

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS

Aika 17.3.2015, klo 17.00

Paikka Helsingin Messukeskus, Messuaukio 1, Helsinki

Läsnä Osallistuja- ja ääniluettelo, josta käyvät ilmi kokouksessa läsnä tai edustettuina olleet osakkeenomistajat, heidän asiamiehensä ja avustajansa sekä kunkin osakkeenomistajan osakkeiden lukumäärä ja äänimäärä, on otettu pöytäkirjan liitteeksi 1.

Läsnä olivat lisäksi osa hallituksen jäsenistä, toimitusjohtaja, osa johtoryhmän jäsenistä ja yhtiön tilintarkastaja.

1. Kokouksen avaaminen

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja Jorma Eloranta avasi kokouksen, ja toivotti samalla kokoukseen osallistujat tervetulleiksi.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Yhtiökokouksen puheenjohtajaksi valittiin asianajaja Mikko Heinonen, joka kutsui sihteeriksi varatuomari Reetta Härkin.

Puheenjohtaja selosti kokouksen asialistalla olevien asioiden käsittelyä koskevat menettelytavat.

Todettiin, että kokous pidettiin suomeksi ja tulkattiin simultaanisesti englanniksi. Tämän lisäksi kokous tallennettiin äänitallenteelle.

Todettiin, että tilinpäätösasiakirjat tilikaudelta 2014 oli julkistettu yhtiön internetsivuilla 12.2.2015.

Todettiin, että hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle oli julkistettu 12.2.2015 julkistetulla pörssitiedotteella sekä yhtiön internetsivuilla 12.2.2015.

Puheenjohtaja totesi, että eräät hallintarekisterissä olevia osakkeita omistavat osakkeenomistajat olivat toimittaneet yhtiölle äänestysohjeita ennen yhtiökokousta sekä selosti hallintarekisteröityjen osakkeenomistajien enakkoon toimittamia äänestysohjeita, joita koskeva yhteenveto otettiin pöytäkirjan liitteeksi.

Puheenjohtajan tiedustelun mukaisesti Heikki Mattila, Nordean edustajana vahvisti edustavansa lukuisia hallintarekisteröityjä osakkeenomistajia, joiden osakemäärästä ja äänestysohjeista hän oli toimittanut tiedot kokouksen puheenjohtajalle. Heikki Mattila vahvisti, etteivät hänen päämiehensä vaatineet äänestystä niissä esityslistan kohdissa, joissa ohje oli vastustaa päätösehdotusta tai olla osallistumatta asian käsittelyyn, vaan asianmukainen merkintä pöytäkirjaan olisi riittävä.

Eetu Tampio SEB:n edustajana ja Hanna-Maria Varmo Svenska Handelsbankenin edustajana vahvistivat vastaavalla tavalla omien päämiestensä äänestysohjeet ja menettelytavat.

Puheenjohtaja totesi, että kokouksessa meneteltäisiin ehdotetulla tavalla ja että vastustavat äänet merkittäisiin pöytäkirjaan asianomaisiin kohtiin. Puheenjohtaja totesi vielä, että yhteenvetoluettelossa esitetyt vastustavat äänet merkitään pöytäkirjaan kunkin asiakohdan yhteyteen vastustavina ääninä vain siltä osin kuin ne samalla kannattavat äänestyskelpoista vastaehdotusta.

Todettiin, että yhteenvetoluettelot Nordean, SEB:n ja Svenska Handelsbankenin edustamien osakkeenomistajien äänestysohjeista otettiin pöytäkirjan liitteeksi 2.

3. Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskun valvojien valitseminen

Pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskun valvojiksi valittiin Eerik Paasikivi ja Annika Ekman.

4. Kokouksen laillisuuden toteaminen

Todettiin, että kokouskutsu oli julkaistu 23.2.2015 Helsingin Sanomissa ja Kauppalehdessä. Kokouskutsu oli julkaistu 23.2.2015 myös yhtiön internetsivuilla sekä pörssitiedotteena.

Todettiin, että yhtiökokous oli kutsuttu koolle yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiölain määräyksiä noudattaen.

Kokouskutsu otettiin pöytäkirjan liitteeksi 3.

5. Läsä olevien toteaminen ja ääniluettelon vahvistaminen

Esitettiin luettelo osallistumistilanteesta kokouksen alkaessa ja ääniluettelo, joiden mukaan läsnä yhtiökokouksessa oli 326 osakkeenomistajaa joko henkilökohtaisesti tai lakimääräisen edustajan tai valtuutetun asiamiehen edustamana. Merkittiin, että kokouksessa oli sen alkaessa edustettuna 47.650.044 osaketta ja ääntä.

Kokouksen alkamisajankohtaa koskeva osallistumistilanne ja ääniluettelo otettiin pöytäkirjan liitteeksi 1. Todettiin, että ääniluettelo vahvistetaan vastaamaan osallistumistilannetta mahdollisen äänestyksen alkaessa.

6. Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2014 toimintaan

Toimitusjohtaja Jyri Luomakoski esitti katsauksen yhtiön vuoden 2014 toiminnasta.

7. Vuoden 2014 tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen esittäminen

Yhtiön talousjohtaja Riitta Palomäki esitteli tilinpäätöksen tilikaudelta 2014, joka käsitti tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman liitetietoineen, sekä konsernitilinpäätöksen ja hallituksen toimintakertomuksen. Merkittiin, että emoyhtiön tilinpäätös oli laadittu suomalaisen laskentasäännösten mukaan ja konsernitilinpäätös kansainvälisen laskentasäännösten (IFRS) mukaan.

Todettiin, että tilinpäätösasiakirjat olivat olleet nähtävänä yhtiön internetsivuilla 12.2.2015 lähtien, minkä lisäksi ne olivat saatavilla myös kokouspaikalla.

Tilinpäätösasiakirjat otettiin pöytäkirjan liitteiksi 4.

8. Vuoden 2014 tilintarkastuskertomuksen ja konsernitilintarkastuskertomuksen esittäminen

Yhtiön päävastuullinen tilintarkastaja KHT Teppo Rantanen esitteli tilintarkastuskertomuksen ja konsernitilintarkastuskertomuksen tilikaudelta 2014.

Tilintarkastuskertomus ja konsernitilintarkastuskertomus otettiin pöytäkirjan liitteeksi 5.

9. Tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistaminen

Yhtiökokous päätti vahvistaa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 2014.

10. Taseen osoittaman voiton käyttäminen ja osingonjaosta päättäminen

Todettiin, että tilikaudelta 2014 emoyhtiön taseen mukaan emoyhtiön jakokelpoiset varat olivat 97.424.368,07 euroa, josta tilikauden 2014 voitto on 32.315.599,02 euroa.

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että emoyhtiön jakokelpoisista varoista maksetaan osinkoa 0,42 euroa osakkeelta, yhteensä noin 30.687.957 euroa. Ehdotuksen mukaan osinko maksetaan osakkeenomistajille, jotka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 19.3.2015 ovat merkittyinä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Ehdotuksen mukaan osinko maksetaan 26.3.2015.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että emoyhtiön jakokelpoisista varoista maksetaan osinkoa 0,42 euroa osakkeelta osakkeenomistajille, jotka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 19.3.2015 ovat merkittyinä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osinko maksetaan 26.3.2015.

11. Vastuuvapaudesta päättäminen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle

Todettiin vastuuvapauden myöntämisen tilikaudelta 2014 koskevan seuraavia henkilöitä:

- Jorma Eloranta, hallituksen puheenjohtaja
- Timo Ihamuotila, hallituksen jäsen
- Eva Nygren, hallituksen jäsen
- Jari Rosendal, hallituksen jäsen
- Rainer S. Simon, hallituksen jäsen

- Jyri Luomakoski, toimitusjohtaja

sekä

- Annika Paasikivi, hallituksen varapuheenjohtaja 19.3.2014 lukien ja
- Jari Paasikivi 19.3.2014 saakka

Yhtiökokous päätti myöntää vastuuvapauden yllä mainituille hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tilikaudelta 1.1.-31.12.2014.

12. Hallituksen jäsenten palkkioista päättäminen

Yhtiökokouksen asettaman nimitystoimikunnan puheenjohtaja Pekka Paasikivi esitteli yhtiökokoukselle nimitystoimikunnan ehdotuksen hallituksen jäsenten palkkioiksi.

Todettiin, että nimitystoimikunta oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että valittaville hallituksen jäsenille maksetaan tämän yhtiökokouksen päättyessä alkavalta ja vuoden 2016 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä päättyvältä toimikaudelta seuraavat vuosipalkkiot:

- hallituksen puheenjohtajalle 88.000 euroa;
- hallituksen varapuheenjohtajalle 49.000 euroa;
- tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle 49.000 euroa; ja
- muille hallituksen jäsenille kullekin 44.000 euroa.

Nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaan vuosipalkkioista noin 40 prosenttia maksetaan markkinoilta hankittavina Uponor Oyj:n osakkeina ja loput rahana.

Todettiin, että nimitystoimikunta oli edelleen ehdottanut, että hallituksen kokouksiin liittyvistä matkoista aiheutuneet kulut korvataan yhtiön noudattaman matkustuskäytännön mukaisesti.

Lisäksi nimitystoimikunta oli ehdottanut, että hallituksen jäsenille maksetaan kustakin hallituksen sekä valiokunnan varsinaisesta kokouksesta (poislukien päätökset ilman kokousta) palkkiona 600 euroa jäsenen asuinmaassa pidetystä kokouksesta, 1.200 euroa muualla samalla mantereella pidetystä kokouksesta ja 2.400 euroa toisella mantereella pidetystä kokouksesta. Puhelinkokousten osalta kokouspalkkio ehdotetaan maksettavan jäsenen asuinmaassa pidetyn kokouksen palkkion mukaisesti.

Yhtiökokous päätti hyväksyä nimitystoimikunnan ehdotuksen hallituksen jäsenten palkkioiksi.

13. Hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen

Todettiin, että yhtiöjärjestyksen mukaan hallitukseen kuuluu vähintään viisi (5) ja enintään seitsemän (7) varsinaista jäsentä. Hallituksen jäsenten nykyinen lukumäärä on kuusi.

Yhtiökokouksen asettaman nimitystoimikunnan puheenjohtaja Pekka Paasikivi esitteli yhtiökokoukselle nimitystoimikunnan ehdotuksen hallituksen jäsenten lukumääräksi.

Todettiin, että nimitystoimikunta oli ehdottanut yhtiökokoukselle hallituksen jäsenten lukumääräksi kuusi.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistetaan kuusi (6).

14. Hallituksen jäsenten valitseminen

Yhtiökokouksen asettaman nimitystoimikunnan puheenjohtaja Pekka Paasikivi esitteli yhtiökokoukselle nimitystoimikunnan ehdotuksen hallituksen jäsenten valitsemiseksi.

Todettiin, että nimitystoimikunta oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että hallituksen nykyisistä jäsenistä Jorma Eloranta, Timo Ihamuotila, Eva Nygren, Annika Paasikivi ja Jari Rosendal valitaan uudelle toimikaudelle ja että hallitukseen valitaan uudeksi jäseneksi Markus Lengauer.

Yhtiökokous päätti valita hallituksen jäseniksi nimitystoimikunnan ehdottamat henkilöt: Jorma Eloranta, Timo Ihamuotila, Eva Nygren, Annika Paasikivi, Jari Rosendal ja Markus Lengauer.

15. Tilintarkastajan palkkiosta päättäminen

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että valittavalle tilintarkastajalle maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että tilintarkastajalle maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

16. Tilintarkastajan valitseminen

Todettiin, että yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiössä on yksi varsinainen tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Kuluneena tilikautena yhtiön tilintarkastajana oli toiminut KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Teppo Rantanen.

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että yhtiön nykyinen tilintarkastaja KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy valitaan uudelleen seuraavaksi toimikaudeksi. Hallitus myös ehdottaa, että yhtiökokous pyytää tilintarkastajaa tilintarkastuskertomuksessa lausumaan tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä sekä hallituksen voitonjakoehdotuksesta.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valita KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy:n yhtiön tilintarkastajaksi toimikaudeksi, joka päättyy vuoden 2016 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä, ja että tilintarkastajaa pyydetään tilintarkastuskertomuksessa lausumaan tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä sekä hallituksen voitonjakoehdotuksesta.

17. Yhtiöjärjestyksen muuttaminen

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että yhtiöjärjestyksen kohtaa 9 § muutetaan seuraavasti kuuluvaksi:

9§ Yhtiökokouskutsu

Kutsun yhtiökokoukseen toimittaa hallitus. Kutsu yhtiökokoukseen on julkaistava yhtiön verkkosivuilla aikaisintaan kaksi (2) kuukautta ja viimeistään kolme (3) viikkoa ennen yhtiökokousta, kuitenkin vähintään yhdeksän (9) päivää ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Lisäksi yhtiö julkaisee tiedon yhtiökokouksen ajasta ja paikasta sekä yhtiön verkkosivujen osoitteesta yhdessä tai useammassa sanomalehdessä.

Saadakseen osallistua yhtiökokoukseen osakkeenomistajan on ilmoittauduttava yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä, joka voi olla aikaisintaan kymmenen (10) päivää ennen yhtiökokousta. Koska yhtiön osakkeet kuuluvat arvosuusjärjestelmään, on lisäksi otettava huomioon, mitä osakeyhtiölaissa on sanottu oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen.

Yhtiökokous voidaan pitää Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla.

Yhtiökokous päätti muuttaa yhtiöjärjestyksen 9§ hallituksen ehdotuksen mukaisesti.

18. Hallituksen valtuuttaminen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta, yhdessä tai useammassa erässä, vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla seuraavasti:

Hallitus on valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 3.500.000 oman osakkeen hankkimisesta. Määrä vastaa noin 4,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista yhtiökokouspäivänä.

Hallitus päättää, miten omia osakkeita hankitaan. Osakkeita voidaan hankkia muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osuuksien suhteessa (suunnattu hankkiminen). Omia osakkeita voidaan hankkia hankintahetken markkinahintaan julkisessa kaupankäynnissä NASDAQ Helsingissä.

Valtuutus kumoaa yhtiökokouksen 19.3.2014 antaman valtuutuksen päättää omien osakkeiden hankkimisesta.

Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouspäivästä lukien.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta.

19. Hallituksen valtuuttaminen päättämään osakeannista

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että hallitus valtuutetaan päättämään, yhden tai useamman kerran, uusien osakkeiden antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta seuraavin ehdoin:

Hallitus on valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 7 200 000 uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta, mikä määrä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Hallitus on oikeutettu päättämään kaikista osakeannin ehdoista. Osakkeita voidaan antaa osakkeenomistajien etuoikeudesta poiketen (suunnattu anti). Valtuutus sisältää mahdollisuuden päättää maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen.

Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään osakeannista.

20. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja totesi, että asialistan asiat olivat loppuun käsitelty. Yhtiökokouksesta laadittava pöytäkirja on osakkeenomistajien nähtävillä viimeistään 31.3.2015 alkaen yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.uponor.com.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.24.

Vakuudeksi

Mikko Heinonen
puheenjohtaja

Reetta Härkki
sihteeri

Hyväksytty

Eerik Paasikivi

Annika Ekman

LIITTEET

- Liite 1 Osallistuja- ja ääniluettelo
- Liite 2 Yhteenvetoluettelot hallintarekisteröityjen osakkeiden omistajien ennakkoon toimittamista äänestysohjeista
- Liite 3 Yhtiökokouskutsu
- Liite 4 Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja toimintakertomus tilikaudelta 2014
- Liite 5 Tilintarkastuskertomus ja konsernitilintarkastuskertomus

VAR SINAINEN YHTIÖKOKOUS 17.03.2015 17:00

Edustetut osakkaat 326

- joista ennakoon äänestäneitä 0

Kokouspaikalla: - osakkaita 127

- asiamiehiä 23

- päällekkäiset edustukset -3

- avustajia 15

Yhteensä kokouspaikalla 162

Osakesarjakohtainen edustus:

Osakesarja	Omistus- erien lkm	Äänimäärä	Osakkeiden lkm	Äänten osuus osakesarjan äänimäärästä	Osakkeiden osuus osakesarjan osakemäärästä
UNR1V	326	47 650 044	47 650 044	65,08951 %	65,08951 %
Yhteensä		47 650 044	47 650 044	65,08951 %	65,08951 %

Kokonaismäärästä on vähennetty (OYL 5:9)

	Äänimäärä	Osakkeiden lkm
UNR1V	97 560	97 560
Yhteensä	97 560	97 560

	Edustetuista osakkeista	Käytettävissä olevista äänistä
Kaikki osakesarjat		
Kokouksessa käytettävissä oleva äänimäärä		47 650 044,0
1/2 käytettävissä olevista äänistä		23 825 022,0
1/4 käytettävissä olevista äänistä		11 912 511,0
2/3 käytettävissä olevista äänistä		31 766 696,0
3/4 käytettävissä olevista äänistä		35 737 533,0
9/10 käytettävissä olevista äänistä		42 885 039,6
1/2 edustetuista osakkeista	23 825 022,0	
1/3 edustetuista osakkeista	15 883 348,0	
2/3 edustetuista osakkeista	31 766 696,0	
9/10 edustetuista osakkeista	42 885 039,6	
1/10 koko osakemäärästä	7 320 694,4	
1/10 koko osall.oik. osakemäärästä	7 310 938,4	
Osakesarja UNR1V		
Kokouksessa käytettävissä oleva äänimäärä		47 650 044,0
1/2 käytettävissä olevista äänistä		23 825 022,0
1/4 käytettävissä olevista äänistä		11 912 511,0
2/3 käytettävissä olevista äänistä		31 766 696,0
3/4 käytettävissä olevista äänistä		35 737 533,0
9/10 käytettävissä olevista äänistä		42 885 039,6
1/2 edustetuista osakkeista	23 825 022,0	
1/3 edustetuista osakkeista	15 883 348,0	
2/3 edustetuista osakkeista	31 766 696,0	
9/10 edustetuista osakkeista	42 885 039,6	
1/2 koko osall.oik. osakemäärästä	36 554 692,0	
1/3 koko osall.oik. osakemäärästä	24 369 794,7	
1/10 koko osall.oik. osakemäärästä	7 310 938,4	

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
AALTO VEIKKO KASPERI	0000007	UNR1V	600	600
Avustaja: EILA AALTO		Yhteensä	600	600
ABU DHABI RETIREMENT PENSIONS AND BENEFIT	0000244	UNR1V	3 113	3 113
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	3 113	3 113
ABU DHABI RETIREMENT PENSIONS AND BENEFIT	0000245	UNR1V	1 119	1 119
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	1 119	1 119
AILIO IRJA LIISA ONERVA	0000052	UNR1V	100	100
Avustaja: AILIO, VEIKKO		Yhteensä	100	100
ALABAMA TRUST FUND 600 DEXTER AVENUE S10	0000337	UNR1V	7 618	7 618
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	7 618	7 618
ALANEN JARMO	0000212	UNR1V	50	50
		Yhteensä	50	50
ALANNE MIRJAM VIOLA	0000224	UNR1V	500	500
Valtakirja: ALANNE TORSTI		Yhteensä	500	500
ALASKA PERMANENT FUND CORPORATION 8 01 W	0000334	UNR1V	1 382	1 382
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	1 382	1 382
ALLIANZGI GLOBAL WATER FUND	0000246	UNR1V	195 000	195 000
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	195 000	195 000
AMERICAN CENTURY RETIREMENT DATE TRUST	0000248	UNR1V	3 540	3 540
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	3 540	3 540
AMERICAN CENTURY WORLD MUTUAL FUNDS INC.	0000249	UNR1V	40 230	40 230
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	40 230	40 230
AMERICAN HONDA MASTER RETIREMENT TRUST	0000250	UNR1V	6 758	6 758
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	6 758	6 758
ANDERSSON VIRPI TERHIKKI	0000100	UNR1V	40	40
		Yhteensä	40	40
ANTTILA TARMO JOHANNES	0000002	UNR1V	1 000	1 000
Avustaja: ANTTILA EIJA		Yhteensä	1 000	1 000
ARIZONA STATE RETIREMENT SYSTEM 3300 N.C	0000363	UNR1V	710 133	710 133
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	710 133	710 133
ARROWSTREET GLOBAL EQUITY GBP EARLSFORTC	0000345	UNR1V	18 567	18 567
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	18 567	18 567
ARROWSTREET US GROUP TRUST 200 CLAR ENDO	0000346	UNR1V	10 104	10 104
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	10 104	10 104
BERTLING PIA-MARIA	0000068	UNR1V	700	700
		Yhteensä	700	700
BLACKROCK ASSET MANAGEMENT SCHWEIZ AG ON	0000406	UNR1V	396	396
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	396	396
BLACKROCK INSTITUTIONAL TRUST COMPANIES NY, INC.	0000395	UNR1V	26 373	26 373
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	26 373	26 373
BLACKROCK INSTITUTIONAL TRUST COMPANIES NY, INC.	0000396	UNR1V	85 284	85 284
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	85 284	85 284
BLACKROCK INSTITUTIONAL TRUST COMPANIES NY, INC.	0000397	UNR1V	62 531	62 531
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	62 531	62 531
BLACKROCK INVESTMENT MANAGEMENT (AUSTRAL)	0000251	UNR1V	335	335
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	335	335

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
BLACKROCK MSCI EAFE SMALL CAP EQUIT Y IN	0000361	UNR1V	18 634	18 634
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	18 634	18 634
BLACKROCK MSCI WORLD SMALL CAP EQUI TY E	0000362	UNR1V	1 670	1 670
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	1 670	1 670
BNY MELLON EB COLLECTIVE INVESTMENT FUND	0000340	UNR1V	337	337
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	337	337
BOMAN PETRI OLAVI	0000023	UNR1V	121	121
Valtakirja: BOMAN PIRJO		Yhteensä	121	121
C AND J CLARK PENSION FUND	0000252	UNR1V	5 057	5 057
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	5 057	5 057
CALIFORNIA PUBLIC EMPLOYEES RETIREM ENTS	0000373	UNR1V	15 647	15 647
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	15 647	15 647
CALIFORNIA PUBLIC EMPLOYEES RETIREM ENTS	0000374	UNR1V	169 297	169 297
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	169 297	169 297
CALIFORNIA PUBLIC EMPLOYEES RETIREM ENTS	0000375	UNR1V	15 058	15 058
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	15 058	15 058
CALIFORNIA STATE TEACHERS RETIREMEN T SY	0000376	UNR1V	25 887	25 887
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	25 887	25 887
CALIFORNIA STATE TEACHERS RETIREMEN T SY	0000402	UNR1V	1 192	1 192
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	1 192	1 192
CARDIA INVEST OY	0000117	UNR1V	14 560	14 560
Asemavaltuutettu: LINDSTRÖM TOM GUSTAF		Yhteensä	14 560	14 560
CASEY FAMILY PROGRAMS 1300 DEXTER A VE N	0000338	UNR1V	1 821	1 821
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	1 821	1 821
CATHOLIC HEALTHCARE WEST RETIREMENT PLAN	0000365	UNR1V	9 895	9 895
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	9 895	9 895
CC AND L Q MARKET NEUTRAL FUND	0000253	UNR1V	3 300	3 300
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	3 300	3 300
CF DV ACWI EX-U.S. IMI FUND ONE WALL STR	0000339	UNR1V	579	579
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	579	579
CIBC INTERNATIONAL SMALL COMPANIES FUND2	0000350	UNR1V	9 627	9 627
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	9 627	9 627
CITY OF LOS ANGELES FIRE AND POLICE PENS	0000254	UNR1V	9 528	9 528
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	9 528	9 528
CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENT RE S	0000369	UNR1V	8 739	8 739
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	8 739	8 739
CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENT RE S	0000370	UNR1V	3 549	3 549
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	3 549	3 549
CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST	0000368	UNR1V	3 361	3 361
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	3 361	3 361
CITY OF SAN JOSE POLICE + FIRE DEPA RTME	0000380	UNR1V	5 600	5 600
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	5 600	5 600
COLLEGE RETIREMENT EQUITIES FUND 73 0 TH	0000398	UNR1V	10 623	10 623
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	10 623	10 623
COMMONWEALTH OF PENNSYLVANIA PUBLIC SCHO	0000327	UNR1V	19 800	19 800
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	19 800	19 800
CONNECTICUT GENERAL LIFE INSURANCE COMPA	0000360	UNR1V	584	584
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	584	584

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
DEUTSCHE X-TRACKERS MSCI EMU HEDGED EQUI	0000416	UNR1V	100	100
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	100	100
DIGNITY HEALTH 185 BERRY STREET SUITE 30	0000381	UNR1V	795	795
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	795	795
EAFE EQUITY FUND 70 YORK STREET SUI TE 1	0000335	UNR1V	1 470	1 470
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	1 470	1 470
EATON VANCE CORP TWO INTERNATIONAL PL 6T	0000341	UNR1V	496	496
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	496	496
ELORANTA JORMA OLAVI	0000166	UNR1V	30 644	30 644
Avustaja: VIRPI ELORANTA		Yhteensä	30 644	30 644
FCP RB EUROPE ACTIONS	0000256	UNR1V	85 000	85 000
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	85 000	85 000
FCP RB ZONE EURO ACTIONS	0000257	UNR1V	108 500	108 500
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	108 500	108 500
FLEXSHARES MORNINGSTAR DEVELOPED MARKETS	0000258	UNR1V	6 174	6 174
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	6 174	6 174
FLORIDA RETIREMENT SYSTEM 1801 HERM ITAG	0000328	UNR1V	693 890	693 890
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	693 890	693 890
FORD MOTOR COMPANY DEFINED BENEFIT MASTE	0000259	UNR1V	528	528
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	528	528
FORD MOTOR COMPANY DEFINED BENEFIT MASTE	0000260	UNR1V	885	885
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	885	885
FORD MOTOR COMPANY OF CANADA, LIMITED PE	0000261	UNR1V	33	33
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	33	33
FRANKLIN GLOBAL SMALL-MID CAP FUND FRANK	0000262	UNR1V	38 348	38 348
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	38 348	38 348
FRANKLIN GLOBAL TRUST - FRANKLIN IN TERN	0000418	UNR1V	3 500 448	3 500 448
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	3 500 448	3 500 448
FRANKLIN TEMPLETON INVESTMENT FUNDS	0000263	UNR1V	377 743	377 743
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	377 743	377 743
FRANKLIN TEMPLETON INVESTMENT FUNDS	0000264	UNR1V	2 077 601	2 077 601
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	2 077 601	2 077 601
GOLDMAN SACHS FUNDS 49 AVENUE JF KE NNE	0000393	UNR1V	48	48
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	48	48
GOVERNMENT OF NORWAY	0000321	UNR1V	2 036 869	2 036 869
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	2 036 869	2 036 869
GOVERNMENT SUPERANNUATION FUND	0000265	UNR1V	13 496	13 496
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	13 496	13 496
GRAEVENITZ VON GEORG PETER	0000008	UNR1V	1 500	1 500
		Yhteensä	1 500	1 500
GULLSTEN PEKKA	0000155	UNR1V	900	900
		Yhteensä	900	900
HAATANEN RITVA HELEENA	0000074	UNR1V	709	709
		Yhteensä	709	709
HAKALA MAIRE TUULIKKI	0000131	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
HANDELSBANKEN HALLBAR ENERGI BLASIE	0000266	UNR1V	39 065	39 065
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	39 065	39 065
HAPONEN JOUKO ARMAS	0000234	UNR1V	400	400
		Yhteensä	400	400

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
HARKIA MATTI	0000177	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
HARTIKAINEN LAURI	0000140	UNR1V	800	800
		Yhteensä	800	800
HEIKKILÄ MAUNO VIKTOR	0000229	UNR1V	450	450
		Yhteensä	450	450
HEINONEN HANNU PEKKA	0000009	UNR1V	150	150
		Yhteensä	150	150
HELLMAN GUY ERIK Avustaja: VÄNSKÄ MIKA	0000182	UNR1V	387	387
		Yhteensä	387	387
HENTUNEN JORMA KALERVO	0000061	UNR1V	1 500	1 500
		Yhteensä	1 500	1 500
HIGHCLERE INTERNATIONAL INVESTORS INTERA Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000267	UNR1V	895 618	895 618
		Yhteensä	895 618	895 618
HOLM JORMA JUHANI	0000201	UNR1V	15	15
		Yhteensä	15	15
HONGELL BENGT LENNART	0000045	UNR1V	750	750
		Yhteensä	750	750
HONKALA KARI UNTAMO	0000085	UNR1V	4 105	4 105
		Yhteensä	4 105	4 105
HONKALA LAURI VILHO	0000010	UNR1V	100	100
		Yhteensä	100	100
HYTTIÄINEN RAUNO EMIL	0000170	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
HÄMÄLÄINEN VEIJO	0000142	UNR1V	1 600	1 600
		Yhteensä	1 600	1 600
HÄNNINEN ESA JUHANI	0000174	UNR1V	1 200	1 200
		Yhteensä	1 200	1 200
HÄRKKI REETTA ELINA	0000001	UNR1V	530	530
		Yhteensä	530	530
IBM 401(K) PLUS PLAN Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000268	UNR1V	5 119	5 119
		Yhteensä	5 119	5 119
INDEKSIRAHASTO NORDEA SUOMI SIJOITUSRAHA Valtakirja: KASI ANTTI	0000092	UNR1V	64 779	64 779
		Yhteensä	64 779	64 779
INDIANA PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT FUND Valtakirja: EETU TAMPIO	0000330	UNR1V	2 847	2 847
		Yhteensä	2 847	2 847
ING PARAPLUFONDS 1 N.V ATTN JENCO VAN D Valtakirja: EETU TAMPIO	0000419	UNR1V	3 234	3 234
		Yhteensä	3 234	3 234
INTERNATIONAL MONETARY FUND Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000269	UNR1V	224	224
		Yhteensä	224	224
INVESTERINGSFORENINGEN NORDEA INVEST NOR Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000270	UNR1V	11 177	11 177
		Yhteensä	11 177	11 177
INVESTERINGSFORENINGEN NORDEA INVEST NOR Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000271	UNR1V	98 872	98 872
		Yhteensä	98 872	98 872
INVESTIN PRO F.M.B.A., GLOBAL EQUIT IESI Valtakirja: EETU TAMPIO	0000411	UNR1V	3 882	3 882
		Yhteensä	3 882	3 882
IPAC SPECIALIST INVESTMENT STRATEGIES IN Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000272	UNR1V	4 749	4 749
		Yhteensä	4 749	4 749
ISHARES CORE MSCI EAFE ETF 400 HOWARD S Valtakirja: EETU TAMPIO	0000357	UNR1V	19 497	19 497
		Yhteensä	19 497	19 497

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
ISHARES CORE MSCI EUROPE ETF 400 HO WARD	0000355	UNR1V	4 743	4 743
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	4 743	4 743
ISHARES CORE MSCI TOTAL INTERNATION AL S	0000358	UNR1V	5 246	5 246
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	5 246	5 246
ISHARES DEVELOPED SMALL-CAP EX NORT H AM	0000354	UNR1V	1 792	1 792
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	1 792	1 792
ISHARES MSCI EAFE SMALL-CAP ETF 400 HOWA	0000353	UNR1V	180 778	180 778
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	180 778	180 778
ISHARES MSCI EUROPE IMI INDEX ETF 1 61 B	0000359	UNR1V	477	477
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	477	477
ISHARES MSCI FINLAND CAPPED ETF 400 HOWA	0000356	UNR1V	9 328	9 328
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	9 328	9 328
ISHARES VII PLC JP MORGAN HOUSE, IN TERN	0000405	UNR1V	54 736	54 736
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	54 736	54 736
JAANILA SIRKKA	0000060	UNR1V	296	296
		Yhteensä	296	296
JALAVISTO TERHI KATRIINA	0000141	UNR1V	223	223
		Yhteensä	223	223
JNL FRANKLIN TEMPLETON INTERNATIONAL SMA	0000273	UNR1V	579 138	579 138
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	579 138	579 138
JOHANSSON TAISTO	0000062	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
JOKINEN ERNO EINARI	0000127	UNR1V	245	245
		Yhteensä	245	245
JOKITALO KARI ANTERO	0000152	UNR1V	300	300
		Yhteensä	300	300
JORONEN JOUNI PEKKA SAKARI	0000220	UNR1V	500	500
		Yhteensä	500	500
JPMCB NA RE DEPO JPMEL STO RE AIF CL ASS	0000242	UNR1V	135 000	135 000
Valtakirja: VARMO HANNA MARIA		Yhteensä	135 000	135 000
JPMCB RE SHB SWEDISH FUNDSLENDING ACCOUN	0000241	UNR1V	645 735	645 735
Valtakirja: VARMO HANNA MARIA		Yhteensä	645 735	645 735
KANKAANPÄÄ JOUNI KALERVO	0000227	UNR1V	1 450	1 450
		Yhteensä	1 450	1 450
KEKKI MATTI ONNI JUHANI	0000029	UNR1V	40	40
		Yhteensä	40	40
KESKI-MATTILA TIMO TAPANI	0000187	UNR1V	758	758
		Yhteensä	758	758
KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA	0000191	UNR1V	222 046	222 046
Asemavaltuutettu: SILTALA PEKKA		Yhteensä	222 046	222 046
KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ILMARINEN	0000190	UNR1V	1 660 970	1 660 970
Valtakirja: EKMAN ANNIKA		Yhteensä	1 660 970	1 660 970
KESKINÄINEN TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ VARMA	0000137	UNR1V	3 862 072	3 862 072
Asemavaltuutettu: RYTSÖLÄ REIMA		Yhteensä	3 862 072	3 862 072
KETTUNEN PAAVO	0000211	UNR1V	1 900	1 900
Avustaja: KETTUNEN KIRSI		Yhteensä	1 900	1 900
KOPONEN MATTI JUHANI	0000150	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
KORHONEN ARJA ANNELI	0000193	UNR1V	242	242
Valtakirja: KORHONEN REIJO		Yhteensä	242	242
KOSTAMO ANTTI SAKARI	0000135	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
KUHALAMPI RISTO ELJAS	0000110	UNR1V	30	30
		Yhteensä	30	30
KUKKONEN TOIVO HEIKKI	0000114	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
KUPARINEN ANTTI	0000223	UNR1V	600	600
		Yhteensä	600	600
LAHDENPERÄ OLAVI AULIS ANTERO	0000171	UNR1V	900	900
		Yhteensä	900	900
LAHKELA TAPIO	0000075	UNR1V	1 000	1 000
Avustaja: LAHKELA ANNELI		Yhteensä	1 000	1 000
LARU SEPPO KALEVI	0000076	UNR1V	800	800
		Yhteensä	800	800
LAUDUS INTERNATIONAL MARKETMASTERS FUND2	0000390	UNR1V	164 810	164 810
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	164 810	164 810
LAURI TIMO ILMARI	0000202	UNR1V	450	450
		Yhteensä	450	450
LEGAL AND GENERAL	0000274	UNR1V	806	806
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	806	806
LEHTINEN JOUKO JUHANI	0000065	UNR1V	200	200
Avustaja: LEHTINEN TEIJA		Yhteensä	200	200
LEHTO JUKKA PEKKA	0000102	UNR1V	670	670
		Yhteensä	670	670
LEPPÄNEN MARKKU ARTO JUHANI	0000175	UNR1V	2 000	2 000
		Yhteensä	2 000	2 000
LINDEMAN JUKKA	0000122	UNR1V	70	70
		Yhteensä	70	70
LINDFORS MARKKU	0000133	UNR1V	1 100	1 100
		Yhteensä	1 100	1 100
LINDSTRÖM TOM GUSTAF	0000116	UNR1V	3 129	3 129
		Yhteensä	3 129	3 129
LINNE JUKKA ANTERO	0000046	UNR1V	300	300
		Yhteensä	300	300
LIOUTIKOVA LARISSA	0000198	UNR1V	600	600
		Yhteensä	600	600
LOCKHEED MARTIN CORPORATION MASTER RETIR	0000275	UNR1V	8 650	8 650
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	8 650	8 650
LOISTI KEIJO	0000195	UNR1V	400	400
		Yhteensä	400	400
LOS ANGELES CITY EMPLOYEES RETIREMENT SY	0000276	UNR1V	4 300	4 300
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	4 300	4 300
LOS ANGELES CITY EMPLOYEES RETIREMENT SY	0000277	UNR1V	5 283	5 283
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	5 283	5 283
LOUNASALO PEKKA	0000108	UNR1V	750	750
		Yhteensä	750	750
LUND LEIF VICTOR RUNAR	0000219	UNR1V	1 800	1 800
		Yhteensä	1 800	1 800
LUOMAKOSKI JYRI HARRI	0000128	UNR1V	36 828	36 828
		Yhteensä	36 828	36 828

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
MAINFIRST SICAV	0000278	UNR1V	21 000	21 000
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	21 000	21 000
MALINEN ANTTI KAARLO OLAVI	0000233	UNR1V	140	140
		Yhteensä	140	140
MARYLAND STATE RETIREMENT + PENSION SYST	0000367	UNR1V	943	943
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	943	943
MERCER DS TRUST 33 EXHIBITION STREE T ME	0000408	UNR1V	7 896	7 896
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	7 896	7 896
MERCER QIF CCF	0000279	UNR1V	8 601	8 601
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	8 601	8 601
METZLER INTERNATIONAL INVESTMENTS PLC	0000280	UNR1V	350 000	350 000
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	350 000	350 000
METZLER INVESTMENT GMBH GROSSE GALLUSSTR	0000323	UNR1V	76 000	76 000
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	76 000	76 000
MGI FUNDS PLC	0000281	UNR1V	52 259	52 259
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	52 259	52 259
MIETTINEN RITVA ANNELI	0000151	UNR1V	3 000	3 000
		Yhteensä	3 000	3 000
MIKKONEN VÄINÖ KALEVI	0000200	UNR1V	150	150
		Yhteensä	150	150
MINISTERS AND MISSNRES BENEFIT BRD OF AM	0000342	UNR1V	7 580	7 580
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	7 580	7 580
MOISIO SEPPO MIKAEL	0000199	UNR1V	112	112
		Yhteensä	112	112
MONTANA BOARD OF INVESTMENTS 2401 C OLON	0000366	UNR1V	8 147	8 147
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	8 147	8 147
MULTI-STYLE, MULTI-MANAGER FUNDS PL C 78	0000401	UNR1V	30 050	30 050
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	30 050	30 050
MUNICIPAL EMPLOYEES ANNUITY AND BENEFITF	0000282	UNR1V	6 151	6 151
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	6 151	6 151
MURMANN TOM OLAVI CHRISTIAN	0000099	UNR1V	900	900
		Yhteensä	900	900
NATIONAL COUNCIL FOR SOCIAL SECURITY FUN	0000283	UNR1V	4 731	4 731
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	4 731	4 731
NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM	0000383	UNR1V	27 881	27 881
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	27 881	27 881
NATIONAL TREASURY MANAGEMENT AGENCY TREA	0000351	UNR1V	5 042	5 042
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	5 042	5 042
NATIONAL WESTMINSTER BANK PLC PLC AS TRU	0000284	UNR1V	81 456	81 456
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	81 456	81 456
NEW ZEALAND SUPERANNUATION FUND	0000285	UNR1V	2 900	2 900
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	2 900	2 900
NEWELL COMPANY MASTER RETIREMENT TRUST	0000286	UNR1V	45 620	45 620
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	45 620	45 620
NIEMINEN ANSSI OLAVI	0000126	UNR1V	1 000	1 000
		Yhteensä	1 000	1 000
NORDEA 1 SICAV	0000287	UNR1V	4 139	4 139
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	4 139	4 139

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
NORTHEAST UTILITIES SERVICE CO RETI REME	0000343	UNR1V	89 370	89 370
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	89 370	89 370
NORTHERN TRUST GLOBAL INVESTMENTS COLLEC	0000288	UNR1V	456	456
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	456	456
NORTHERN TRUST GLOBAL INVESTMENTS COLLEC	0000289	UNR1V	35 118	35 118
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	35 118	35 118
NORTHERN TRUST GLOBAL INVESTMENTS COLLEC	0000290	UNR1V	10 261	10 261
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	10 261	10 261
NTGI-QM COMMON DAILY ALL COUNTRY WORLD E	0000291	UNR1V	1 853	1 853
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	1 853	1 853
NYBERG RIITTA LIISA	0000012	UNR1V	300	300
Avustaja: NYBERG RAIMO		Yhteensä	300	300
OBERWEIS INTERNATIONAL OPPORTUNITIES INS	0000292	UNR1V	56 683	56 683
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	56 683	56 683
OBERWEIS INTERNATIONAL OPPORTUNITIES INS	0000293	UNR1V	26 500	26 500
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	26 500	26 500
OHIO POLICE AND FIRE PENSION FUND	0000294	UNR1V	677 364	677 364
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	677 364	677 364
OJALA AITO ILMO	0000044	UNR1V	1 500	1 500
		Yhteensä	1 500	1 500
ONEPATH GLOBAL SHARES - SMALL CAP UNHEDG	0000295	UNR1V	1 438	1 438
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	1 438	1 438
OP-DELTA -SIJOITUSRAHASTO	0000208	UNR1V	490 000	490 000
Valtakirja: PUSSINEN JARI		Yhteensä	490 000	490 000
OP-FOCUS -ERIKOISSIJOITUSRAHASTO	0000209	UNR1V	200 090	200 090
Valtakirja: PUSSINEN JARI		Yhteensä	200 090	200 090
OP-SUOMI PIENYHTIÖT	0000207	UNR1V	167 114	167 114
Valtakirja: PUSSINEN JARI		Yhteensä	167 114	167 114
OPLAKI OY	0000058	UNR1V	2 000	2 000
Valtakirja: PUNTILA OLLI		Yhteensä	2 000	2 000
OPTIMIX WHOLESALE GLOBAL SMALLER COMPANI	0000296	UNR1V	12 007	12 007
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	12 007	12 007
ORAS INVEST OY	0000165	UNR1V	16 571 780	16 571 780
Valtakirja: PAASIKIVI EERIK JARI		Yhteensä	16 571 780	16 571 780
OREGON UNIVERSITY SYSTEM 350 WINTER STRE	0000400	UNR1V	5 782	5 782
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	5 782	5 782
PAASIKIVI ANNIKA MARIA	0000157	UNR1V	35 576	35 576
		Yhteensä	35 576	35 576
PAASIKIVI EERIK JARI	0000158	UNR1V	28 142	28 142
		Yhteensä	28 142	28 142
PAASIKIVI HENRIK JOHANNES	0000159	UNR1V	32 286	32 286
		Yhteensä	32 286	32 286
PAASIKIVI JARI PERTTI	0000160	UNR1V	548 888	548 888
		Yhteensä	548 888	548 888
PAASIKIVI JUKKA JALMAR	0000161	UNR1V	538 173	538 173
		Yhteensä	538 173	538 173
PAASIKIVI KAJ JALMAR	0000162	UNR1V	52 182	52 182
		Yhteensä	52 182	52 182
PAASIKIVI PEKKA JOHANNES	0000164	UNR1V	560 406	560 406
		Yhteensä	560 406	560 406

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
PAASIKIVI RISTO JUKKA	0000163	UNR1V	56 632	56 632
		Yhteensä	56 632	56 632
PAASIO JUKKA KUSTAA ANTERO	0000134	UNR1V	500	500
		Yhteensä	500	500
PALIN NILS HARALD	0000188	UNR1V	2 500	2 500
		Yhteensä	2 500	2 500
PALLAS TIMO LEO	0000186	UNR1V	1 860	1 860
		Yhteensä	1 860	1 860
PALOMÄKI RIIHTA MARJAANA	0000132	UNR1V	11 553	11 553
		Yhteensä	11 553	11 553
PARAMETRIC GLOBAL SMALL-CAP FUND 2 INTER Valtakirja: EETU TAMPIO	0000382	UNR1V	193	193
		Yhteensä	193	193
PARKKARI TAPIO	0000105	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
PENSION RESERVES INVESTMENT TRUST F UNDC Valtakirja: EETU TAMPIO	0000329	UNR1V	22 700	22 700
		Yhteensä	22 700	22 700
PETTELAAR EFFECTENBEW INZ MILIEUP MND IM Valtakirja: VARMO HANNA MARIA	0000239	UNR1V	505 283	505 283
		Yhteensä	505 283	505 283
PIRKANNIEMI RISTO ILMARI	0000026	UNR1V	280	280
		Yhteensä	280	280
POHJANHEIMO ANTTI NIILO TAPANI	0000047	UNR1V	1 000	1 000
		Yhteensä	1 000	1 000
POLOJÄRVI ANTTI	0000042	UNR1V	150	150
		Yhteensä	150	150
POWERSHARES FTSE RAFI DEVELOPED EUR OPEM Valtakirja: EETU TAMPIO	0000412	UNR1V	1 448	1 448
		Yhteensä	1 448	1 448
POWERSHARES GLOBAL FUNDS IRELAND PL C FI Valtakirja: EETU TAMPIO	0000413	UNR1V	1 200	1 200
		Yhteensä	1 200	1 200
POWERSHARES GLOBAL WATER PORTFOLIO 301 W Valtakirja: EETU TAMPIO	0000414	UNR1V	65 162	65 162
		Yhteensä	65 162	65 162
PS FR DEVEL MARK EX-US SMALL PORT 3 01 W Valtakirja: EETU TAMPIO	0000415	UNR1V	2 846	2 846
		Yhteensä	2 846	2 846
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT ASSOCIATIONO Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000297	UNR1V	7 622	7 622
		Yhteensä	7 622	7 622
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT ASSOCIATIONO Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000298	UNR1V	31 514	31 514
		Yhteensä	31 514	31 514
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OH Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000299	UNR1V	424 200	424 200
		Yhteensä	424 200	424 200
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OH Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000300	UNR1V	6 517	6 517
		Yhteensä	6 517	6 517
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OH Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000301	UNR1V	15 490	15 490
		Yhteensä	15 490	15 490
PUNTILA OLLI	0000057	UNR1V	1 250	1 250
		Yhteensä	1 250	1 250
PYLKKÄNEN MATTI TOIVO JUHANI	0000041	UNR1V	1 100	1 100
		Yhteensä	1 100	1 100

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
PÄÄKKÖNEN IRJA LIISA	0000036	UNR1V	1 600	1 600
Valtakirja: PÄÄKKÖNEN ESKO		Yhteensä	1 600	1 600
RAIKKERUS ANTTI	0000077	UNR1V	880	880
		Yhteensä	880	880
RAITASUO ILKKA	0000016	UNR1V	2 000	2 000
Avustaja: MÄKELÄINEN AINO		Yhteensä	2 000	2 000
RAKENNUSTOIMISTO J.NIEMI OY	0000107	UNR1V	280	280
Asemavaltuutettu: NIEMI JUHA		Yhteensä	280	280
RAYTHEON MASTER PENSION TRUST 870 W INTE	0000331	UNR1V	5 600	5 600
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	5 600	5 600
REPONEN MAIJALIISA	0000218	UNR1V	800	800
		Yhteensä	800	800
RIKKILÄ JORMA KALEVI	0000112	UNR1V	500	500
		Yhteensä	500	500
ROGERSCASEY TARGET SOLUTIONS, LLC. ONE P	0000344	UNR1V	2 637	2 637
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	2 637	2 637
ROIKONEN SEPPO JUHANI	0000064	UNR1V	150	150
		Yhteensä	150	150
ROSENDAL JARI MIKAEL	0000167	UNR1V	4 641	4 641
		Yhteensä	4 641	4 641
RUSSELL SMALLER COMPANIES POOL 100 KINGS	0000333	UNR1V	5 509	5 509
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	5 509	5 509
RÄSÄNEN RISTO HEIKKI ANTERO	0000027	UNR1V	450	450
		Yhteensä	450	450
SAARIMÄKI MATTI KAARLO JUHANI	0000119	UNR1V	1 000	1 000
		Yhteensä	1 000	1 000
SAHLSTEDT SUNE	0000221	UNR1V	1 000	1 000
		Yhteensä	1 000	1 000
SANDÅS KURT STEN-ERIC	0000118	UNR1V	2 550	2 550
Avustaja: SANDÅS JAN-OLE		Yhteensä	2 550	2 550
SANJOLA RAIMO	0000232	UNR1V	1 000	1 000
Valtakirja: SANJOLA HANNU		Yhteensä	1 000	1 000
SANTAHARJU AARNE	0000073	UNR1V	1 150	1 150
		Yhteensä	1 150	1 150
SANTAHARJU ANNELI	0000072	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
SAVOLAINEN MATTI JUHANI	0000031	UNR1V	700	700
		Yhteensä	700	700
SAVOLAINEN PIRKKO ANNIKKI	0000173	UNR1V	100	100
		Yhteensä	100	100
SCHREY-HYPPÄNEN MINNA MARKETTA	0000129	UNR1V	2 500	2 500
		Yhteensä	2 500	2 500
SCHWAB FUNDAMENTAL INTERNATIONAL SM ALLC	0000389	UNR1V	2 400	2 400
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	2 400	2 400
SCHWAB FUNDAMENTAL INTERNATIONAL SMALL C	0000302	UNR1V	12 777	12 777
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	12 777	12 777
SCHWAB INTERNATIONAL SMALL-CAP EQUI TY E	0000388	UNR1V	14 182	14 182
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	14 182	14 182
SEMPRA ENERGY PENSION MASTER TRUST 101 A	0000332	UNR1V	2 177	2 177
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	2 177	2 177
SEPPÄNEN LAURI	0000004	UNR1V	23 133	23 133
		Yhteensä	23 133	23 133

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
SIJOITUSRAHASTO NORDEA FENNIA	0000091	UNR1V	901 905	901 905
Valtakirja: KASI ANTTI		Yhteensä	901 905	901 905
SIJOITUSRAHASTO NORDEA NORDIC SMALL CAP	0000094	UNR1V	3 171 976	3 171 976
Valtakirja: KASI ANTTI		Yhteensä	3 171 976	3 171 976
SIJOITUSRAHASTO NORDEA POHJOISMAAT	0000089	UNR1V	92 890	92 890
Valtakirja: KASI ANTTI		Yhteensä	92 890	92 890
SIJOITUSRAHASTO NORDEA PREMIUM VARAINHOI	0000095	UNR1V	34 612	34 612
Valtakirja: KASI ANTTI		Yhteensä	34 612	34 612
SIJOITUSRAHASTO NORDEA PRO SUOMI	0000096	UNR1V	546 000	546 000
Valtakirja: KASI ANTTI		Yhteensä	546 000	546 000
SIJOITUSRAHASTO NORDEA SUOMI SMALL CAP	0000093	UNR1V	93 000	93 000
Valtakirja: KASI ANTTI		Yhteensä	93 000	93 000
SIMOMAA KIMMO KALEVI	0000020	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
SPDR S AND P INTERNATIONAL SMALL CA P ET	0000399	UNR1V	3 617	3 617
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	3 617	3 617
SSGA MSCI EAFE SMALL CAP INDEX SECURITI	0000392	UNR1V	9 815	9 815
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	9 815	9 815
SSGA RUSSELL FUNDAMENTAL GLOBAL EX U.S.I	0000391	UNR1V	1 742	1 742
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	1 742	1 742
SSGA SPDR ETFS EUROPE II PUBLIC LIMITED	0000371	UNR1V	3 591	3 591
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	3 591	3 591
SSGA SPDR ETFS EUROPE II PUBLIC LIMITED	0000372	UNR1V	3 013	3 013
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	3 013	3 013
SSGA SPDR ETFS EUROPE II PUBLIC LIMITEDC	0000303	UNR1V	548	548
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	548	548
STATE OF ALASKA RETIREMENT AND BENEFITSP	0000304	UNR1V	1 541	1 541
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	1 541	1 541
STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY INVE	0000379	UNR1V	27 140	27 140
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	27 140	27 140
STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY INVE	0000403	UNR1V	18 872	18 872
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	18 872	18 872
STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY INVE	0000404	UNR1V	33 130	33 130
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	33 130	33 130
STG PFDS VD GRAFISCHEBEDR. MANDAAT SSGA	0000240	UNR1V	12 832	12 832
Valtakirja: VARMO HANNA MARIA		Yhteensä	12 832	12 832
STICHTING PENSIOENFONDS APF	0000305	UNR1V	1 123	1 123
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	1 123	1 123
STICHTING PENSIOENFONDS HORECA AND CATER	0000352	UNR1V	3 002	3 002
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	3 002	3 002
STICHTING SHELL PENSIOENFONDS	0000306	UNR1V	32 900	32 900
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	32 900	32 900
SULANTO JUKKA SAKARI	0000086	UNR1V	1 400	1 400
		Yhteensä	1 400	1 400
SUOMEN UUDISKODIT OY	0000038	UNR1V	440	440
Asemavaltuutettu: TELAMA-SIVONEN ANNELI Avustaja: SIVONEN SEPPO		Yhteensä	440	440
SUOMI JORMA OLAVI	0000067	UNR1V	260	260
		Yhteensä	260	260
SUOMINEN PERTTI	0000048	UNR1V	300	300
Avustaja: SUOMINEN HELENA		Yhteensä	300	300

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
SÄRKIJÄRVI JOUKO ESKO JUHANI	0000237	UNR1V	1 000	1 000
		Yhteensä	1 000	1 000
SÖDERLUND LAHJA KAARINA	0000079	UNR1V	1 000	1 000
		Yhteensä	1 000	1 000
TAKKUNEN PASI KAARLO ENSIO	0000113	UNR1V	500	500
		Yhteensä	500	500
TANILA MAIRE MARJA TERTTU	0000226	UNR1V	800	800
		Yhteensä	800	800
TENNESSEE CONSOLIDATED RETIREMENT SYSTEM Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000307	UNR1V	66 070	66 070
		Yhteensä	66 070	66 070
TESCO PLC PENSION SCHEME Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000308	UNR1V	28 299	28 299
		Yhteensä	28 299	28 299
THE CANADA POST CORPORATION PENSION PLAN Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000309	UNR1V	386 418	386 418
		Yhteensä	386 418	386 418
THE GE UK PENSION COMMON INVESTMENT FUND Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000310	UNR1V	12 323	12 323
		Yhteensä	12 323	12 323
THE PUBLIC EMPLOYEES PENSION PLAN Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000311	UNR1V	10 300	10 300
		Yhteensä	10 300	10 300
TIAINEN KARI OLAVI	0000180	UNR1V	1 900	1 900
		Yhteensä	1 900	1 900
TINELL TEUVO ARTO ANTERO	0000145	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
TONEV EMIL DIMITROV	0000040	UNR1V	400	400
		Yhteensä	400	400
TOPPARI HANNU TAPIO	0000215	UNR1V	1 150	1 150
		Yhteensä	1 150	1 150
TUOMOLA SEPPO JUHANI	0000136	UNR1V	1 050	1 050
		Yhteensä	1 050	1 050
TUURI RISTO KALEVI	0000214	UNR1V	700	700
		Yhteensä	700	700
TWO SIGMA ABSOLUTE RETURN PORTFOLIO LLC Valtakirja: EETU TAMPIO	0000420	UNR1V	1 432	1 432
		Yhteensä	1 432	1 432
TWO SIGMA SPECTRUM PORTFOLIO LLC 100 AVE Valtakirja: EETU TAMPIO	0000421	UNR1V	3 267	3 267
		Yhteensä	3 267	3 267
UBS ETF 49 AVENUE JF KENNEDY L-1855 LUXE Valtakirja: EETU TAMPIO	0000394	UNR1V	3 630	3 630
		Yhteensä	3 630	3 630
UMC BENEFIT BOARD, INC 1901 CHESTNUT AVE Valtakirja: EETU TAMPIO	0000347	UNR1V	911	911
		Yhteensä	911	911
UNISUPER LEVEL 37, 385 BOURKE STREE T ME Valtakirja: EETU TAMPIO	0000409	UNR1V	15 760	15 760
		Yhteensä	15 760	15 760
UNIVERSITY OF WASHINGTON Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000312	UNR1V	8 401	8 401
		Yhteensä	8 401	8 401
UTAH STATE RETIREMENT SYSTEMS Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000313	UNR1V	5 704	5 704
		Yhteensä	5 704	5 704
UTAH STATE RETIREMENT SYSTEMS Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000314	UNR1V	4 555	4 555
		Yhteensä	4 555	4 555
VAAHTOKARI URPO JUHANI	0000181	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
VAKKARI HANNU JUHA TAPIO	0000078	UNR1V	200	200
		Yhteensä	200	200
VALLE EERO TANELI	0000006	UNR1V	400	400
		Yhteensä	400	400

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
VANGUARD FTSE ALL-WORLD EX-US SMALL CAPI Valtakirja: EETU TAMPIO	0000326	UNR1V Yhteensä	76 158 76 158	76 158 76 158
VANGUARD INTERNATIONAL SMALL COMPANIES I Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000315	UNR1V Yhteensä	5 297 5 297	5 297 5 297
VANGUARD INVESTMENT SERIES, PLC Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000316	UNR1V Yhteensä	539 539	539 539
VANGUARD TOTAL INTERNATIONAL STOCK INDEX Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000317	UNR1V Yhteensä	381 064 381 064	381 064 381 064
VANGUARD TOTAL WORLD STOCK INDEX FU ND, A Valtakirja: EETU TAMPIO	0000325	UNR1V Yhteensä	4 437 4 437	4 437 4 437
VASARA VOITTO ILMARI	0000231	UNR1V Yhteensä	1 804 1 804	1 804 1 804
VERDIPAPIRFONDET NORDEA NORDEN Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000318	UNR1V Yhteensä	8 391 8 391	8 391 8 391
VESTERINEN HELENA MARJATTA	0000183	UNR1V Yhteensä	1 000 1 000	1 000 1 000
VFM GLOBAL SMALL COMPANIES TRUST LE VEL1 Valtakirja: EETU TAMPIO	0000407	UNR1V Yhteensä	20 338 20 338	20 338 20 338
VIITALA JUHANI ANTERO	0000059	UNR1V Yhteensä	1 700 1 700	1 700 1 700
VIRTANEN HANNU MARTTI TAPANI	0000196	UNR1V Yhteensä	500 500	500 500
VIRTANEN LEO	0000121	UNR1V Yhteensä	330 330	330 330
VIRTANEN MARKKU ANTERO	0000205	UNR1V Yhteensä	164 164	164 164
VON HERTZEN JORMA ERNST	0000035	UNR1V Yhteensä	293 293	293 293
VUOKSENRANTA SYLVI MARJATTA Avustaja: VUOKSENRANTA ANTERO	0000066	UNR1V Yhteensä	100 100	100 100
VUORIMAA MATTI SAKARI Avustaja: VUORIMAA TERTTU	0000176	UNR1V Yhteensä	300 300	300 300
W.I. COOK FOUNDATION, INC 801 SEVEN TH A Valtakirja: EETU TAMPIO	0000348	UNR1V Yhteensä	2 700 2 700	2 700 2 700
WALTASAARI MARTTI	0000032	UNR1V Yhteensä	1 540 1 540	1 540 1 540
WALTASAARI ULLA-BRITA	0000033	UNR1V Yhteensä	1 000 1 000	1 000 1 000
WASHINGTON STATE INVESTMENT BOARD 2 100E Valtakirja: EETU TAMPIO	0000378	UNR1V Yhteensä	26 042 26 042	26 042 26 042
WELLPOINT MASTER TRUST 120 MONUMENT CIRC Valtakirja: EETU TAMPIO	0000349	UNR1V Yhteensä	1 1	1 1
WELLS FARGO ADVANTAGE DIVERSIFIED S TOCK Valtakirja: EETU TAMPIO	0000384	UNR1V Yhteensä	2 800 2 800	2 800 2 800
WHEELS COMMON INVESTMENT FUND Valtakirja: MATTILA HEIKKI	0000319	UNR1V Yhteensä	1 059 1 059	1 059 1 059

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
WILMINGTON INTERNATIONAL EQUITY FUN D SE	0000417	UNR1V	1 400	1 400
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	1 400	1 400
WILMINGTON MULTI-MANAGER INTERNATIO NALF	0000410	UNR1V	4 400	4 400
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	4 400	4 400
WISDOMTREE EUROPE HEDGED SMALLCAP E QUIT	0000387	UNR1V	388	388
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	388	388
WISDOMTREE EUROPE SMALLCAP DIVIDEND FUND	0000385	UNR1V	131 276	131 276
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	131 276	131 276
WISDOMTREE INTERNATIONAL SMALLCAP D IVID	0000386	UNR1V	2 934	2 934
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	2 934	2 934
WISDOMTREE ISSUER PUBLIC LIMITED CO MPAN	0000377	UNR1V	4 581	4 581
Valtakirja: EETU TAMPIO		Yhteensä	4 581	4 581
WYOMING RETIREMENT SYSTEM	0000320	UNR1V	949	949
Valtakirja: MATTILA HEIKKI		Yhteensä	949	949
		UNR1V	47 650 044	47 650 044
Yhteensä 326 osakasta		Yhteensä	47 650 044	47 650 044

Handelsbanken

NORDIC CUSTODY SERVICES
 Aleksanterinkatu 11
 FIN-00100 Helsinki, Finland
 Tel +358 10 444 11
 Fax +358 10 444 2919

Vastaanottaja: Uponor Oyj
 Osasto: Yhtiökokousilmoittautuminen

Faksi: 020 129 2851

Lähettäjä: Hanna-Maria Varmo
 Puhelin: 010 444 2904

Päiväys: 10.3.2015

4 sivua

Message

RE: Yhtiökokousilmoittautuminen

Ohessa Svenska Handelsbanken AB (julk.) Suomen sivukonttoritoiminnan edustamat hallintarekisteröidyt osakkaat ja osakkeiden lukumäärät yhtiökokouksessanne:

Osakas	Lukumäärä
PETTELAAR EFFECTENBEW INZ MILIEUP MND IM	505 283
STG PFDS VD GRAFISCHE BEDR. MANDAAT SSGA	12 832
JPMCB NA RE DEPO JPMEL STO RE AIF CL AS SECLND	135 000
JPMCB RE SHB SWEDISH FUNDS LENDING ACCOUNT	645 735

Yhteensä: 1 298 850

Osakkeenomistajia edustaa valtakirjalla Hanna-Maria Varmo (170392-240V). Liitteenä ovat edustajan valtakirja sekä pankin myöntämä "Proxy document".

Ilmoitattehan mikäli tarvitsette lisätietoja.

Ystävällisin terveisin

.....
 Hanna-Maria Varmo

Nordic Custody Services, Helsinki

UPONOR OYJ
YHTIÖKOKOUS 17.3.2015
VASTUSTAVAT JA TYHJÄT ÄÄNET

Svenska Handelsbanken AB (julk), Suomen sivukonttoritoiminta toimittaa tällä ilmoituksella edustamiensa osakkeenomistajien vastustavat ja tyhjät äänestysohjeet yhtiökokouksessanne päätettäviin asiakointiin. Vastustavat ja äänestyksestä pidätyvät äänimäärät pyydetään ottamaan liitteenä tai kirjauksena huomioon kokouksen pöytäkirjaa pidettäessä.

Äänestystä ja täyttä äänenlaskentaa ei vaadita, mikäli yhtiökokouksen puheenjohtaja voi ennakoon toimitettujen äänestysohjeiden ja kokouksessa esitettyjen kantojen perusteella selvästi todeta, että kyseisessä asiakohdassa vaadittu enemmistö äänistä (ja tarvittaessa kokouksessa edustetuista osakkeista) puoltaa yhtiökokoukselle tehtyä esitystä. Missään asiakohdassa ei kuitenkaan tehdä sisällöllistä vastaehdotusta.

NUMERO ASIAKOHTA**VASTUSTAVIEN ÄÄNIEN LUKUMÄÄRÄ**

Hallituksen valtuuttaminen
 päättämään omien osakkeiden
 18 hankinnasta

OSAKAS**LUKUMÄÄRÄ**

 PETTELAAR EFFECTENBEW INZ MILIEUP MND IM

505283

11. Vastuuvapaudesta päättäminen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle ABSTAIN FROM VOTING yhteensä	Osakkeenomistajia:	2	Osakkeita:	193 500
12. Hallituksen jäsenten palkkioista päättäminen ABSTAIN FROM VOTING yhteensä	Osakkeenomistajia:	2	Osakkeita:	193 500
14. Hallituksen jäsenten valitseminen VOTE AGAINST yhteensä	Osakkeenomistajia:	3	Osakkeita:	109 840
ABSTAIN FROM VOTING yhteensä	Osakkeenomistajia:	2	Osakkeita:	193 500
15. Tilintarkastajan palkkiosta päättäminen ABSTAIN FROM VOTING yhteensä	Osakkeenomistajia:	2	Osakkeita:	193 500
18. Hallituksen valtuuttaminen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta ABSTAIN FROM VOTING yhteensä	Osakkeenomistajia:	2	Osakkeita:	193 500
19. Hallituksen valtuuttaminen päättämään osakeannista ABSTAIN FROM VOTING yhteensä	Osakkeenomistajia:	2	Osakkeita:	193 500

Ystävällisin terveisin,
Essi

Essi Tenho
Market Specialist

Nordea | Securities Services | Wholesale Banking
Visit me: Aleksis Kiven katu 3-5, Helsinki
Write to me: Aleksis Kiven katu 3-5, VC210, 00020 Nordea, Finland
Tel: +358 9 165 51039 | Fax: +358 9 165 51358
E-mail: essi.tenho@nordea.com or custody.cr.fi@nordea.com
Web: nordea.com

UPONOR OYJ**17.3.2015****Edustaja:****MATTILA HEIKKI**

Osakkeenomistaja	Osakemäärä
ABU DHABI RETIREMENT PENSIONS AND BENEFITS FUND	3113
ABU DHABI RETIREMENT PENSIONS AND BENEFITS FUND	1119
ALLIANZGI GLOBAL WATER FUND	195000
AMERICAN CENTURY RETIREMENT DATE TRUST	3540
AMERICAN CENTURY WORLD MUTUAL FUNDS INC. INTERNATIONAL OPPORTUNITIES FUND	40230
AMERICAN HONDA MASTER RETIREMENT TRUST	6758
BLACKROCK INVESTMENT MANAGEMENT (AUSTRALIA) LIMITED AS RESPONSIBLE ENTITY FOR BLACKROCK INDEXED ALL-COUNTRY EQUITY FUND	335
C AND J CLARK PENSION FUND	5057
CC AND L Q MARKET NEUTRAL FUND	3300
CITY OF LOS ANGELES FIRE AND POLICE PENSION PLAN	9528
FCP RB EUROPE ACTIONS	85000
FCP RB ZONE EURO ACTIONS	108500
FLEXSHARES MORNINGSTAR DEVELOPED MARKETS EX-US FACTOR TILT INDEX FUND	6174
FORD MOTOR COMPANY DEFINED BENEFIT MASTER TRUST	528
FORD MOTOR COMPANY DEFINED BENEFIT MASTER TRUST	885
FORD MOTOR COMPANY OF CANADA, LIMITED PENSION TRUST	33
FRANKLIN GLOBAL SMALL-MID CAP FUND FRANKLIN TEMPLETON INVESTMENT CORP	38348
FRANKLIN TEMPLETON INVESTMENT FUNDS	377743
FRANKLIN TEMPLETON INVESTMENT FUNDS	2077601
GOVERNMENT SUPERANNUATION FUND	13496
HANDELSBANKEN HALLBAR ENERGI BLASIE	39065
HIGHCLERE INTERNATIONAL INVESTORS INTERANATIONAL SMALLER COMPANIES FUND	895618
IBM 401(K) PLUS PLAN	5119
INTERNATIONAL MONETARY FUND	224
INVESTERINGSFORENINGEN NORDEA INVEST NORDEN	11177
INVESTERINGSFORENINGEN NORDEA INVEST NORDIC SMALL CAP	98872
IPAC SPECIALIST INVESTMENT STRATEGIES INTERNATIONAL SHARE STRATEGY NO 1	4749
JNL FRANKLIN TEMPLETON INTERNATIONAL SMALL CAP GROWTH FUND	579138
LEGAL AND GENERAL	806
LOCKHEED MARTIN CORPORATION MASTER RETIREMENT TRUST	8650
LOS ANGELES CITY EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM	4300
LOS ANGELES CITY EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM	5283
MAINFIRST SICAV	21000
MERCER QIF CCF	8601
METZLER INTERNATIONAL INVESTMENTS PLC	350000
MGI FUNDS PLC	52259
MUNICIPAL EMPLOYEES ANNUITY AND BENEFIT FUND OF CHICAGO	6151
NATIONAL COUNCIL FOR SOCIAL SECURITY FUND, P.R.C	4731
NATIONAL WESTMINSTER BANK PLC PLC AS TRUSTEE OF BARING EUROPE SELECT TRUST	81456
NEW ZEALAND SUPERANNUATION FUND	2900
NEWELL COMPANY MASTER RETIREMENT TRUST	45620
NORDEA 1 SICAV	4139
NORTHERN TRUST GLOBAL INVESTMENTS COLLECTIVE FUNDS TRUST	456
NORTHERN TRUST GLOBAL INVESTMENTS COLLECTIVE FUNDS TRUST	35118
NORTHERN TRUST GLOBAL INVESTMENTS COLLECTIVE FUNDS TRUST	10261
NTGI-QM COMMON DAILY ALL COUNTRY WORLD EX-US INVESTABLE MARKET INDEX FUND - NON LENDING	1853
OBERWEIS INTERNATIONAL OPPORTUNITIES INSTITUTIONAL FUND	56683
OBERWEIS INTERNATIONAL OPPORTUNITIES INSTITUTIONAL FUND	26500
OHIO POLICE AND FIRE PENSION FUND	677364

Laatija: Nordea Pankki Suomi Oyj

Osakkeenomistaja	Osakemäärä
ONEPATH GLOBAL SHARES - SMALL CAP UNHEDGED INDEXPOOL	1438
OPTIMIX WHOLESale GLOBAL SMALLER COMPANIES SHARE TRUST	12007
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT ASSOCIATION OF COLORADO	7622
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT ASSOCIATION OF COLORADO	31514
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OHIO	424200
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OHIO	6517
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OHIO	15490
SCHWAB FUNDAMENTAL INTERNATIONAL SMALL COMPANY INDEX FUND	12777
SSGA SPDR ETFS EUROPE II PUBLIC LIMITED COMPANY	548
STATE OF ALASKA RETIREMENT AND BENEFITS PLANS	1541
STICHTING PENSIOENFONDS APF	1123
STICHTING SHELL PENSIOENFONDS	32900
TENNESSEE CONSOLIDATED RETIREMENT SYSTEM	66070
TESCO PLC PENSION SCHEME	28299
THE CANADA POST CORPORATION PENSION PLAN	386418
THE GE UK PENSION COMMON INVESTMENT FUND	12323
THE PUBLIC EMPLOYEES PENSION PLAN	10300
UNIVERSITY OF WASHINGTON	8401
UTAH STATE RETIREMENT SYSTEMS	5704
UTAH STATE RETIREMENT SYSTEMS	4555
VANGUARD INTERNATIONAL SMALL COMPANIES INDEX FUND	5297
VANGUARD INVESTMENT SERIES, PLC	539
VANGUARD TOTAL INTERNATIONAL STOCK INDEX FUND	381064
VERDIPAPIRFONDET NORDEA NORDEN	8391
WHEELS COMMON INVESTMENT FUND	1059
WYOMING RETIREMENT SYSTEM	949
GOVERNMENT OF NORWAY	2036869
Yhteensä	9518296

Uponor Oyi

ANNUAL GENERAL MEETING 17-03-2015

OPPOSING AND ABSTAINING VOTES

Skandinaviska Enskilda Banken AB (Publ) Helsingin Sivukonttori (abbreviated SEB) provides the opposing and abstaining votes for the items decided in the shareholder meeting, for the shareholders represented by SEB, with the following notification. The opposing and abstaining votes are asked to be registered or attached to the minutes of the meeting. A vote or a full count of the votes is not demanded, if the chairman of the shareholder meeting can clearly state that a demanded majority (and if necessary, a majority of the votes present at the meeting) for the item proposed to the shareholder meeting has been acquired by the preliminarily given votes. However no opposing propositions are made to any of the items.

Numero	Asiakohta	Vote Against	Abstain from Voting
9	Adoption of the financial statements and the consolidated financial statements		27 881
10	Resolution on the use of the profit shown on the balance sheet and the payment of dividend		27 881
11	Resolution on the discharge of the members of the Board of Directors and the Managing Director from liability		27 881
12	Resolution on the remuneration of the members of the Board of Directors		27 881
13	Resolution on the number of the members of the Board of Directors		27 881
14	Election of the members of the Board of Directors	60 051	27 881
15	Resolution on the remuneration of the auditor		27 881
16	Election of the auditor	10 690	27 881
17	Amending the Company's Articles of Association		27 881
18	Authorising the Board of Directors to resolve on the repurchase of the company's own shares	76 000	27 881
19	Authorising the Board of Directors to resolve on the issuance of shares		27 881

Merchant Banking

<i>Mailing address</i>	<i>Phone</i>	<i>Fax</i>	<i>Internet</i>	<i>S.W.I.F.T address</i>	<i>Organisation Number</i>
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsinki Branch P.O. BOX 630, FIN-00101 Helsinki					
<i>Visiting address</i>					
Unioninkatu 30, 00100 Helsinki	+358 9 616 28000	+358 9 171 056	www.seb.fi	ESSEFIHX	0985469-4

Name: Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ). Reg.no: 502032-9081. Bolagsverket, Sweden. Registered address: Stockholm, Sweden.

Uponor Oyj, ANNUAL GENERAL MEETING 17-03-2015OPPOSING AND ABSTAINING VOTES PER SHAREHOLDER

9		
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27881
10		
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27881
11		
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27881
12		
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27881
13		
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27881
14		
AGAINST	ALABAMA TRUST FUND 600 DEXTER AVENUE S10 6 MONTGOMERY AL 36104 .	7618
	MINISTERS AND MISSNRES BENEFIT BRD OF AM ERICAN BPTST CHURCHES 475 RIVE RSIDE DRIVE NEW YORK, NY 10115-0049 .	7580
	CIBC INTERNATIONAL SMALL COMPANIES FUND 20 BAY ST, SUITE 1402 TORONTO ONTARIO M5J 2N8 CANADA	9627

Merchant Banking

Mailing address	Phone	Fax	Internet	S.W.I.F.T address	Organisation Number
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsinki Branch P.O. BOX 630, FIN-00101 Helsinki Visiting address Unioninkatu 30, 00100 Helsinki	+358 9 616 28000	+358 9 171 056	www.seb.fi	ESSEFIHX	0985469-4

	MONTANA BOARD OF INVESTMENTS 2401 C OLON IAL DRIVE 3RD FLOOR HELENA MT 5 9601	8147
	CALIFORNIA STATE TEACHERS RETIREMEN T SY STEM 100 WATERFRONT PLACE MS-04 WEST SACRAMENTO CA 95605-2807	25887
	CALIFORNIA STATE TEACHERS RETIREMEN T SY STEM 100 WATERFRONT PLACE MS-04 WEST SACRAMENTO CA 95605-2807	1192
	Total	60 051
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27 881
15		
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27 881
16		
AGAINST	CATHOLIC HEALTHCARE WEST RETIREMENT PLAN TRUST 185 BERRY STREET SUITE 300 SAN FRANCISCO CA 94107-1739 .	9895
	DIGNITY HEALTH 185 BERRY STREET SUITE 30 0 SAN FRANCISCO CA 94107-1739 .	795
	Total	10 690
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27 881
17		
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEO NKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27 881
18		

Merchant Banking

Mailing address	Phone	Fax	Internet	S.W.I.F.T address	Organisation Number
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsinki Branch P.O. BOX 630, FIN-00101 Helsinki Visiting address Unioninkatu 30, 00100 Helsinki	+358 9 616 28000	+358 9 171 056	www.seb.fi	ESSEFIHX	0985469-4

AGAINST	METZLER INVESTMENT GMBH GROSSE GALLUSSTRASSE 18 60311FRANKFUR .	76000
	Total	76 000
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEONKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27881
19		
ABSTAIN	NATIONAL PENSION SERVICE KUKMIN-YEONKUM BLDG, 13, OLYMPIC-RO 35 DA-GIL SONGPA-GU, SEOUL, 138-725, SOUTH K OREA	27881
	Total	27881

Merchant Banking

<i>Mailing address</i>	<i>Phone</i>	<i>Fax</i>	<i>Internet</i>	<i>S.W.I.F.T address</i>	<i>Organisation Number</i>
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsinki Branch P.O. BOX 630, FIN-00101 Helsinki	+358 9 616 28000	+358 9 171 056	www.seb.fi	ESSEFIHX	0985469-4
<i>Visiting address</i>					
Unioninkatu 30, 00100 Helsinki					

Name: Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ). Reg.no: 502032-9081. Bolagsverket, Sweden. Registered address: Stockholm, Sweden.

Kutsu Uponor Oyj:n varsinaiseen yhtiökokoukseen

Uponor

1/2015
MITE 3

Uponor Oyj:n osakkeenomistajat kutsutaan varsinaiseen yhtiökokoukseen, joka pidetään tiistaina maaliskuun 17. päivänä 2015 alkaen klo 17.00 Helsingin Messukeskuksessa osoitteessa Messuaukio 1, Helsinki. Kokoukseen ilmoittautuneiden vastaanotto ja äänestyslippujen jakaminen alkaa klo 16.00. Kahvitarjoilu on kokouksen jälkeen.

A. Yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat

Yhtiökokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1. Kokouksen avaaminen**
- 2. Kokouksen järjestäytyminen**
- 3. Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskun valvojen valitseminen**
- 4. Kokouksen laillisuuden toteaminen**
- 5. Läsnä olevien toteaminen ja äänluettelon vahvistaminen**
- 6. Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2014 toimintaan**
- 7. Vuoden 2014 tilinpäätöksen, konsernitiilinpäätöksen ja toimintakertomuksen esittäminen**
- 8. Vuoden 2014 tilintarkastuskertomuksen ja konsernitiilintarkastuskertomuksen esittäminen**
- 9. Tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen vahvistaminen**
- 10. Taseen osoittaman voiton käyttäminen ja osingonjaosta päättäminen**
Hallitus ehdottaa, että tilikaudesta 2014 jaetaan osinkoa 0,42 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 19.3.2015 on merkitty Euroclear Finland Oyj:n pitämään yhtiön osaksluetteloon. Osinko maksetaan 26.3.2015.
- 11. Vastuuvapaudesta päättäminen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle**
- 12. Hallituksen jäsenten palkkiosta päättäminen**
Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen jäsenille maksetaan palkkioita siten, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 88 000 euron, varapuheenjohtajalle 49 000 euron, tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle 49 000 euron ja jäsenille 44 000 euron vuosipalkkio. Nimitystoimikunta ehdottaa, että palkkiosta noin 40 % maksetaan markkinoilta hankittavana Uponor Oyj:n osakkeina ja loput rahana. Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen kokouksiin liittyvistä matkoista aiheutuneet kulut korvataan yhtiön noudattaman matkustuskäytännön mukaisesti.
Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen jäsenille maksetaan kustakin hallituksen sekä valiokunnan varsinaisesta kokouksesta (poislukien päätökset ilman kokousta) palkkiona 600 euroa jäsenen asuinmaassa pidetystä kokouksesta, 1 200 euroa muualla samalla mantereella pidetystä kokouksesta ja 2 400 euroa toisella mantereella pidetystä kokouksesta. Puhelinkokousten osalta maksetaan kokouspalkkio jäsenen asuinmaassa pidetyn kokouksen palkkion mukaisesti.
Osakkeenomistajat, jotka yhdessä edustavat noin 32,2 prosenttia yhtiön osake- ja äänimääristä, ovat ilmoittaneet kannattavansa ehdotusta.
- 13. Hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen**
Nimitystoimikunta ehdottaa yhtiön hallituksen jäsenten lukumääräksi kuusi.
- 14. Hallituksen jäsenten valitseminen**
Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen nykyisistä jäsenistä Jorma Eloranta, Timo Ihamuotila, Eva Nygren, Annika Paasikivi ja Jari Rosendal valitaan uudelle toimikaudelle ja että hallitukseen valitaan uudeksi jäseneksi Markus Lengauer.
Osakkeenomistajat, jotka yhdessä edustavat noin 32,2 prosenttia yhtiön osake- ja äänimääristä, ovat ilmoittaneet kannattavansa ehdotusta.
- 15. Tilintarkastajan palkkiosta päättäminen**
Hallitus ehdottaa, että valittavalle tilintarkastajalle maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän laskun mukaan.
- 16. Tilintarkastajan valitseminen**
Hallitus ehdottaa, että yhtiön nykyinen tilintarkastaja KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy valitaan uudelleen seuraavaksi toimikaudeksi. Hallitus myös ehdottaa, että yhtiökokous pyytää tilintarkastajaa tilintarkastuskertomuksessa lausumaan tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä sekä hallituksen voitonjakoehdotuksesta.

17. Yhtiöjärjestyksen muuttaminen

Hallitus ehdottaa, että yhtiöjärjestyksen 9 § muutetaan seuraavasti kuuluvaksi:

9 § Yhtiökokouksutus

Kutsun yhtiökokoukseen toimittaa hallitus. Kutsu yhtiökokoukseen on julkaistava yhtiön verkkosivuilla aikaisintaan kaksi (2) kuukautta ja viimeistään kolme (3) viikkoa ennen yhtiökokousta, kuitenkin vähintään yhdeksän (9) päivää ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Lisäksi yhtiö julkaisee tiedon yhtiökokouksen ajasta ja paikasta sekä yhtiön verkkosivujen osoitteesta yhdessä tai useammassa sanomalehdessä.

Saadakseen osallistua yhtiökokoukseen osakkeenomistajan on ilmoitettava yhtiölle viimeistään kokouksutussa mainittuna päivänä, joka voi olla aikaisintaan kymmenen (10) päivää ennen yhtiökokousta. Koska yhtiön osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, on lisäksi otettava huomioon, mitä osakeyhtiölaissa on sanottu oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen. Yhtiökokous voidaan pitää Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla.

18. Hallituksen valtuuttaminen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta, yhdessä tai useammassa erässä, vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla seuraavasti:

Hallitus on valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 3 500 000 oman osakkeen hankkimisesta. Määrä vastaa noin 4,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista yhtiökokouspäivänä.

Hallitus päättää miten omia osakkeita hankitaan. Osakkeita voidaan hankkia muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osuuskien suhteessa (suunnattu hankkiminen). Omia osakkeita voidaan hankkia hankintatieteen markkinahintaan julkisessa kaupankäynnissä NASDAQ Helsingissä.

Valtuutus kumoo yhtiökokouksen 19.3.2014 antaman valtuutuksen päättää omien osakkeiden hankkimisesta.

Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouspäivästä lukien.

19. Hallituksen valtuuttaminen päättämään osakeannista

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että hallitus valtuutetaan päättämään, yhden tai useamman kerran, uusien osakkeiden antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta seuraavin ehdoin:

Hallitus on valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 7 200 000 uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta, mikä määrä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Hallitus on oikeutettu päättämään kaikista osakeannin ehdoista. Osakkeita voidaan antaa osakkeenomistajien etuoikeudesta poiketen (suunnattu anti). Valtuutus sisältää mahdollisuuden päättää maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen.

Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka.

20. Kokouksen päättäminen

B. Yhtiökokousasiakirjat

Edellä mainitut yhtiökokouksen asialistalla olevat päätösehdotukset sekä tämä kokouksutus ovat saatavilla Uponor Oyj:n verkkosivuilla osoitteessa sijoittajat.uponor.fi. Uponor Oyj:n tilinpäätös on saatavilla mainituilla verkkosivuilla viimeistään 24.2.2015 alkaen. Päätösehdotukset ja muut edellä mainitut asiakirjat ovat myös saatavilla yhtiökokouksessa. Jäljennökset asiakirjoista lähetetään osakkeenomistajalle pyydettyessä. Yhtiökokouksen pöytäkirja on nähtävillä edellä mainituilla verkkosivuilla viimeistään 31.3.2015.

Erillistä kutsua yhtiökokoukseen ei lähetetä.

C. Ohjeita yhtiökokoukseen osallistujille

1. Osaksluetteloon merkitty osakkeenomistaja

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä 5.3.2015 rekisteröity Euroclear Finland Oyj:n

pitämään yhtiön osaksluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osaksluetteloon.

Yhtiön osaksluetteloon merkityn osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään torstaina 12.3.2015 klo 10.00, mihin mennessä ilmoittautuminen on oltava perillä. Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- Uponor Oyj:n kotisivuilla sijoittajat.uponor.fi tai
- telefaksilla numeroon 020 129 2851 tai
- puhelimitse numeroon 020 770 6883 arkipäivinä klo 9.00–16.00 tai
- kirjeitse osoitteella Uponor Oyj, Lakiasiat, PL 37, 01511 Vantaa.

Ilmoittautumisen yhteydessä tulee ilmoittaa osakkeenomistajan nimi, henkilötunnus, osoite, puhelinnumero sekä mahdollisen avustajan tai asiamiehen nimi ja asiamiehen henkilötunnus. Osakkeenomistajan Uponor Oyj:lle luovuttamia henkilötietoja käytetään vain yhtiökokouksen ja siihen liittyvien tarpeellisten rekisteröintien käsittelyn yhteydessä.

Osakkeenomistajan, hänen edustajansa tai asiamiehensä tulee kokouspaikalla tarvittaessa pystyä osoittamaan henkilöllisyytensä ja/tai edustus-oikeutensa.

2. Hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen niiden osakkeiden nojalla, joiden perusteella hänellä olisi oikeus olla merkittynä Euroclear Finland Oyj:n pitämään yhtiön osaksluetteloon yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä 5.3.2015. Osallistuminen edellyttää lisäksi, että osakkeenomistaja on näiden osakkeiden nojalla tilapäisesti merkitty Euroclear Finland Oyj:n pitämään osaksluetteloon viimeistään 12.3.2015 klo 10.00 mennessä. Hallintarekisteriin merkittyjen osakkeiden osalta tämä katsotaan ilmoittautumiseksi yhtiökokoukseen.

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaa kehoitetaan pyytämään hyvissä ajoin omisuudenhoitajaltaan tarvittavat ohjeet koskien rekisteröitymistä tilapäiseen osaksluetteloon, valtakirjojen antamista ja ilmoittautumista yhtiökokoukseen. Omaisuudenhoitajan tilinhoitajayhteisön tulee ilmoittaa hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja, joka haluaa osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen, merkittäväksi tilapäisesti yhtiön osaksluetteloon viimeistään edellä mainittuun ajankohtaan mennessä.

3. Asiamiehen käyttäminen ja valtakirjat

Osakkeenomistaja saa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä oikeuksiaan asiamiehen välityksellä. Osakkeenomistajan asiamiehen on esitettävä päivätty valtakirja tai hänen on muuten luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan osakkeenomistajaa. Mikäli osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen usean asiamiehen välityksellä, jotka edustavat osakkeenomistajaa eri arvopaperiteillä olevilla osakkeilla, on ilmoittautumisen yhteydessä ilmoitettava osakkeet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan alkuperäisinä yhtiölle osoitettuna Uponor Oyj, Lakiasiat, PL 37, 01511 Vantaa ennen ilmoittautumisen päättymistä.

4. Muut ohjeet/tiedot

Yhtiökokouksessa läsnä olevalla osakkeenomistajalla on yhtiökokouksessa osakeyhtiölain 5 luvun 25 §:n mukainen kyselyoikeus kokouksessa käsiteltävistä asioista.

Uponor Oyj:llä on kokouksutun päivänä yhteensä 73 206 944 osaketta, jotka edustavat yhteensä 73 206 944 ääntä.

Äänilippu osakkeenomistajalle tai valtuutetulle annetaan yhtiökokoukseen saavuttaessa ilmoittautumisen yhteydessä.

Vantaalla 12. helmikuuta 2015

Uponor Oyj
Hallitus

TASEKIRJA
1.1.-31.12.2014
Uponor Oyj

SISÄLLYSLUETTELO

Hallituksen toimintakertomus	3
Konsernin taloudelliset tunnusluvut	14
Osakekohtaiset tunnusluvut	15
Tunnuslukujen laskentakaavat	16
Konsernin laaja tuloslaskelma	17
Konsernitase	18
Konsernin rahavirtalaskelma	20
Laskelma oman pääoman muutoksista	21
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	22
Osakkeet ja osakkeenomistajat	56
Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	58
Tuloslaskelma	58
Tase	59
Rahoituslaskelma	61
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	62
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle	69
Tilinpäätösmerkintä	69

Hallituksen toimintakertomus

Markkinat

Euroopan ja Pohjois-Amerikan rakennusmarkkinat kehittivät vuoden 2014 aikana toistensa peilikuvina. Pohjois-Amerikassa koettu poikkeuksellisen kylmä talvi hidasti rakennustoimintaa vuoden ensimmäisten kuukausien aikana, mutta lumien sulaessa myös rakentaminen pääsi taas vauhtiin. Euroopassa talvi sen sijaan oli leuto, minkä ansiosta vuosi lähti rakennusalalla reippaasti liikkeelle, mutta lupaava alku hiipui kesää kohti mentäessä.

Pohjoismaissa Ruotsin ja Tanskan asuintalojen uudisrakentaminen kiihtyi vuodesta 2013, mutta hidastui Norjassa ja Suomessa. Liike- ja julkisrakentaminen tasaantui kaikissa Pohjoismaissa muutaman vuoden supistumisen jälkeen. Samaan aikaan korjausrakentaminen lisääntyi liike-, julkis- ja asuinrakentamisen segmenteissä kaikissa Pohjoismaissa. Yhdyskuntatekniikan kysyntä oli Ruotsissa tasaista, supistui Suomessa ja Tanskassa, mutta kasvoi liikenteeseen ja energiaan tehtyjen investointien ansiosta Norjassa.

Keski-Euroopan alkuvuoden leuto talvi ja vahva kysyntä kiihdyttivät rakennustoimintaa alueen suurimmassa maassa Saksassa liike-, julkis- ja asuinrakentamisen markkinolla niin uudis- kuin korjausrakentamisen segmenteissä. Samanlaisesti Alankomaissa nähtiin ensimmäiset elpymisen merkit pitkällisen hiljaiselon jälkeen useimmissa rakennusalan segmenteissä. Euroalueella alkoi kesällä hiipuminen, joka vaimensi alueen rakennusteollisuuden tunnelmia. Vuoden loppuun tultaessa rakennusalan toimeliaisuus oli kuitenkin suhteellisen korkealla, mutta kysynnän kasvu oli selvästi hidastunut.

Etelä- ja Länsi-Euroopassa markkinat kehittivät vaihtelevasti. Isossa-Britanniassa julkis- ja liikerakentamisen segmentit kääntyivät kasvuun ja asuintalojen uudisrakentaminen vilkastui toisena vuonna peräkkäin. Espanjassa havaittiin ensimmäiset elpymisen merkit; rakennusaktiivisuus ja yleinen mieliala paranivat koko vuoden, joskin lähtötaso oli sangen alhainen. Ranskassa ja Italiassa sen sijaan korjausrakentamisen segmenteissä koettu hienoinen kasvu ei riittänyt tasapainottamaan liike-, julkis- ja asuinrakentamisen merkittävää heikkenemistä.

Itäisessä Euroopassa vuosi alkoi Venäjän markkinolla myönteisissä merkeissä ja asuinrakentaminen jatkui lähes yhtä aktiivisena kuin edellisvuonna haastavasta liiketoimintaympäristöstä huolimatta. Samaan aikaan julkis- ja liikerakentamisen investoinnit plenenivät. Ukrainan tapahtumat ovat vaikuttaneet koko alueeseen: kuluttajat ja yritykset ovat käyneet varovaisiksi, ja aktiivisuus on hidastunut selkeästi. Baltian maissa liike-, julkis- ja asuinrakentaminen lisääntyi, mutta yhdyskuntatekniikan segmentti supistui hienoisesti.

Uponorilla on jonkin verran liiketoimintaa myös Euroopan ulkopuolella. Näillä vientimarkkinoilla havaittiin kasvua liike-, julkis- ja asuinrakentamisen segmenteissä edellisvuoteen verrattuna.

Pohjois-Amerikassa vuoden ensimmäisten kuukausien hankalat sääolot vaikuttivat merkittävästi rakennusaktiivisuuteen ja rakennuttajien mielialaan Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Kesää kohti mentäessä Yhdysvalloissa tapahtui hidasta, mutta laaja-alaista elpymistä, minkä seurauksena kasvua raportoitiin kaikissa liike-, julkis- ja asuinrakentamisen segmenteissä. Kanadassa sekä liike- ja julkisrakentaminen että asuinrakentaminen hidastuivat. Yhdyskuntatekniikassa koettiin pitkälti saman kaltaista kehitystä: Yhdysvalloissa kasvu jatkui vakaana, mutta Kanadassa kasvu hidastui.

Liikevaihto

Uponorin jatkuvien liiketoimintojen liikevaihto vuonna 2014 oli 1 023,9 (2013: 906,0) miljoonaa euroa, mikä on 13,0 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Vertailukelpoinen liikevaihdon kasvu oli 2,0 prosenttia, kun huomioidaan 1.7.2013 alkaen tilinpäätöksessä mukana olevan Uponor Infran liiketoimintojen aiemmat liikevaihdot. Paikallisessa valuutassa mitattuna kasvu oli 3,9 prosenttia.

Talotekniikka – Euroopan liikevaihto laski 0,1 prosenttia, mutta paikallisissa valuutoissa mitattuna liikevaihto kasvoi hienoiset 1,7 prosenttia. Tasainen kehitys selittyy Saksan odotettua heikommalla markkinatilanteella vuoden jälkipuoliskolla, mikä hidasti kasvua.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan liikevaihto kasvoi vahvasti sekä paikallisessa valuutassa mitattuna että euromääräisesti. Yhdysvalloissa Uponor onnistui kasvattamaan liikevaihtoaan sekä asuin- että liikerakentamisen markkinoilla ja laajentamaan toiminta-alueitaan.

Uponor Infran vuoden 2014 liikevaihto sisältää ensimmäisen kerran kaikkien 12 kuukauden luvut. Uponor Infra on yhteisyritys, joka perustettiin yhdessä KWH Pipen kanssa 1.7.2013. Siksi liikevaihdon kasvu vuoteen 2013 verrattuna on suuri: 34,4 prosenttia. Verrattuna yhdistettyjen liiketoimintojen liikevaihtoon koko vuoden 2013 ajalta, liikevaihto pieneni 2,2 prosenttia, mikä johtui suurelta osin valuuttakurssien vaihteluista, mutta jossain määrin myös kysynnän romahtamisesta eräillä tärkeillä markkinoilla, kuten Suomessa ja Tanskassa, ja markkinaosuuksien heikosta kehityksestä erityisesti Suomessa.

Liiketoimintaryhmittäin, kun mukaan on laskettu Uponor Infran koko vuoden tulos, yhdyskuntatekniikan osuus koko konsernin vuoden 2014 liikevaihdosta oli 34 % (28 %), käyttövesiratkaisuiden 39 % (42 %) ja sisäilmastoratkaisuiden 27 % (30 %).

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin 1.1. – 31.12.2014:

M€	1-12/ 2014	1-12/ 2013	Muutos
Talotekniikka – Eurooppa	479,1	479,5	-0,1 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	200,8	171,5	17,1 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	265,2	228,2	16,2 %
Uponor Infra	351,3	261,4	34,4 %
Eliminoinnit	-7,3	-6,4	
Yhteensä	1 023,9	906,0	13,0 %

Liikevaihdolla mitattuna kymmenen suurinta maata ja niiden osuudet konsernin liikevaihdosta (vuoden 2013 osuus sulkeissa): USA 17,6 % (15,8 %), Saksa 13,9 % (15,9 %), Suomi 13,2 % (13,8 %), Ruotsi 9,2 % (9,5 %), Kanada 8,2 % (6,1 %), Tanska 4,7 % (4,9 %), Norja 3,6 % (3,9 %), Iso-Britannia 3,5 % (3,3 %), Alankomaat 3,1 % (3,2 %) ja Venäjä 3,0 % (3,1 %).

Tulos ja kannattavuus

Konsernin koko vuoden bruttokate oli 340,1 (320,1) milj. euroa, mikä on 20,0 milj. euroa tai 6,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisvuonna. Bruttokatemarginaali oli 33,2 % (35,3 %). Suurin yksittäin tekijä tälle kehitykselle oli Uponor Infran perustamista seurannut yhdyskuntateknisten ratkaisuiden kasvanut osuus koko konsernin tuloksesta.

Konsernin liikevoitto oli 63,4 (50,2) milj. euroa, mikä on 26,3 % edellisvuotta enemmän. Kannattavuutta kuvaava liikevoittomarginaali nousi vertailukauden 5,5 prosentista 6,2 prosenttiin. Liikevoitto sisältää 4,3 (5,0) milj. euroa kertaluonteisia erä, joista Talotekniikka – Euroopassa 3,7 milj. euroa ja Uponor Infrassa 0,6 (netto) milj. euroa. Vuoden 2013 kertaluonteisia kustannuseriä olivat Uponor Infran yhdistämisestä aiheutuneet integraatiokustannukset, kun taas vuoden 2014 kustannukset koostuivat Talotekniikka – Euroopan Keski-Euroopan jakelukeskuksen siirrosta, Uponor Infran yhdistymisestä aiheutuneista integraatiokustannuksista kuten koneiden ja laitteiden siirrot ja käyttöönotot mukaan lukien tuotantolaitosten klinteistöjen myynnit, sekä kustannuksista, jotka aiheutuivat Uponor Infran Suomen rakennemuutoksista vuonna 2014.

Liikevoitto parani kaikissa segmenteissä, joskin Uponor Infran liikevoitto jäi hieman tappiolliseksi. Eniten voittoa tuotti Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, jonka euromääräinen tulos parani 27,4 % edellisvuoteen verrattuna.

Myös Talotekniikka – Euroopan liikevoitto parani erityisesti kevätkaudella vuoden 2013 suhteellisen vaatimattomaan tulokseen verrattuna. Vuoden 2013 viimeisen neljänneksen liikevoittoa rasitti tilapäisestä tuotehyväksynnän menetyksestä Ranskassa aiheutuneet 5 milj. euron kustannukset. Jakelukeskuksen siirtäminen Saksassa aiheutti 3,7 milj. euron kertaluonteisen kustannuserän vuonna 2014.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka hyödynsi suotuisaa toimintaympäristöä ja hyvin ajoitettujen tuotantolaajennusten ansiosta tuotantomääriä onnistuttiin kasvattamaan kysyntää vastaavasti.

Uponor Infran tulos parani Uponorin ja KWH Pipen yhdyskuntateknisten liiketoimintojen yhdistämisestä 1.7.2013 saatujen säästöjen, Suomessa toteutettujen rakennemuutosten ja ulkomaisen liiketoiminnan parantuneen kannattavuuden seurauksena. Tulosta rasitti myyntimäärien pieneneminen Suomen markkinoilla ja toimintojen sopeuttaminen vaatimatonta kysyntää vastaavaksi. Vuonna 2014 Uponor Infran liikevoittoa rasitti 0,6 milj. euron (netto) kertaluonteinen kustannuserä, joka liittyi yhdistämisestä aiheutuneisiin integraatiokustannuksiin sekä Suomen toimintojen rakenteellisiin muutoksiin vuonna 2014.

Liikevoiton jakautuminen segmenteittäin 1.1. – 31.12.2014:

M€	1-12/ 2014	1-12/ 2013	Muutos
Talotekniikka – Eurooppa	35,0	32,7	7,0 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	31,5	24,7	27,4 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	41,6	32,9	26,4 %
Uponor Infra	-0,5	-2,3	77,9 %
Muut	-2,6	-3,4	
Eliminoinnit	0,0	-1,5	
Yhteensä	63,4	50,2	26,3 %

Konsernin rahoituskulut olivat 7,4 (7,1) milj. euroa ja valuuttakurssierot -1,2 (-0,6) milj. euroa.

Tulos ennen veroja oli 56,3 (43,2) milj. euroa. Tuloverojen määrä oli 20,0 (16,1) milj. euroa, kun veroaste oli 35,5 % (37,3 %).

Konsernin tilikauden tulos oli 36,0 (26,8) milj. euroa, josta jatkuvien liiketoimintojen osuus oli 36,3 (27,1) milj. euroa.

Oman pääoman tuotto nousi 12,3 (10,8) prosenttiin. Sijoitetun pääoman tuotto oli 14,2 (12,5) prosenttia.

Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,50 (0,38) euroa ja jatkuvien liiketoimintojen osalta 0,50 (0,38) euroa. Oma pääoma osaketta kohti oli 3,16 (3,00) euroa. Muut osakekohtaiset tiedot löytyvät taulukko-osasta.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 75,7 (92,1) milj. euroa ja rahavirta ennen rahoitusta 45,1 (67,2) milj. euroa. Vertailua vuoden 2013 rahavirtaan vaikeuttaa kertaluonteinen positiivinen vaikutus KWH Popen liiketoiminnan lisäämisestä konsernin lukuihin vuoden 2013 puolessavälissä eli juuri huippusesongin aikana. Liikevoiton paranemisen myötä myös tulo-rahoitus parani 87,9 milj. eurosta 99,0 milj. euroon vuonna 2014.

Tunnusluvut löytyvät tilinpäätöksestä viiden vuoden ajalta.

Investoinnit, tutkimus ja kehitys sekä rahoitus

Investoinneissaan Uponorin tavoitteena on sijoittaa resursseja kannattaviin liiketoimintamahdollisuuksiin, mutta samalla hallita investointien määrää tiukasti, kulloisestakin markkinatilanteesta riippuen. Päivittäisessä liiketoiminnassa suunnataan investointeja lisäksi kunnossapitoon ja tarkasti harkittuihin, tuottavuutta parantaviin uudistuksiin.

Vuonna 2014 investointeja kohdistettiin uusiin putkitekniologioihin, kuten saumattoman komposiittiputken ja PEX-putkien valmistuksen kehitykseen. PEX-kehitystyöllä tavoiteltiin tuotantokapasiteetin ja -tehokkuuden lisäystä. Minnesotan tehtaan viides laajennus valmistui Pohjois-Amerikassa vuoden 2014 viimeisellä neljänneksellä. Laajennuksen myötä raaka-aineen käsittelykapasiteettia voitiin kasvattaa ja tuotantotilat laajenivat yli 1 600 neliömetrillä. Lisäksi Yhdysvalloissa otettiin käyttöön vuonna 2013 sinne siirretyt Euroopassa käyttämättöminä olleet tuotantolinjat.

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat yhteensä 35,7 (33,9) milj. euroa eli 1,8 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Nettoinvestointien määrä oli 32,1 (30,4) milj. euroa. Kiinteän omaisuuden myynistä saadut tulot sisältävät Uponor Infra kahden suljetun tehdaskiinteistön myynnin vuonna 2014.

Panostukset tutkimukseen ja kehitykseen olivat yhteensä 16,3 (17,7) miljoonaa euroa eli 1,6 (2,0) prosenttia liikevaihdosta. Tutkimukseen ja kehitykseen liittyvien investointien suhteellisen osuuden pieneneminen liittyy vähemmän tuotekehityksestä riippuvaisen yhdyskuntateknisen liiketoiminnan osuuden kasvuun konsernissa. Lisäksi taloteknisen liiketoiminnan tärkeitä kehityshankkeita on edennyt lanseerausvaiheeseen, mikä vähensi tuotekehitysrahoitusta niiden osalta.

Tärkeimmät voimassa olevat rahoitusohjelmat 31.12.2014 olivat vuonna 2018 erääntyvä 80 milj. euron joukkovelkakirjalaina ja vuonna 2016 erääntyvä 20 milj. euron joukkovelkakirjalaina. Joukkovelkakirjalainoilla Uponor on laajentanut maturiteettirakennetta ja mahdollisia rahoituslähteitä. Näiden lisäksi Uponor Infra Oy otti toimintojensa rahoittamiseksi 35 milj. euron lainan 1.7.2013. Vuoden 2014 lopussa lainaa oli nostettuna 26 milj. euroa.

Voimassa oli useampia kahdenvälisiä, 2015–2019 erääntyviä luottolimiittejä yhteensä 200 miljoonan euron arvosta. Vuoden 2014 aikana näistä varalla olevista rahoitusluotoista ei ollut nostettuna yhtään.

Lyhytaikaisen rahoituksen tarpeeseen vastaa kotimainen 150 milj. euron yritystodistusohjelma, josta ei tilinpäätöshetkellä ollut käytössä yhtään. Rahavarat vuoden lopussa olivat yhteensä 60,2 milj. euroa.

Konsernissa kiinnitetään edelleen erityistä huomiota myyntisaamisiin ja luottoriskeihin. Luottotappioiden määrä pysyi alhaisena ollen 0,7 (1,3) milj. euroa.

Konsernin korolliset nettovelat laskivat 82,0 (96,9) milj. euroon. Omavaraisuusaste oli 43,9 (43,9) prosenttia ja nettovelkaantuminen eli gearing 27,6 (33,7) prosenttia. Velkaantumistasen vuosineljänneksen keskiarvoksi muodostui 45,8 (57,9), kun sen vaihteluväli yhtiön taloudellisissa tavoitteissa on 30–70.

Katsauskauden tapahtumia

Uponor ilmoitti huhtikuussa tehostavansa Keski-Euroopan jakelutoimintoja. Wettringenissä Luotels-Saksassa sijaitseva jakelukeskus päätettiin sulkea ja sen toiminnot siirretään uuteen, lattiapinta-alaltaan 15 500 neliömetrin jakelukeskukseen. Vuokrattavat tilat nousevat Hassfurtiin, Saksaan. Rakennustyöt käynnistyivät syyskuun lopussa ja keskus avataan vuoden 2015 toisen neljänneksen alussa. Samassa yhteydessä myös Wettringenin naapurikaupungissa, Ochtrupissa, sijaitseva eristettyjen aluelämpöpöputkijärjestelmien valmistus siirrettiin Hassfurtiin. Siirtotoimista muodostui 3,7 milj. euron kertaluonteinen kustannus. Jakelutoimintojen tehostamisen on laskettu tuovan noin kahden miljoonan euron vuotuiset säästöt vuoden 2015 toisesta vuosineljänneksestä alkaen ja vähentävän jakelutoimintoihin liittyviä päästöjä. Jakelukeskuksen siirtämisen jälkeen Uponor kuitenkin jatkaa erilaisia myynti-, tuotehallinta- ja palvelutoimintoja Wettringenin-Ochtrupin alueella.

Uponor-konsernin kahdessa suomalaisessa tytäryhtiössä eli Uponor Infra Oy:ssä ja Uponor Suomi Oy:ssä syksyllä käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen tuloksena Uponor ilmoitti päätöksestään sulkea kaksi kaivojen kokoonpanoyksikköä Suomessa. Yhteistoimintaneuvottelut käynnistettiin toimintojen tehostamiseksi Suomen voimakkaasti heikentyneessä markkinatilanteessa. Neuvottelujen seurauksena yhtiöistä irtisanottiin yhteensä lähes 100 työntekijää. Uudelleenjärjestelyt pyritään toteuttamaan vuoden 2015 ensimmäisen vuosineljänneksen loppuun mennessä. Uudelleenjärjestelyt aiheuttivat vuonna 2014 noin 0,8 miljoonan euron kertaluonteiset kustannukset (aikaisempi arvio oli 1,5 milj. euroa) ja niillä uskotaan saavutettavan noin viiden miljoonan euron säästöt vuositasolla vuoden 2015 toiselta neljännekseltä alkaen.

Tarjontaa kehitettiin tuomalla markkinoille laaja valikoima uusia ja päivitettyjä tuotteita usella Uponorin tärkeimmillä markkinoilla. Yksi merkittävimmistä uutuuksista oli eräillä Euroopan markkinoilla lanseerattu käyttövesisovelluksiin suunniteltu saumaton alumiinikomposiittiputki ja siitä jatkokehitetty pinta-asennuksiin soveltuva komposiittiputki, jonka ulkopinta näyttää metallilta.

Henkilöstö ja organisaatio

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 3 982 (4 141) työntekijää eli 159 henkeä vähemmän kuin vuoden 2013 lopussa täysipäiväiseksi muutettuna. Keskimäärin henkilömäärä vuoden aikana oli 4 127 (3 649). Henkilömäärää vähensivät Uponor Infran noin 100 henkilön irtisanomiset Suomessa. Yhdysvalloissa liiketoiminnan kasvu sen sijaan edellytti henkilömäärän lisäämistä.

Konsernin henkilöstö täysipäiväiseksi muutettuna jakaantui maittain seuraavasti: Saksa 20,8 (20,9 %), Suomi 17,2 (19,6 %), USA 12,8 (11,4 %), Ruotsi 12,5 (12,1 %),

Thaimaa 5,3 (4,9 %), Puola 5,1 (4,9 %), Kanada 4,9 (4,6 %), Espanja 4,5 (4,5 %), Iso-Britannia 3,3 (3,6 %), Tanska 2,9 (3,1 %) ja muut maat 10,7 (10,5 %).

Konsernissa kirjattujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma sosiaalikulut mukaan lukien oli tilikaudella 227,1 (211,9) miljoonaa euroa.

Liiketoimintaan kohdistuvat riskit

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina useille markkina- ja vahinkoriskeille sekä operatiivisille ja taloudellisille riskeille.

Markkinariskit

Uponorin toiminnan pääpaino on Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, joissa poliittinen riski luokitellaan suhteellisen vähäiseksi.

Keväällä 2014 Ukrainan poliittiset jännitteet laukesivat avoimeksi konfliktiksi, joka vaikutti koko Itä-Euroopan ja erityisesti Venäjän geopolittiseen tilanteeseen. Ukrainan kriisi ja sen seurannaisvaikutukset ovat lisänneet Venäjään liittyvien poliittisten riskien todennäköisyyttä. Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin Venäjän vastaiset pakotteet ja Venäjän omat vastapakotteet ovat vaikuttaneet liiketoimintaympäristöön Venäjällä ja muualla Euroopassa, erityisesti Suomessa. Kireät poliittiset suhteet saattavat vaikuttaa hyvinkin pitkällä aikavälillä Euroopan markkinoihin ja koko mantereen orastavaan talouskasvuun. Venäjän osuus Uponorin liikevaihdosta on viime vuosina kasvanut, mutta oli silti vaatimattomat 3,0 prosenttia vuonna 2014.

1.7.2013 muodostetun Uponor Infra Oy:n myötä Uponorilla on liiketoimintaa nyt myös Thaimaassa. Vaikka Thaimaan osuus konsernin liikevaihdosta on vuositasolla vain noin 2 prosenttia, sen poliittisen riskin merkitys konsernille on kasvanut.

Koska Uponorin liikevaihto jakaantuu laajalle joukolle asiakkaita, joista huomattava osa on jakelijoita (tukkuliikkeitä), myös Uponorin tuotteiden loppukysyntä on hajautunut laajalle. Viisi suurinta asiakasryhmää vastaavat noin kolmasosasta Uponorin kokonaisliikevaihdosta, joka jakautuu 23 maahan.

Euroopan taloustilanne ja liiketoimintaympäristö ovat edelleen varsin herkässä tilassa, mihin osaltaan vaikuttaa myös edellä mainittu Ukrainan kriisi. Erityisen tarkasti on seurattu Kreikan taloudellisen ja poliittisen tilanteen kehittymistä. Espanjaa koskevat uutiset ovat olleet positiivisempia. Uponor seuraa tilannetta jatkuvasti ja suorittaa sisäisiä arviointeja euroalueeseen kohdistuvista riskeistä sekä niiden mahdollisista vaikutuksista konsernin toimintaan.

Uponorin tuotteiden kysyntä on riippuvainen rakennusalan suhdanteista. Yhtiön tuotteiden päämarkkinasegmentti on perinteisesti käsittänyt pientalorakentamisen, mutta tuotteita toimitetaan yhä enemmän myös julkis- ja liikerakentamiseen. Näiden sektoreiden kysyntävaihtelut poikkeavat usein toisistaan. Kokonaisuutta tasoittaa osaltaan myös korjausrakentamisen kysyntä, joka ei aina ole samalla lailla harkinnanvaraista kuin uudisrakentaminen.

Heinäkuussa 2013 muodostetun Uponor Infra Oy:n myötä noin kolmannes Uponorin vuotuisesta liikevaihdosta tulee yhdyskuntatekniikasta, minkä seurauksena tähän liiketoimintaan liittyvien riskien merkitys konsernille on kasvanut. Yhdyskuntatekniikan ratkaisujen kysyntä riippuu rakennusalan suhdantelden lisäksi vahvasti tie- ja vesirakentamisen sekä julkisesti rahoitetun kunnallistekniikan investoinneista. Suhdanteiden ja kysynnän vaihtelusta aiheutuvia riskejä vastaan yhtiö suojautuu kehittämällä jatkuvasti myynnin ennustamisprosessejaan ja varmistamalla organisaation sekä toimitusketjun rakenteiden riittävän joustavuuden.

Paikalliset lait ja säännökset vaikuttavat Uponorin toimintaan eri maissa. Suurelle osalle myytävistä tuotteista haetaan esimerkiksi kansalliset tuotehyväksynät. Valmisteluvaiheessa olevia lakeja ja säännöksiä seurataan ja niiden mahdolliset vaikutukset sekä Uponorin että asiakkaidemme toimintaan pyritään ennakoimaan.

Operatiiviset riskit

Muoviputkijärjestelmien valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden hinnat ovat alttiita muiden petrokemian tuotteiden ja metallien hintavaihteluille. Viime vuosina Uponor on kyennyt siirtämään näiden hintavaihteluiden vaikutukset suurelta osin myyntihintoihinsa kohtuullisella viiveellä, eikä tästä ole aiheutunut olennaista tulonmenetystä Uponorille. Uponor suojautuu metallien ja muoviraaka-aineiden hintariskiä vastaan mahdollisuuksien mukaan sekä kilnteähintaisilla hankintasopimuksilla että finanssituotteilla. Pohjoismaissa Uponor hallitsee sähkön hintavaihteluriskiä rahoitusinstrumenteilla.

Komponenttien ja raaka-aineiden hankinnassa Uponorin tavoitteena on käyttää materiaaleja ja raaka-aineita, joilla on useampia toimittajia. Mikäli toimittajia on vain yksi, pyritään siihen, että ko. toimittajalla on useampi tuotantolaitos, jotka valmistavat Uponorin käyttämiä hyödykkeitä. Uponorilla on käytössään materiaalien ja raaka-aineiden laadunvarmennusjärjestelmä sekä toimittajien hyväksymisprosessi.

Uponor hallitsee organisaatio- ja johtamisriskejä, kuten esim. henkilöstön vaihtuvuutta ja ikäjakauman vääristymistä analysoimalla jatkuvasti henkilöresursseja ja varmistamalla, että organisaatorakenne tukee tehokasta toimintaa. Henkilöstön kehittämisohjelmat keskittyvät erityisesti johtamis- ja esimiesosaamisen kasvattamiseen monikulttuurisessa matriisiorganisaatiossa. Uponorin sisäiset henkilöstökyselyt tuottavat tärkeää tietoa mm. kompetensseista, työympäristöstä ja työmotivaatiosta. Kyselytuloksiin pohjautuvat toiminta- ja kehittämissuunnitelmat vaikuttavat myönteisesti työtyytyväisyyteen.

Liiketoimintojen hallintaan käytetään useita IT-järjestelmiä, joista tärkeimmät ovat Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa käytetyt ERP-järjestelmät. Järjestelmien kriittisyyden analysoiminen ja riskien minimointiin liittyvät varautumisjärjestelyt sisältyvät suurimpien IT-järjestelmien käyttöönottoon ja elinkaaren hallintaan. Varautumisjärjestelyt kattavat esimerkiksi vikasietoisuuden, varmuuskopioinnit ja palautuksen suunnittelun ja testauksen. Avainjärjestelmien palauttaminen onnettomuuden tai vikatilanteen jälkeen testataan kriittisten järjestelmien osalta kerran kahdessa vuodessa. IT-järjestelmiin liittyviä riskejä arvioidaan osana Uponorin riskienhallintaprosessia, jossa painotetaan erityisesti järjestelmien turvallisuutta. Lisäksi käytetään ulkopuolisia tarkastajia.

Uponor noudattaa ISO 9001-laaturjestelmää ja ISO 14001-ympäristöjohtamisjärjestelmää tai vastaavia järjestelmiä, mikä parantaa tuotannon turvallisuutta ja tuottavuutta sekä vähentää ympäristövaikutuksia ja muita toiminnan riskejä.

Projektilliketoiminnassa Uponorin tavoitteena on myös hallita mm. projektikohtaisia aikataulutukseen ja kustannuksiin liittyviä riskejä. Tällaiset riskit pyritään ottamaan huomioon projekti- ja alihankkijasopimuksissa. Lisäksi henkilökunnan projektinhallintaosaamista vahvistetaan aktiivisesti.

Rahoitusriskit

Viime vuodet ovat osoittaneet, että huomattavatkin häiriöt rahoitusmarkkinoilla ovat mahdollisia varsin lyhyellä varoitusajalla. Näin ollen, vaikka tilanne tällä hetkellä on Uponorin kannalta varsin vakaa, voivat rahoituksen saatavuuteen liittyvät riskit olla tulevaisuudessa merkittäviä. Uponorin rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan riittävien luottolimiittireservien ja lainojen tasapainoisen

maturiteettijakauman avulla, sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja ja useita hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia vastapuolia.

Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkailla kassanhallintaratkaisulla ja riskiä karttavalla sijoituspolitiikalla. Sijoituskohteina ovat ainoastaan matalariskiset kohteet, jotka ovat tarvittaessa muunnettavissa käteisvaroiksi nopeasti ja selkeään markkinahintaan.

Korkomuutokset vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja kiinteähintaisten rahoituserien käypään arvoon. Korkoriskejä hallitaan käyttämällä sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisia rahoitusinstrumentteja.

Konsernin toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille. Merkittävä osa liikevaihdosta syntyy muissa valuutoissa kuin euroissa. Tällöin kuitenkin tyypillisesti myös valtaosa ko. liikevaihtoon kohdistuvista kuluista on kyseessä olevassa paikallisessa valuutassa. Tämä vähentää oleellisesti liiketoiminnan valuuttariskiä. Konsernin rahoitusosasto vastaa konsernitason valuuttakurssiriskien hallinnasta ja suojaamisesta. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita.

Uponor altistuu myös valuuttakurssien muunnos- eli translaatoriskille, joka ilmenee muunnettaessa euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden omapääoma euromääräiseksi. Uponorin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksena tähän ovat nettoinvestoinneiksi luettavat sisäiset lainat, jotka on sisällytetty suojauslaskentaan.

Vahinkoriskit

Uponorilla on 14 tuotantolaitosta yhdeksässä maassa. Konsernin liikevaihdosta merkittävä osa syntyy tuotteista, jotka on valmistettu näissä tuotantolaitoksissa. Konsernitason vahinko- ja keskeytysvakuutuksia ohjataan keskitetysti, minkä tavoitteena on kattava vakuutussuoja mahdollisten konerikko-, tulipalo- yms. riskien toteutumisesta aiheutuville taloudellisille vahingoille. Toinen merkittävä vahinkoriski liittyy Uponorin valmistamien ja myymien tuotteiden tuotevastuuseen, joka on niin ikään vakuutettu konsernitason.

Vahinko- ja keskeytysriskejä pyritään ehkäisemään monin eri keinoin, kuten henkilöstön turvallisuuskoulutuksella, tuotantolaitteiden säännöllisillä huolto-ohjelmilla ja varmistamalla tärkeimpien varaosien jatkuva-saataavuus. Oleellinen osa vahinko- ja keskeytysriskien ehkäisyssä ovat myös jatkuvat, säännölliset vakuutusyhtiöiden suorittamat tarkastus- ja koulutuskäynnit Uponorin tuotantolaitoksissa.

Riskienhallinta vuonna 2014

Markkinariskien seuranta ja hallinta olivat edelleen merkittävässä osassa Uponorin riskienhallintatoimissa markkinaolosuhteiden pysyessä haastavina osassa Uponorin päämarkkina-alueita.

Vuonna 2014 Suomessa käytiin julkista keskustelua talousveteen maku- ja hajuhaittoja aiheuttaneista, eri valmistajien PEX-putkista. Uponorilla havaittiin poikkeavuuksia muutamassa valmistuserässä. Havaitut poikkeamat eivät vastanneet Suomessa voimassa olevia tyyppihyväksyntävaatimuksia. Tuotteiden tasalaatuisuuden varmistamiseksi Uponor käynnisti korjaustoimet tuotteiden jälkikäsitteilyprosessissa.

Useiden Uponorille tärkeiden raaka-aineiden hintojen osalta vuosi 2014 oli rauhallinen ja vakaa. Muoviraaka-aineen hinta on löyhästi sidoksissa öljyn maailmanmarkkinahintaan, joka laski voimakkaasti vuoden 2014 kesällä. Tällä ei kuitenkaan ollut merkittävää vaikutusta Uponorin liiketoimintaan. Siksi jatkuva riskienhallinta on myös hankintatoiminnon tärkeä ja tiedostettu osa.

Vuonna 2014 tärkeimmät tunnistetut riskit kartoitettiin keväällä ja syksyllä, ja toimintasuunnitelmat päivitettiin riskien hallitsemiseksi.

Vuoden 2014 aikana Uponor arvioi yhteistyössä vakuutusyhtiöiden kanssa viiden tuotantolaitoksensa riskienhallinnan valmiutta ja toimivuutta. Yleisarvosana yksiköiden riskienhallinnan tasosta on hyvä.

Maailmantalouden tilanteen jatkuessa edelleen epävakaina, huoli tulevaisuuden pankkirahoituksen saatavuudesta kohtuullisin ehdoin on edelleen varteen otettava. Turvatakseen pitkäaikaisrahoituksensa Uponor on hajauttanut rahoituksensa instrumenttien, maturiteettien, markkinoiden ja vastapuolien osalta. Mikäli rahoitus ei ole raha- tai pääomamarkkinoilta hankittua, vastapuolina on ainoastaan hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia yhteistyöpankkeja ja rahoituslaitoksia. Keväällä 2014 Uponor uusi yhteensä 150 miljoonan euron arvosta kahdenvälisiä luottolimiittejä viiden vuoden ajaksi.

Edellisvuosien tapaan on erityistä huomiota edelleen kiinnitetty myös myyntisaamisten ja luottoriskien valvontaan.

Maailmantalouden heilahtelut sekä kirjanpito- ja verotussäännösten muutokset ovat kasvattaneet yritysten veroriskejä. Tästä johtuen myös Uponorissa veroriskien hallinta pysyy tärkeänä osa-alueena. Uponor on ennakoivasti toteuttanut hyvää verohallintatapaa ja ottanut veroriskien arvioinnin selkeäksi osaksi riskienhallintaprosessiaan.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Vuoden aikana ei toteutunut sellaisia riskejä eikä ollut vireillä oikeudenkäyntejä tai muita oikeudellisia tai viranomaistoimenpiteitä, joilla olisi ollut olennainen merkitys konsernille.

Hallinto ja tilintarkastus

Vuoden 2014 varsinainen yhtiökokous 19. maaliskuuta valitsi hallitukseen uudelleen yhden vuoden toimikaudeksi Eva Nygrenin, Jorma Elorannan, Timo Ihamuotilan, Jari Rosendalin ja Rainer S. Simonin. Hallituksen kuudenneksi jäseneksi valittiin Annika Paasikivi. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jorma Eloranta ja varapuheenjohtajaksi Annika Paasikivi.

Tilintarkastajaksi yhtiökokous valitsi KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy:n, joka nimesi päävastuulliseksi tilintarkastajaksi KHT Teppo Rantasen.

Uponor laatii erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkka- ja palkkioselvityksen. Ne ovat saatavilla tilinpäätöksen julkistuksen jälkeen yhtiön verkkosivuilla osoitteessa sijoittajat.uponor.fi > Hallinto > Hallinto- ja ohjausjärjestelmä.

Uponor noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2010 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, mutta poikkeaa siitä suosituksen 22 osalta. Maaliskuussa 2014 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen perustetussa Uponorin henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnassa on kaksi jäsentä suosituksessa mainitun kolmen sijasta. Uponor katsoo, että kaksi jäsentä riittää varmistamaan valiokunnan asiantuntemuksen. Lisäksi valiokunta voi tarvittaessa pyytää näkemyksiä valiokunnan ulkopuolisilta tahoilta. Valiokunta toimii hallituksen valmistelu- ja tukielimenä. Kaikki olennaiset palkitsemiseen liittyvät asiat käsittelee yhtiön hallitus.

Osakepääoma ja osakkeet

Uponorin osakevaihto NASDAQ Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2014 oli 18,8 (14,6) milj. kappaletta, yhteensä 229,3 (179,3) milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2014 lopussa oli 11,49 (14,22) euroa ja liikkeellä olevan osakekannan markkina-arvo 841,1 (1 041,0) milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 15 846 (15 480) osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 28,3 (33,9) prosenttia. Tarkemmat osakekohtaiset tiedot löytyvät tilinpäätöksestä.

Uponor Oyj:n osakepääoma vuonna 2014 oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944. Näissä ei vuoden aikana tapahtunut muutoksia.

Ilmoitukset Uponorin osakeomistusten muutoksista ulkomailla: yhdysvaltalaisen yrityksen The Capital Group Companies, Inc:n omistus laski 2.1.2014 tehdyillä kaupoilla alle 5 prosentin rajan 3 616 201 osakkeeseen. Tarkemmat osakkeisiin ja omistukseen liittyvät luvut löytyvät tilinpäätöksestä.

Hallituksen valtuutukset

Varsinainen yhtiökokous valtuutti 19.3.2014 hallituksen päättämään enintään 3,5 miljoonan oman osakkeen hankkimisesta. Määrä vastaa noin 4,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Varsinaisen yhtiökokouksen käsittelemistä ehdotuksista ja tekemistä päätöksistä on yksityiskohtaisemmat tiedot osoitteessa sijoittajat.uponor.fi.

15.3.2012 pidetty yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 7,2 miljoonan uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta. Osakkeiden kokonaismäärä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutus on voimassa kolme vuotta eli 15.3.2015 asti. Hallitus on oikeutettu päättämään kaikista osakeannin ehdoista. Kokouksessaan 15.3.2012 hallitus päätti myös suunnatusta annista yhtiön johdolle. Sen puitteissa luovutettiin korvauksetta yhteensä 19 622 yhtiön hallussa olevaa osaketta yhtiön silloisille ja entisille johtoryhmän jäsenille pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman ehtojen mukaisesti. Annettua valtuutusta ei ole käytetty tämän jälkeen.

Omat osakkeet

Vuoden lopussa Uponorin hallussa oli 140 378 omaa osaketta, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia osake- ja äänimäärästä.

Johdon osakeomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä heldän yhtiön tiedossa olevat määräysvalta-yhteisönsä omistivat 31.12.2014 yhteensä 141 568 (31.12.2013: 646 821) Uponor-osaketta. Näiden osakkeiden osuus kaikista osakkeista ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 0,19 prosenttia.

Osakesidonnainen kannustinohjelma

Uponor Oyj:n hallitus päätti 14.2.2014 jatkaa vuonna 2012 käynnistetyn pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman soveltamista. Uusi ohjelma kattaa vuodet 2014–2016 ja täydentää olemassa olevia vuosien 2012–2014 ja 2013–2015 ohjelmia. Ohjelman piiriin kuuluu enintään kymmenen konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä.

Lisäksi Uponor Oyj:n hallitus hyväksyi 11.12.2014 uuden suoriteperusteisen osakekannustinohjelman tarjottavaksi yhtiön johdolle. Ohjelman piiriin kuuluu 20–25 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma on voimassa vain yhden ansaintajakson, joka kattaa kalenterivuodet 2015–2017.

Uuden ohjelman tarkoituksena on jatkaa toimivan johdon ja Uponorin osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista ja siten nostaa yrityksen arvoa, vahvistaa kannattavaa kasvua ja sitouttaa ohjelmaan osallistuvat johtajat yritykseen pitkällä aikavälillä. Kilpailukykyinen kannustinohjelma palkitsee johtoa yhtiön strategisten kannattavuus- ja kasvutavoitteiden saavuttamisesta mahdollistaen yrityksen osakkeiden ansaitsemisen ja osakemäärän kasvattamisen.

Yksityiskohtaiset tiedot suunnitelmista on yhtiön sijoittajille suunnatulla verkkosivustolla.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Katsauskauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Lähiajan näkymät

Taloustilanne Uponorin tärkeimmillä markkina-alueilla säilynee myös vuonna 2015 kaksijakoisena: Pohjois-Amerikka vastaa noin neljänneestä konsernin liikevaihdosta ja siellä kysynnän uskotaan kasvavan ja rakennusalan kasvun jatkuvan noususuuntaisena. Euroopassa sen sijaan markkinatilanteen odotetaan jatkuvan tasaisena, joskin kehitystä tukee hiljalleen vahvistuva usko Euroopan talouden elpymiseen. Tähän liittyy kuitenkin riskejä, joista osa on geopoliittisia.

Viime vuosina Uponor on panostanut merkittävästi asemansa vahvistamiseen tärkeimmillä markkina-alueillaan. Painopistealueita ovat olleet muun muassa kumppanuussuhteiden lujittaminen kautta arvoketjun sekä asiakkaiden ja kumppaneiden erilaisiin tarpeisiin vastaaminen kehittämällä tuote- ja palvelutarjontaa niin, että koko rakennusala voi mennä kohti yhä kestävämpää kehitystä. Yhtiön sisällä on toteutettu johdonmukaisesti toimintojen kehittämiseen ja yhtenäistämiseen tähtäävää ohjelmaa. Kehityskohteina ovat olleet esimerkiksi tuotteiden toimitus ja jakelu, toimintojen tehostaminen, ympäristövaikutusten vähentäminen ja asiakaspalvelun korkea laatu.

Yksi tärkeimmistä tulevaisuuden tavoitteista on ohjata investointeja mahdollisiin kasvukohteisiin. Käytännössä tämä tarkoittaa toimitus- ja palvelukapasiteetin turvaamista kasvavilla markkinoilla, kuten Pohjois-Amerikassa, ja optimaalista resurssien kohdentamista lyhyen ja pitkän aikavälin kasvun mahdollistaville alueille. Uponorin johto pyrkii pitämään yhtiön taloudellisen aseman vakaana terävöittämällä yhtiön fokusta ja parantamalla kustannustehokkuutta ja rahavirtaa pitäen samalla silmät auki uusien tilaisuuksien varalta.

Olettaen, ettei mikään edellä mainituista merkittävistä riskeistä toteudu, Uponor antaa seuraavan ohjeistuksen vuodelle 2015: Uponorin liikevaihdon ja liikevoiton (ilman kertaluonteisia eriä) odotetaan paranevan vuodesta 2014.

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina erilaisille strategisille, operatiivisille, taloudellisille, oikeudellisille, poliittiselle ja vahinkoriskeille. Näiden tarkempi riskianalyysi löytyy tilinpäätöksen kohdasta "Liiketoimintaan kohdistuvat riskit".

Uponor Oyj
Hallitus

KONSERNIN TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT

	2014	2013	2012	2011	2010
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS
Konsernitulos (jatkuvat toiminnot), M€					
Liikevaihto	1 023,9	906,0	811,5	806,4	749,2
Toiminnan kulut	926,9	823,6	726,5	743,0	669,9
Poistot	36,0	33,0	28,2	29,4	29,1
Liiketoiminnan muut tuotot	2,4	0,8	0,9	1,4	2,2
Liikevoitto	63,4	50,2	57,7	35,4	52,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-7,4	-7,1	-8,6	-17,7	-10,7
Tulos ennen veroja	56,3	43,2	49,4	17,7	41,7
Tulos jatkuvista toiminnoista	36,3	27,1	32,9	1,9	27,0
Tilikauden tulos	36,0	26,8	32,8	1,6	24,7
Konsernitase, M€					
Pitkäaikaiset varat	253,7	249,0	186,5	199,81	218,3
Liikearvo	83,1	82,3	74,9	74,9	72,2
Vaihto-omaisuus	117,4	115,4	78,7	81,8	84,4
Rahavarat	60,2	53,7	17,7	29,1	11,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	167,4	160,6	141,6	129,4	110,4
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	231,1	219,7	207,3	209,2	252,1
Määräysvallattomien omistajien osuus	66,8	68,0	-	2,9	-
Varaukset	16,2	22,1	20,6	22,0	12,0
Pitkäaikaiset korolliset velat	126,3	136,4	107,6	110,2	43,5
Lyhytaikaiset korolliset velat	15,9	14,2	4,2	2,8	35,2
Korottomat velat	225,5	200,6	159,7	167,9	154,4
Taseen loppusumma	681,8	661,0	499,4	515,0	497,2
Muita tunnuslukuja					
Liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	6,2	5,5	7,1	4,4	7,0
Tulos ennen veroja (jatkuvat toiminnot), %	5,5	4,8	6,1	2,2	5,6
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,3	10,8	15,7	0,7	9,7
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	14,2	12,5	16,5	11,0	14,4
Omavaraisuusaste, %	43,9	43,9	41,5	41,2	50,8
Nettovelkaantumisaste, %	27,6	33,7	45,4	39,3	26,5
Korolliset nettovelat, M€	82,0	96,9	94,1	83,9	66,8
- % liikevaihdosta	8,0	10,7	11,6	10,4	8,9
Liikevaihdon muutos, %	13,0	11,6	0,6	7,6	2,1
Vienti Suomesta, M€	55,5	43,3	32,8	34,7	30,4
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto, M€	870,1	770,4	717,6	709,8	658,9
Ulkomaantoiminta yhteensä, M€	888,8	781,4	718,1	714,1	659,6
Ulkomaantoiminnan osuus, %	86,8	86,2	88,5	88,6	88,0
Henkilöstö 31.12.	3 982	4 141	3 052	3 228	3 197
Henkilöstö keskimäärin	4 127	3 649	3 098	3 288	3 219
Investoinnit (jatkuvat toiminnot), M€	35,7	33,9	19,2	24,0	19,0
- % liikevaihdosta	3,5	3,7	2,4	3,0	2,5

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	2014	2013	2012	2011	2010	2009
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS
Osakepääoma, M€	146,4	146,4	146,4	146,4	146,4	146,4
Osakemäärä 31.12., 1 000 kpl	73 207	73 207	73 207	73 207	73 207	73 207
Osakemäärä omilla osakkeilla oikalstuna, 1 000 kpl						
- vuoden lopussa	73 067	73 067	73 067	73 067	73 067	73 067
- keskimäärin	73 067	73 067	73 062	73 067	73 067	73 049
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä, M€	231,1	219,7	207,3	209,2	252,1	258,0
Osakevaihto, M€	229,3	179,3	186,1	366,2	481,5	455,8
Osakevaihto, 1 000 kpl	18 843	14 563	21 963	38 155	37 389	45 815
- keskimääräisestä lukumäärästä, %	25,8	19,9	30,1	52,2	51,2	62,7
Osakekannan markkina-arvo, M€	841,1	1 041,0	702,8	502,2	1 013,2	1 098,1
Oikalstu tulos per osake (laimennettu), €	0,50	0,38	0,45	0,03	0,34	0,16
Oma pääoma per osake, €	3,16	3,00	2,84	2,86	3,45	3,53
Osinko, M€	30,7	27,8	27,8	25,6	40,2	36,5
Osinko per osake, €	0,42 ¹⁾	0,38	0,38	0,35	0,55	0,50
Efektiivinen osinkotuotto, %	3,7	2,7	4,0	5,1	4,0	3,3
Osinko per tulos, %	84,0	100,0	84,4	1 018,5	162,5	316,3
PE-luku	23,0	37,4	21,3	199,7	40,9	94,9
Osakkeiden anti korjatut vaihtokurssit, €						
- ylin	14,94	15,85	10,00	14,25	15,66	15,10
- alin	9,11	9,65	6,77	6,03	10,58	6,80
- keskimääräinen	12,17	12,31	8,47	9,57	12,88	9,95

Tunnuslukujen laskentaperusteet on esitetty sivulla 16.

Taulukon huomautukset:

1) hallituksen ehdotus

Keskimääräisessä osakemäärässä on otettu huomioon ostettujen omien osakkeiden vaikutus.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus, keskiarvo}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat, keskiarvo}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}} \times 100$
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat – rahat, pankkisaamiset ja rahoitusomaisuusarvopaperit
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Kauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita}}$
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä vuoden lopussa}}$
Osinko/tulos	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Tulos per osake}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}} \times 100$
Hinta/voittosuhte, P/E	=	$\frac{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}}{\text{Tulos per osake}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi
Osakkeen keskikurssi	=	$\frac{\text{Osakkeiden euro-määräinen vaihto}}{\text{Osakkeiden kpl-määräinen vaihto}}$

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

	Liite	2014	2013
Liikevaihto	2	1 023,9	906,0
Hankinnan ja valmistuksen kulut		683,8	585,9
Bruttokate		340,1	320,1
Liiketoiminnan muut tuotot	6	2,4	0,8
Varastointimenot		37,1	34,2
Myyntin ja markkinoinnin kulut		173,1	167,7
Hallinnon kulut		51,1	50,0
Liiketoiminnan muut kulut	6	17,8	18,8
Kulut		279,1	270,7
Liikevoitto	2	63,4	50,2
Raholtustuotot	9	8,8	6,1
Raholtuskulut	9	16,2	13,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0,3	0,1
Tulos ennen veroja		56,3	43,2
Tuloverot	10	20,0	16,1
Tulos jatkuvista toiminnoista		36,3	27,1
Lopetetut toiminnot			
Lopetettujen toimintojen tulos	3	-0,3	-0,3
Tilikauden tulos		36,0	26,8
Muut laajan tuloksen erät			
Erät joita ei siirretä tulosvaikuttetuiksi			
Etuuspohjalsten eläkkeiden uudelleenarvostus, verojen jälkeen		-5,0	0,4
Erät jotka siirretään myöhemmin tulosvaikuttetuiksi			
Muuntoerot		7,3	-5,1
Rahavirran suojaukset, verojen jälkeen		-0,9	0,5
Nettoinvestoinnin suojaus		0,6	2,4
Kaudelle kirjatut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen		2,0	-1,8
Tilikauden laaja tulos		38,0	25,0
Kauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		36,5	27,8
Määräysvallattomille omistajille		-0,5	-1,0
Kauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		39,1	26,5
Määräysvallattomille omistajille		-1,1	-1,5
Osakekohtainen tulos, €	11	0,50	0,38
- Jatkuvat toiminnot		0,50	0,38
- Lopetetut toiminnot		0,00	0,00
Osakekohtainen tulos lalmennettuna, €		0,50	0,38
- Jatkuvat toiminnot		0,50	0,38
- Lopetetut toiminnot		0,00	0,00

KONSERNITASE

Varat	Liite	31.12.2014	31.12.2013
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		12,1	17,5
Liikearvo		83,1	82,3
Asiakassuhteet		1,7	2,2
Teknologia		1,2	-
Muut aineettomat hyödykkeet		0,2	0,2
Keskeneräiset hankinnat		0,1	0,6
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	12	98,4	102,8
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		17,2	16,9
Rakennukset ja rakennelmat		57,5	56,3
Koneet ja kalusto		96,1	98,5
Muut aineelliset hyödykkeet		16,0	14,6
Keskeneräiset hankinnat		21,0	15,5
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	13	207,8	201,8
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset			
Osuudet osakkuusyhtiöissä	15	0,1	0,0
Muut osakkeet ja osuudet	16	0,8	0,7
Pitkäaikaiset saamiset	17	10,3	10,1
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		11,2	10,8
Laskennalliset verosaamiset	22	19,4	15,9
Pitkäaikaiset varat yhteensä		336,8	331,3
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	18	117,4	115,4
Lyhytaikaiset saamiset			
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		0,3	-
Myyntisaamiset		137,3	126,7
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		3,0	4,5
Siirtosaamiset		8,8	6,8
Muut saamiset		18,0	22,6
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	19	167,4	160,6
Rahavarat	20	60,2	53,7
Lyhytaikaiset varat yhteensä		345,0	329,7
Varat yhteensä		681,8	661,0

KONSERNITASE

		31.12.2014	31.12.2013
Oma pääoma ja velat	Liite		
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	21		
Osakepääoma		146,4	146,4
Ylikurssirahasto		50,2	50,2
Muut rahastot		-1,0	0,0
Kertyneet muuntoerot		-10,3	-17,6
Kertyneet voittovarot		9,3	12,9
Tilikauden tulos		36,5	27,8
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		231,1	219,7
Määräysvallattomien omistajien osuus		66,8	68,0
Oma pääoma yhteensä		297,9	287,7
Velat			
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	25	126,3	136,4
Työsuhte-etuuksiin liittyvät veloitteet	23	29,9	25,1
Varaukset	24	4,6	4,5
Laskennallinen verovelka	22	19,3	15,7
Muut pitkäaikaiset velat		1,0	0,7
Pitkäaikaiset velat yhteensä		181,1	182,4
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	25	15,9	14,2
Ostovelat		67,6	61,1
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		5,0	2,5
Varaukset	24	11,6	17,6
Muut lyhytaikaiset velat	26	102,7	95,5
Lyhytaikaiset velat yhteensä		202,8	190,9
Velat yhteensä		383,9	373,3
Oma pääoma ja velat yhteensä		681,8	661,0

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

	Liite	1.1.-31.12. 2014	1.1.-31.12. 2013
Liiketoiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Tilikauden tulos		36,0	26,8
Olkaisuerät:			
Poistot		36,5	33,0
Osinkotulot		-0,6	0,0
Tuloverot		20,0	16,1
Korkotuotot		-0,4	-0,4
Korkokulut		4,7	4,6
Liiketoimintojen ja käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tapplot		-1,2	0,6
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		-0,3	-0,1
Muut rahavirran olkaisuerät		4,3	7,3
Tulorahoitus		99,0	87,9
Nettokäyttöpääoman muutos			
Saamiset		-7,3	21,5
Vaihto-omaisuus		-0,5	10,0
Korottomat velat		4,3	-9,2
Nettokäyttöpääoman muutos		-3,5	22,3
Maksetut verot		-16,0	-14,8
Maksetut korot		-4,3	-3,6
Saadut korot		0,5	0,3
Liiketoiminnan rahavirta		75,7	92,1
Investointien rahavirta			
Liiketoimintojen hankinnat	4	-	8,2
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-35,7	-33,9
Käyttöomaisuuden myyntituotot		4,8	0,8
Saadut osingot		0,6	0,0
Myönnettyt lainat		-0,3	0,0
Investointien rahavirta		-30,6	-24,9
Rahavirta ennen rahoitusta		45,1	67,2
Rahoituksen rahavirta			
Lainojen nostot		21,0	76,3
Lainojen takaisinmaksut		-31,0	-41,1
Lyhytaikalsten lainojen muutokset		1,9	-35,8
Osingonjako		-27,8	-27,8
Rahoitusleasingsovimukset		-1,8	-1,6
Rahoituksen rahavirta		-37,7	-30,0
Rahavarojen muuntoerot		-0,9	-1,2
Rahavarojen muutos		6,5	36,0
Rahavarat 1.1.		53,7	17,7
Rahavarat 31.12.		60,2	53,7
Muutos taseen mukaan	20	6,5	36,0

LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

	Osakemäärä, ulkona olevat (1 000)	Osake- pääoma	Ylikurssir- ahasto	Muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Suojausr- ahasto	Omat osakkeet	Kertyneet muuntoerot	Kertyneet vottovarat	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräys- vallatto- mien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2014	73 067	146,4	50,2	1,7	0,1	-1,8	-1,0	-17,6	41,7	219,7	68,0	287,7
Tilikauden laaja tulos						-0,9		7,3	32,7	39,1	-1,1	38,0
Maksetut osingot									-27,8	-27,8		-27,8
Siirrot rahastojen välillä				-0,1					0,1	-		-
Osakepalkkio-ohjelma									-0,1	-0,1		-0,1
Muut oikaisut									0,2	0,2	-0,1	0,1
Oma pääoma 31.12.2014	73 067	146,4	50,2	1,6	0,1	-2,7	-1,0	-10,3	48,8	231,1	66,8	297,9
Oma pääoma 1.1.2013	73 067	146,4	50,2	1,7	0,1	-2,3	-1,0	-15,4	27,5	207,3	-	207,3
Tilikauden laaja tulos						0,5		-2,2	28,2	25,5	-1,5	29,0
Maksetut osingot									-27,8	-27,8		-27,8
Siirrot rahastojen välillä				0,0					0,0	-		-
Osakepalkkio-ohjelma									0,3	0,3		0,3
Määräysvallattomien omistajien osuuden										0,0	38,5	38,5
Muut oikaisut									13,4	13,4	30,8	44,2
Oma pääoma 31.12.2013	73 067	146,4	50,2	1,7	0,1	-1,8	-1,0	-17,6	41,7	219,7	68,0	287,7

Lisätietoja, kts liite 21.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yrityksen perustiedot

Uponor on kansainvälisesti toimiva talo- ja yhdyskuntateknisiä ratkaisuja tarjoava teollisuuskonserni. Konsernin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määrittelystä kolmesta raportoitavasta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa; Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti.

Konsernin emoyritys on Uponor Oyj. Uponor Oyj:n kotipalkka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on:

Uponor Oyj
PL 37, Äyritie 20
01511 Vantaa
Puh. 020 129 211, faksi 020 129 2841

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa verkko-osoitteesta www.uponor.fi tai konsernin emoyhtiön yllämainitusta osoitteesta.

Uponor Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 12.2.2015 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Uponor-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu 31.12.2014 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä niiden SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n IAS-asetuksessa N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädäntövaatimusten mukaiset. Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina (M€) ja ne perustuvat liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla esitetyissä laskentaperiaatteissa ole toisin mainittu.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista. Nämä vaikuttavat varojen ja velkojen määrään taseessa, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, ja siksi on mahdollista, että toteutumat poikkeavat käytetyistä arvoista.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön Uponor Oyj:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kanssa yli puolet äänivallasta. Tytäryhtiöiksi katsotaan kaikki yhtiöt, joiden osakekannan äänimäärästä Uponor Oyj omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tai joissa sillä muuten on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista taloudellisen hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan siinä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa siihen saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmällä. Hankintamenomenetelmän mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä, ja se osa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta on liikearvoa. IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti IFRS-siirtymispäivää (1.1.2004) aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS-periaatteiden mukaisiksi, vaan liikearvo vastaa suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa. Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset,

velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäiset osingot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20–50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa. Osuudet osakkuusyhtiöissä on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään tuloslaskelmassa erikseen. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappiosta ylittää sen kirjanpitoarvon, osuutta ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyhtiöiden velvoitteiden täyttämiseen.

Ulkomaan rahan määräiset erät ja valuuttakurssimuutokset

Kukin yhtiö muuntaa omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset tapahtumat toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän valuuttakurssia käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina, kun taas rahoitukseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi raportointikauden keskimääräisen mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tästä aiheutunut muuntoero sekä tytäryhtiöiden omien pääomien muuntamisesta aiheutuneet muut muuntoerot esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä. Lisäksi emoyhtiön ulkomaisille tytäryhtiöille antamien omaa pääomaa korvaavien lainojen kurssierot on käsitelty muuntoerona konsernitilinpäätöksessä. Tytäryhtiöiden myyntien ja lopettamisten sekä olennaisten pääomapalautusten yhteydessä realisoituneet muuntoerot tuloutetaan konsernin laajaan tuloslaskelmaan.

Keskeisiä euron kurssia

	Kauden lopussa		Keskimäärin	
	2014	2013	2014	2013
USD	1.2141	1.3791	1.3211	1.3308
SEK	9.3930	8.8591	9.1205	8.6692
CAD	1.4063	1.4671	1.4636	1.3771
DKK	7.4453	7.4593	7.4547	7.4577
NOK	9.0420	8.3630	8.3966	7.8664
GBP	0.7789	0.8337	0.8031	0.8501

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät luokitellaan myytävänä olevaksi, kun yritys yksittäisen suunnitelman mukaisesti päättää luopua erillisestä, merkittävästä liiketoimintayksiköstä, jonka varat, velat ja taloudellinen tulos voidaan erottaa toiminnallisesti ja taloudellista raportointia varten (rahavirtaa tuottava yksikkö). Myytävänä oleva pitkäaikainen omaisuuserä esitetään erillisenä eränä konsernin taseessa. Lopetetun toiminnon tulos sekä toiminnon lopettamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään erillisenä eränä konsernin tuloslaskelmassa. Lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Konsernilla ei ole myytäväksi luokiteltuja omaisuuseriä tilinpäätöshetkellä eikä vertailukautena.

Tuloutusperiaate

Tuotteiden myynnistä saadut tuotot kirjataan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle sovitujen toimitusehtojen mukaisesti eikä konsernilla enää ole tuotteiden hallintaoikeutta tai todellista määräysvaltaa. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituloja oikaistaan välillisillä veroilla, annetuilla alennuksilla sekä valuuttamääräisten myyntien kurssieroilla. Projektiliiketoimintayhtiöt tulouttavat keskeneräiset pitkäaikaiset toimitukset valmistusasteen mukaisesti, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Valmistusastetta mitataan syntyneiden kustannusten osuudella hankkeen arvioiduista kokonaiskustannuksista.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä ja ne sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuotekehitysmenot kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, elleivät tuotekehitysmenojen taseeseen aktivoimisen edellytyksenä olevat kriteerit täyty. Tuotekehitysmenot aktivoidaan alneettomina hyödykkeinä taseeseen ja poistetaan taloudellisen

vaikutusajan kuluessa, kun tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja tietyt muut kriteerit, kuten tuotteen tekninen toteutettavuus ja kaupallinen hyödynnettävyys, ovat varmistuneet. Konsernilla ei ole taseeseen aktivoituja tuotekehitysmenoja, jotka täyttäisivät aktivointikriteerit.

Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia sääntöjä ja käytäntöjä. Niiden määrät perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin tai vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin. Konsernilla on maksu- ja etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä.

Maksupohjaisissa järjestelyissä eläkemaksut suoritetaan vakuutusyhtiöille, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuvelvoitteita. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Etuuspohjaisista järjestelyistä taseen eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän käyväällä arvolla. Eläkevelvoite määritetään käyttäen ennakoituun etuusoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona yritysten liikkeellelaskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa. Eläkemenot etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan kuluksi jaksottamalla kustannukset työntekijöiden keskimääräiselle palvelusajalle.

Kauden työsuoritukseen perustuva meno (eläkemeno) ja etuuspohjaisen järjestelyn nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuvissa kuluissa. Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät, mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto, kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Liikevoitto

Liikevoitto on tuloslaskelman erä, joka saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat menot.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenoon ja jaksotetaan korkokulukuksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaa kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikausien tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot, jotka perustuvat kunkin yhtiön paikallisen verosäännösten mukaisesti laskettuun verotettavaan tuloon. Tuloslaskelman veroihin kirjataan myös aikaisempien tilikausien verojen oikaisut sekä laskennallisten verojen muutokset. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista käyttäen tilinpäätöshetkellä hyväksytyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, joka todennäköisesti on käytettävissä tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritysoston yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan hankintamenon ja hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvot on kohdistettu liiketoimintasegmenteille, ja ne testataan vuosittain mahdollisten arvonalentumisten varalta. Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain. Konserniyksikön lopettamisesta tai myymisestä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät tavaramerkit, patentit, tekijänoikeudet, aktivoitujen kehittämismenot, ohjelmistojen lisenssit ja asiakkuudet. Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaan kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Uudistus- ja perusparannushankkeiden menot lisätään taseen kirjanpitoarvoon silloin, kun on todennäköistä, että yritykselle koituu taloudellista hyötyä yli olemassa olevan hyödykkeen alun perin arvioitun tuottotason.

Käyttöomaisuuden luovutuksista, myynneistä tai käytöstä poistamisista johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot esitetään liike toiminnan tulna tuottoina ja myyntitappiot liike toiminnan muina kuluina.

Poistot

Konserniyhtiöiden aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä tasapoistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalennuksilla. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä ei katsota olevan taloudellista vaikutusaikaa. Muiden omaisuusryhmien arvioitujen taloudellisten vaikutusajien ovat seuraavat:

	vuotta
Rakennukset	20 - 40
Tuotantokoneet ja -laitteet	8 - 12
Muut koneet ja laitteet	3 - 15
Konttori- ja myymäläkalusto	5 - 10
Kuljetusvälineet	5 - 7
Aineettomat hyödykkeet	3 - 10

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkastetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät yhtiön saamat avustukset vähennetään hyödykkeen hankintamenoista ja kirjataan tuloslaskelmaan pienentämään hyödykkeestä kirjattavia poistoja. Muut yhtiön saamat avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut syntyvät. Tällaiset avustukset esitetään avustuksen kohteeseen liittyvien kulujen vähennyksenä.

Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon alentuminen

Omaisuuksien tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan kyseessä olevasta omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuneilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä kyseessä olevan omaisuuserän kerryttämät arvioitujen vastaiset nettorahavirrat diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus perustuu sellaiseen korkotasoon, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Arvonalentumista tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla. Rahavirtaa tuottava yksikkö on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat on erotettavissa muista rahavirroista.

Arvonalentuminen kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siltä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio perutaan siinä ja vain siinä tapauksessa, että viimeisimmän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut muutos arvioissa, joita on käytetty määritettäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalennusta ei kuitenkaan peruuteta yli sen tasearvon, joka oli voimassa ennen aiempien tilikausien arvonalennuskirjauksia. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta vähintään kerran vuodessa. Jos merkkejä alaskirjausriskistä havaitaan, suoritetaan testaus useammin.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Ne merkitään taseessa alneellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Vuokratut hyödykkeet arvostetaan niiden käypään arvoon vuokrasopimuksen alkamisajankohtana tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaavat leasingvuokravastuut, joista vähennetään rahoituskustannukset, sisältyvät korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko kirjataan tuloslaskelmaan leasingsopimuksen voimassaoloaikana. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhemmän vuokra-ajan kuluessa.

Vuokrasopimukset, joissa olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista jää vuokralle antajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa.

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingsopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisena. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Konsernilla ei ole vuokralle annettuja hyödykkeitä.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenuun tai sitä alempaan nettorealisoituarvoon. Nettorealisoituarvo on vaihto-omaisuushyödykkeestä tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava hinta vähennettynä sen valmiiksi saattamisella sekä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintamenu sisältää muuttuvien kulujen lisäksi niille kohdistetun osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, josta vapautuminen todennäköisesti edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa oikeudellisen menetyksen, ja tämän velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varauksina voivat olla muun muassa ympäristövaraukset, takuuvaukset, uudelleenjärjestelymenot sekä tappiolliset sopimukset. Varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa kyseisten kulujen ryhmään. Varausten määriä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määriä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Ehdolliset varat ja velat

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttymistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisvarat, lyhytaikaiset pankkitalletukset sekä muut lyhytaikaiset, erittäin likvidit sijoitukset, jotka erääntyvät kolmen kuukauden kuluessa. Rahavarat arvostetaan taseessa hankintamenuun. Käytössä oleva pankkitilien luottolimiitti kirjataan lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Rahoitusvarojen myynnit ja ostot huomioidaan kirjanpidossa kaupantekopäivänä.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahavaroja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Ne on hankittu pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Tähän ryhmään kuuluvat myös johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Korko- ja valuuttajohdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankintamenuun, ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käypä arvo määritetään käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai tulevien arvioitujen kassavirtojen nykyarvoa. Käyvän arvon muutokset sekä realisoituneet että realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät muihin saamisiin taseessa.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä, ja konsernilla on aikomus ja kyky pitää ne eräpäivään asti. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön efektiivisen koron menetelmällä. Konsernilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia tilinpäätöshetkellä.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahavaroja, joita ei noteerata julkisilla markkinoilla ja joilla on kiinteä tai määritettävissä oleva maksupäivä, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun käypään arvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä myyntisaamisten arvonalennuksilla. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan takaisin alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, velallisen todennäköinen konkurssi tai maksujen laiminlyönti ovat viitteitä myyntisaamisten todennäköisestä arvonalentumisesta. Lainasaamisen arvonalentumista arvioidaan samoin kriteerein kuin myyntisaamisten arvonalentumista.

Myytävisissä olevat rahoitusvarat koostuvat noteeratuista ja noteeraamattomista osakkeista ja sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmää tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Osakkeet ja sijoitukset, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, arvostetaan hankintamenoön. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvomuutosrahastoon verovaikutus huomioden. Käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on pysyvästi alentunut niin, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahoitusvelat

Tulosvaikuttavasti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvelat kirjataan käypään arvoon. Tähän ryhmään luokitellaan johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja joiden käypä arvo on negatiivinen.

Muut rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon ja myöhemmin ne arvostetaan efektiivisen koron menetelmää käyttäen jaksotettuun hankintamenoön. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Muut rahoitusvelat sisältävät pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset velat ja ostovelat.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Rahoitusjohdannaisia käytetään suojaustarkoituksiin, ja ne kirjataan hankittaessa taseeseen käypään arvoon. Ne arvostetaan myöhemmin käypään arvoon jokaisena raportointikauden päätöspäivänä. Johdannaiset luokitellaan joko rahavirtojen suojauksiin, ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksiin tai suojauksiin, joihin suojauslaskentaa ei sovelleta. Suojauslaskennan soveltamisen ulkopuolelle jäävien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Johdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja.

Rahavirtojen suojausta käytetään sähköjohdannaisiin ja korkojohdannaisiin. Nettosijoitusten suojausta käytetään niihin valuuttajohdannaisiin, jotka suojaavat nettosijoituksiksi määriteltyjen vieraassa valuutassa olevien sisäisten lainojen valuutariskejä. Suojausohjelmat dokumentoidaan IAS 39 -vaatimusten mukaisesti, ja suojauslaskennan alaisten johdannaisten tehokkuus testataan sekä suojaussuhteen alkaessa että suojaussuhteen olemassaoloaikana.

Rahavirtojen suojaukseen kohdistettujen johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääomaan suojausrahastoon siltä osin, kun suojaus on tehokas. Nettosijoituksia suojaavien valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos spot-kurssin muutoksen osalta kirjataan oman pääoman muuntoeroihin ja korkoeron muutoksen osalta tulosvaikuttavasti rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Omaan pääoman kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen: sähköjohdannaiset hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaiset rahoituseriin.

Suojauksen tehoton osuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan: sähköjohdannaisten osalta hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaisten osalta rahoituseriin.

Osakeperusteiset maksut - johdon kannustinjärjestelmä

Osakeperusteisiin maksuihin liittyvät kulut kirjataan tuloslaskelmaan, ja taseeseen kirjataan vastaava velka rahana selvitettävien osakeperusteisten maksujen osalta. Taseen velka arvostetaan käypään

arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Osakkeina selvitettävien osakeperusteisten maksujen osalta kirjataan tuloslaskelman kulukirjausta vastaava oman pääoman lisäys.

Omat osakkeet

Omat osakkeet on esitetty tilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä. Tunnuslukulaskennassa omien osakkeiden vaikutus on eliminoitu. Omat osakkeet vaikuttavat avaintunnuslukujen laskentaan IAS 33:n mukaisesti.

Maksettavat osingot

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana yhtiökokous on vahvistanut osingon maksettavaksi.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteutumiset voivat poiketa tehdyistä arvioista ja käytetyistä oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernin johto joutuu tekemään päätöksiä laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyen. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevissa IFRS-säännöksissä on mahdollisuus valita eri kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapojen väliä.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Aikaisemmat kokemukset ja tulevaisuutta koskevat oletukset, joiden uskotaan tilinpäätöshetkellä olevan perusteltuja, vaikuttavat tehtyihin arvioihin. Konsernissa seurataan arvioiden ja oletusten toteutumista säännöllisesti käyttämällä sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Muutokset arvioissa ja oletuksissa ovat mahdollisia, ja niiden vaikutus merkitään tilinpäätökseen sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Arvioita on käytetty määrittäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, muun muassa tiettyjen omaisuuserien realisitavuutta, kuten laskennallisia verosaatavia ja muita saatavia, aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, varauksia, eläkevastuita ja liikearvojen arvonalentumisia.

Konsernin kannalta merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liikearvon arvonalentumistestauksiin ja etuusperusteisiin eläkevelvoitteisiin. Näihin liittyvien laatimisperiaatteiden soveltaminen edellyttää merkittävien arvioiden ja oletusten tekemistä. Epävarmuutta sisältyy liikearvon arvonalentumistestauksen yhteydessä tehtäviin oletuksiin tulevasta kassavirroista ja diskonttokoron määrittämiseen. Arvonalentumistesteissä diskonttokorkona käytetään konsernin keskimääräistä pääoman kustannusta (WACC), joka määritetään valuutta-alueittain. Etuusperusteisten eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka perustuvat oletuksiin ja arvioihin muun muassa varojen ja velkojen arvostamiseen käytetystä diskonttokorosta, varojen odotetusta tuotosta, sekä inflaation ja palkkatason kehityksestä.

Kertaluonteiset erät

Hallituksen toimintakertomuksessa selostetut kertaluonteiset erät eivät liity yhtiön varsinaiseen perusliiketoimintaan. Olennaisimpia kertaluonteisia eräitä ovat luovutusvoitot ja -tappiot, tuotantolaitoksen sulkemiseen liittyvät tehottomuus- ja sopeuttamiskulut sekä ylimääräiset alaskirjaukset ja mahdolliset alaskirjausten peruutukset, onnettomuuksiin ja luonnonkatastrofeihin liittyvät kulut sekä uudelleenjärjestelyyn, ympäristöön ja vahingonkorvauksiin liittyvät varaukset. Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä kertaluonteisten erien luokittelussa.

Vuonna 2014 käyttöön otetut uudet ja uudistetut IFRS-standardit

Seuraavat uudet ja uudistetut standardit on otettu käyttöön tässä konsernitilinpäätöksessä. Näiden uusien ja uudistettujen standardien käyttöönotolla ei ole ollut merkittävää vaikutusta, ellei alla ole toisin mainittu, konsernin tilinpäätökseen, mutta niillä voi olla vaikutusta tulevien liiketoimien ja tapahtumien tilinpäätöskäsittelyyn.

IFRS 10 *Konsernitilinpäätös*. Standardi määrittää olemassa olevien periaatteiden mukaisesti määräysvallan keskeiseksi tekijäksi, kun ratkaistaan, tuleeko yhteisö yhdistellä

konsernitilinpäätökseen. Lisäksi standardissa annetaan lisäohjeistusta määräysvallan määrittelystä silloin, kun sitä on vaikea arvioida.

- IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt*. Standardi painottaa yhteisten järjestelyiden kirjanpidollisessa käsittelyssä niistä seuraavia oikeuksia ja velvoitteita ennemmin kuin niiden oikeudellista muotoa. Yhteisjärjestelyjä on kahden tyyppisiä: yhteiset toiminnot ja yhteisyritykset. Standardi edellyttää, että yhteisyritysten raportoinnissa käytetään yhtä menetelmää, pääomaosuusmenetelmää, eikä aiempi suhteellisen yhdistelyn vaihtoehto ole enää sallittu.
- IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä*. Standardi sisältää liitetietovaatimukset koskien erilaisia osuuksia muissa yhteisöissä, mukaan lukien osakkuusyhtiöt, yhteiset järjestelyt, erityistä tarkoitusta varten perustetut yhtiöt ja muut, taseen ulkopuolelle jäävät yhtiöt. Liite 33 Osuudet tytäryrityksissä ja määräysvallattomien omistajien osuudet on lisätty.
- IAS 27 (uudistettu 2011) *Erillistilinpäätös*. Uudistettu standardi sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset, jotka ovat jääneet jäljelle, kun määräysvaltaa koskevat kohdat on sisällytetty uuteen IFRS 10:een.
- IAS 28 (uudistettu 2011) *Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä*. Uudistettu standardi sisältää vaatimukset sekä osakkuus- että yhteisyritysten käsittelystä pääomaosuusmenetelmällä IFRS 11 julkaisemisen seurauksena.
- Muutos standardiin IAS 32 *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa*. Muutos tarkentaa rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräistä esittämistä koskevia sääntöjä ja lisää aihetta koskevaa soveltamisohjeistusta.
- IAS 36 *Omaisuserien arvon alentuminen* muutos *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot kerrytettävissä olevasta rahamäärästä rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuserien osalta*. Muutoksen keskeisin sisältö on täsmentää liitetietovaatimuksia, jotka koskevat sellaisia rahavirtaa tuottavia yksiköitä, joihin on kohdistunut arvonalentumiskirjaus.
- IAS 39 *Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen* muutos *Johdannaisten uudistaminen ja suojauslaskennan jatkaminen*. Muutoksen myötä suojauslaskentaa voidaan jatkaa tiettyjen ehtojen täytyessä tilanteissa, joissa johdannaissopimus siirretään ns. keskusvastapuolelle.
- Muutos IFRS 10:een *Konsernitilinpäätös*, IFRS 11:een *Yhteisjärjestelyt* ja IFRS 12:een *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä*. Muutoksen tarkoituksena on ohjeistaa uusien standardien käyttöönoton siirtymävaihetta niin että vaatimuksia edellisten tilikausien muuttamista vertailukelpoisiksi rajoitetaan ainoastaan edelliseen tilikauteen.
- Muutos IFRS 10:een *Konsernitilinpäätös*, IFRS 12:een *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* ja IAS 27:ään *Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös*. Muutoksen tarkoituksena on vapauttaa sijoitusyhteisöjen tarvetta yhdistellä tietynlaisia tytäryhtiöitä konsernitilinpäätökseen ja sen sijaan edellyttää sijoituksen arvostamista käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 9 tai IAS 39 -standardien mukaisesti.

Myöhemmin sovellettavat uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita konserni ei ole vielä soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. Konserni on käynnistänyt toimenpiteet näiden uusien ja uudistettujen standardien ja tulkintojen vaikutusten arvioimiseksi, ellei alla ole toisin mainittu.

- IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 9 on useammasta osiosta koostuva projekti, joka tähtää IAS 39:n korvaamiseen uudella standardilla. IFRS 9 luokittelua ja arvostamista koskevan osuuden mukaan rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimukseen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteistä. Rahoitusvelkojen luokittelua ja arvostamista koskevat säännöt perustuvat pitkälti nykyisiin IAS 39 vaatimuksiin. Rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin standardi tuo uuden, odotettuihin luottotappioihin perustuvan mallin, aiemman IAS 39 todettujen luottotappioiden mallin sijaan. IFRS 9

yleisen suojauslaskentamallin myötä tilinpäätösraportointi voi heijastaa selkeämmin riskienhallinnan käytäntöjä koska suojauslaskennan soveltamismahdollisuuksia laajennetaan. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- IFRS 15 *Myyntituotot asiakassopimuksista* (voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 15 määrittlee yhden tulouttamismallin, jota yhteisöjen tulee soveltaa kaikkien asiakassopimusten tulouttamiseen. Standardin peruseriaatteena on että yhteisön on kirjattava myyntituotot siten, että ne kuvaavat luvattujen tavaroiden tai palvelujen luovuttamista asiakkaalle, ja sellaisena rahamääränä, joka kuvastaa vastiketta, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluja vastaan. IFRS 15 korvaa nykyiset tulouttamista käsittelevät standardit IAS 18 *Tuotot* ja IAS 11 *Pitkäaikaishankkeet* sekä niihin liittyvät tulkinnat. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Konserni ei odota standardin käyttöönoton johtavan merkittäviin muutoksiin asiakassopimusten tulouttamisessa.
- IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt* muutos (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 11:n muutos ohjeistaa yhteisten toimintojen hankintojen käsittelyä silloin, kun hankinnan kohde on IFRS 3 *Liiketoimintojen yhdistäminen* määritelmän mukainen liiketoiminta. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 16 *Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet* ja IAS 38 *Aineettomat oikeudet* muutos *Clarification of Acceptable Methods of Depreciation and Amortisation* (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksella IAS 16 standardiin kielletään aineellisten hyödykkeiden poistojen tekeminen myyntituottoihin perustuen. IAS 38 standardin muutoksilla lisätään standardiin lähtökohtainen oletus, että myyntituotot eivät ole asianmukainen perusta aineettomien hyödykkeiden poistojen määrittelylle. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 16 *Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet* ja IAS 41 *Maatalous* muutos *Bearer Plants* (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutos määrittlee tuottavan biologisen hyödykkeen ja edellyttää tämän määritelmän täyttävien biologisten hyödykkeiden käsittelyä osana aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä IAS 16:n mukaisesti IAS 41 soveltamisen sijaan. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 19 *Työsuhde-etuudet* muutos *Etuuspohjaiset työsuhde-etuudet: Työntekijöiden suorittamat maksut* (voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IAS 19 standardin muutoksilla selvennetään, miten yhteisön tulisi käsitellä kirjanpidossa työntekijöiden tai kolmansien osapuolien maksuja etuuspohjaiseen järjestelyyn silloin, kun nämä maksut on kytketty työntekijän palvelusvuosien lukumäärään. Standardin muutos edellyttää takautuvaa soveltamista.
- IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2010-12 ja 2011-2013 (voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) sekä IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2012-2014 (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements – menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2012-2014 liittyviä muutoksia ei ole vielä hyväksytty EU:ssa.

IFRIC 21 *Levies* (voimaan 17.6.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta käsittelee julkisista maksuista maksajaosapuolelle mahdollisesti syntyvän velvoitteen kirjaushetkeä. EU on hyväksynyt tulkinnan 14.6.2014.

2. Toimintasegmentit

Uponorin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra, johon sisältyy myös KWH Pipe Ab:n kunnallistekninen liiketoiminta 1. heinäkuuta 2013 lähtien. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Raportoivat segmentit ovat yksilöityjä toimintasegmenttejä, joita ei ole yhdistelty.

Talotekniikka – Eurooppa vastaa talotekniikan liiketoiminnoista Euroopassa sekä vientitoiminnoista niihin Euroopan ulkopuolisiin maihin, joihin Uponorilla ei ole omaa toimintaa. Talotekniikka – Pohjois-Amerikka vastaa talotekniikan liiketoiminnasta Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Talotekniikka Uponorissa tarkoittaa

lähinnä asuin-, liike- ja julkisten rakennusten sisäilma- ja käyttövesiputkijärjestelmiä. Talotekniikan asiakaskunta koostuu pääosin LVI-asennusliikkeistä ja rakennusyhtiöistä.

Uponor Infra on markkinajohtaja kunnallisteknisessä putkiliiketoiminnassa Pohjois-Euroopassa, jonka lisäksi sillä on liiketoimintaa Keski-Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja Kanadassa. Sen tuotteita ja palveluja, kuten kunnallisteknisiä painevesiputkistoja, viemärointi- ja jätevesijärjestelmiä sekä projektipalveluita, myydään kunnallistekniikan uudis- tai korjausrakentamista harjoittaville laitos- ja yritysasiakkaille.

Muut-segmentti sisältää konsernitoiminnot sekä yhtiöt, joissa ei ole liiketoimintaa.

Taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja seuranta kohdistuvat lähinnä liiketoimintayksiköiden liikevaihto- ja liikevoittolukuihin sekä liikevoittoon kohdistuvien kustannustekijöiden seurantaan ja operatiivisen nettokäyttöpääoman määrään. Konsernin resursseja johdetaan muun muassa kohdentamalla investointeja liiketoimintatarpeiden pohjalta sekä mitoittamalla henkilöstön määrä ja osaaminen vastaamaan liiketoimintaprosessien tarpeita.

Segmenttien raportointi noudattaa konsernin laadintaperiaatteita. Segmenttien välinen liiketoiminta on markkinaperusteista ja kaikki segmenttien väliset myynnit sekä sisäiset katteet eliminoidaan konsolidoinnin yhteydessä.

Segmenttien tuotto vastaa liikevaihtoa ja segmenttien tuloksella tarkoitetaan liikevoittoa konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuloslaskelmaerät sisältävät segmentin jatkuvat toiminnot ja tase-erät muodostuvat kunkin tilinpäätöshetken konsermirakenteen mukaisesti. Jatkuvat toiminnot eivät sisällä Irlannista vuonna 2008 myytyä yhdyskuntateknistä liiketoimintaa.

Segmenttien varat sisältävät tase-erät, jotka ovat joko suoraan tai perustellusti kohdistettavissa liiketoimintasegmenteille. Varat koostuvat pääasiassa korottomista varoista kuten aineellisista ja aineettomista käyttöomaisuushyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, toimintaan liittyvistä siirtyvistä eristä sekä myyntisaamisista ja muista saamisista.

2014 M€	Talotekniikka - Eurooppa					Talotekniikka - Pohjois-Amerikka					2013 M€	Talotekniikka - Eurooppa					Talotekniikka - Pohjois-Amerikka				
	Talotekniikka - Eurooppa	Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut	Eliminoinnit	Uponor-konserni	Talotekniikka - Eurooppa	Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut		Eliminoinnit	Uponor-konserni								
Tuotot, ulkoinen	477,7	200,8	345,4	-	-	1 023,9	Tuotot, ulkoinen	478,9	171,5	255,6	-	-	906,0								
Tuotot, sisäinen	1,4	0,0	5,9	-	-7,3	-	Tuotot, sisäinen	0,6	0,0	5,8	-	-6,4	-								
Tuotot yhteensä	479,1	200,8	351,3	-	-7,3	1 023,9	Tuotot yhteensä	479,5	171,5	261,4	-	-6,4	906,0								
Liiketulos	35,0	31,5	-0,5	-2,6	0,0	63,4	Liiketulos	32,7	24,7	-2,3	-3,4	-1,5	50,2								
Liiketulos %	7,3	15,7	-0,1			6,2	Liiketulos %	6,8	14,4	-0,9			5,5								
Rahoitustuotot						8,8	Rahoitustuotot						6,1								
Rahoituskulut						16,2	Rahoituskulut						13,2								
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta						0,3	Osuus osakkuusyritysten tuloksesta						0,1								
Tuloverot						20,0	Tuloverot						16,1								
Lopetettujen toimintojen tulos						-0,3	Lopetettujen toimintojen tulos						-0,3								
Tilikauden tulos						36,0	Tilikauden tulos						26,8								
Varat	338,8	161,2	242,3	190,5	-251,0	681,8	Varat	340,8	131,9	259,5	260,2	-331,4	661,0								
Velat							Velat														
Segmenteille allokoituiden velat yhteensä	227,4	85,7	105,7	240,3	-275,1	384,0	Segmenteille allokoituiden velat yhteensä	238,8	69,2	117,8	302,2	-354,6	373,4								
Allokoimaton osuus						297,8	Allokoimaton osuus						287,6								
Varat yhteensä						681,8	Varat yhteensä						661,0								
Investoinnit	13,6	11,4	10,3	0,4	-	35,7	Investoinnit	8,0	15,7	9,4	0,8	-	33,9								
Poistot ja arvonalentumiset	10,4	8,0	13,1	4,5	0,5	36,5	Poistot ja arvonalentumiset	11,3	6,8	9,9	4,5	0,5	33,0								
Henkilöstö keskimäärin	2 052	537	1 481	57	-	4 127	Henkilöstö keskimäärin	2 084	504	1 002	59	-	3 649								

Koko yhteisöä koskevat tiedot**Tuotteita ja palveluita koskevat tiedot**

	2014	2013
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Talotekniset ratkaisut	678,3	649,4
Yhdyskuntatekniset ratkaisut	345,6	256,6
Uponor-konserni	1 023,9	906,0

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

	2014	2013
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Suomi	135,1	124,9
Yhdysvallat	179,9	143,1
Saksa	141,8	144,5
Ruotsi	94,1	86,3
Kanada	83,5	55,1
Tanska	48,6	44,0
Norja	36,6	35,7
Iso-Britannia	35,9	30,0
Alankomaat	31,5	29,1
Venäjä	30,7	28,1
Muut	206,2	185,2
Uponor-konserni	1 023,9	906,0

	2014	2013
Pitkäaikaiset varat		
Suomi	61,9	70,2
Yhdysvallat	57,5	47,4
Saksa	34,5	32,4
Ruotsi	32,0	31,1
Kanada	12,1	12,4
Muut	36,3	39,6
Uponor-konserni	234,3	233,1

Tuotot konsernin ulkopuolelta on esitetty asiakkaiden maantieteellisen sijainnin mukaisesti. Pitkäaikaiset varat on puolestaan esitetty varojen sijaintimaan mukaan. Pitkäaikaiset varat eivät sisällä liikearvoa ja laskennallisia verosaamisia.

3. Lopetetut toiminnot

Vuonna 2014 ja 2013 konsernin lopetetuissa toiminnoissa esitetään 0,3 (0,3) miljoonaa euroa kuluja, jotka liittyvät vuonna 2008 myydyin Irlannin kunnallisteknisen liiketoiminnan käytössä olleen kiinteistön hallinto- ja ylläpitokustannuksiin.

	2014	2013
Kulut	0,3	0,3
Tulos ennen veroja	-0,3	-0,3
Tuloverot	-	-
Tulos verojen jälkeen	-0,3	-0,3
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	-0,3	-0,3
Rahavirta lopetetuista toiminnoista		
Liiketoiminnan rahavirta	-0,5	-0,4

4. Liiketoimintojen yhdistäminen

Konsernilla ei ollut merkittäviä liiketoimintojen hankintoja vuonna 2014.

Vuonna 2013 Uponor Oyj ja KWH-yhtymä Oy yhdistivät yhdyskuntatekniset liiketoimintonsa. Uusi yritys, Uponor Infra Oy, aloitti toimintansa 1. heinäkuuta 2013. Uponor omistaa yrityksestä 55,3 prosenttia ja KWH-yhtymä 44,7 prosenttia. Uponor Infra Oy erikoistuu yhdyskuntateknisiin putkijärjestelmiin Pohjois-Euroopassa ja muualla. Sopimuksella tähdätään tehokkaampaan toimintaan ja parempaan kannattavuuteen. Uponor Infra Oy yhdistellään Uponor Oyj:hin Uponor Infra -segmenttinä 1. heinäkuuta lähtien.

IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistämiset -standardin mukaisesti, Uponor hankki 55,3 prosentin enemmistöosuuden KWH Pipe Oy:sta ja luovutti vastikkeena 44,7 prosentin määräysvallattomien omistajien osuuden Uponorin yhdyskuntateknisestä liiketoiminnasta KWH-yhtymälle. Uponorilla on määräysvalta yhteisesti omistetusta yhtiöstä 55,3 prosentin suoralla omistusosuudella ja äänenemmistö, sillä Uponorilla on puheenjohtajuus Uponor Infra Oy:n hallituksessa.

	2014	2013
Hankittu nettovarallisuus ja liikearvo		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-	50,7
Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	-	4,8
Muut pitkäaikaiset varat	-	0,6
Laskennalliset verosaamiset	-	3,2
Vaihto-omaisuus	-	49,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	-	44,0
Rahavarat	-	12,0
Varat yhteensä	-	165,2
Pitkäaikaiset korolliset velat	-	33,9
Laskennalliset verovelat	-	2,9
Eläkeveloitteet ja muut pitkäaikaiset velat	-	4,9
Varaukset	-	0,6
Lyhytaikaiset korolliset velat	-	9,2
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-	38,1
Velat yhteensä	-	89,6
Nettovarat	-	75,6
Hankintameno	-	44,5
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	38,5
Hankittu nettovarallisuus	-	-75,6
Liikearvo	-	7,4

Hankintameno 44,5 miljoonaa euroa vastaa 55,3 prosenttia KWH Pipe Oy:n määritetystä käyvästä arvosta, joka on arvioitu käyttäen tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa ja markkinoihin perustuvaa lähestymistapaa. Käyvän arvon määrittäminen perustuu merkittävässä määrin syöttötietoihin, jotka eivät ole saatavissa markkinoilta, viitaten IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen -standardin Tason 3 mukaisesti syöttötietoihin. Hankintameno vastaa myös Uponorin yhdyskuntateknisen liiketoiminnan nettovarallisuuden käypää arvoa, tosin luovutettu nettovarallisuus säilyy taseen kirjanpitoarvoihin johtaen suoraan omassa pääomassa esitettävään luovutusvoittoon. Yksityiskohtat on esitetty kohdassa Muutoksia määräysvallattomien omistajien osuudessa (liite 5). Määräysvallattomien omistajien osuus (44,7% omistusosuus KWH Pipe Oy) on hankintahetkellä kirjattu käypään arvoon.

Hankinnasta syntynyt liikearvo 7,4 miljoonaa euroa muodostuu Uponorin ja KWH:n yhdyskuntateknisen liiketoiminnan yhdistämisestä saavutettavista kustannussynergioista ja paremmasta kapasiteetin hyödyntämisestä. Kirjattu liikearvo ei ole vähennyskelpoinen verotuksessa.

Hankintaan liittyvät kustannukset olivat 3,5 miljoonaa euroa, ja ne sisältyvät hallinnon kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa seuraavasti: 1,8 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2012 päättyneelle tilikaudelle ja 1,7 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2013 päättyneelle raportointikaudelle.

Vuoden 2013, konsernin laajaan tuloslaskelmaan sisältyi KWH Pipe Oy:n tuottamaa liikevaihtoa 114,6 miljoonaa euroa ja kauden tulosta -1,5 miljoonaa euroa heinäkuun 1. päivästä lähtien. Jos KWH Pipe Oy olisi yhdistelty konsernin laajaan tuloslaskelmaan vuoden 2013 alusta lähtien, vaikutus olisi ollut liikevaihtoon 212,4 miljoonaa euroa ja tilikauden tulokseen -2,1 miljoonaa euroa vuonna 2013. Vaikutus kauden tulokseen on arvio, joka perustuu saatavilla olevaan tietoon ja olettamuksiin.

Ennen yhdyskuntateknisten liiketoimintojen yhdistämistä Uponor hankki KWH Pipe Oy:n kotimaisen PEX-putkiliiketoiminnan kesäkuun 2013 lopussa 3,8 miljoonan euron kauppahinnalla. Hankitut nettovarot olivat 3,8 miljoonaa euroa, ja ne vastaavat kauppahintaa. Vaikutus liikevaihtoon ja kauden tulokseen konsernin laajassa tuloslaskelmassa oli vähäinen. PEX-putkiliiketoiminta sisältyy Talotekniikka - Eurooppa - segmenttiin.

	2014	2013
Rahavirtavaikutus		
PEX-putkiliiketoiminnan hankinta	-	-3,8
KWH Pipe Oy:n hankinnan yhteydessä saadut rahavarat	-	12,0
Rahavirtavaikutus	-	8,2

5. Muutoksia määräysvallattomien omistajien osuudessa

Konsernissa ei tapahtunut muutoksia määräysvallattomien omistajien osuudessa vuonna 2014.

Vuonna 2013 KWH Pipe Oy:n 55,3 prosentin hankinnan yhteydessä Uponor luovutti 44,7 prosenttia kunnallisteknisestä liiketoiminnastaan KWH Group Oy:lle. Vastikkeena luovutetun Uponorin yhdyskuntateknisen liiketoiminnan määräysvallattomien omistajien osuuden käypä arvo oli 44,5 miljoonaa euroa. Luovutetun nettovarallisuuden kirjanpitoarvo oli 30,8 miljoonaa euroa, ja määräysvallattomien omistajien luovutukseen liittyvät kulut olivat 0,3 miljoonaa euroa. Määräysvallattomien omistajien osuuden luovutus kirjattiin omaan pääomaan IFRS:n mukaisesti ja sen nettovaikutus voittovaroihin oli 13,4 miljoonaa euroa.

6. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

	2014	2013
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	2,1	0,3
Muut erät	0,3	0,5
Yhteensä	2,4	0,8
Liiketoiminnan muut kulut		
Tutkimus- ja kehittämiskulut	16,3	17,7
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	0,8	0,9
Arvonalentumiset	0,5	0,0
Muut erät	0,2	0,2
Yhteensä	17,8	18,8

7. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

	2014	2013
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet:		
- Palkat ja palkkiot	182,2	172,2
- Muut henkilösivukulut	28,5	29,7
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet:		
- Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	11,1	7,8
- Eläkekulut - etuusperusteiset järjestelyt	1,4	1,1
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	4,2	0,8
Osakeperusteiset maksut		
- Myönnetty osakkeina toteutettavat osuudet	-0,3	0,3
Yhteensä	227,1	211,9
Henkilöstö 31.12.	3 982	4 141
Henkilöstö keskimäärin	4 127	3 649

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään Lähipiiritiedoissa (liite 34).

8. Poistot ja arvonalentumiset

	2014	2013
Poistot ja arvonalentumiset omaisuusryhmittäin		
Aineettomat oikeudet	5,0	5,2
Muut aineettomat hyödykkeet	0,8	0,3
Maa- ja vesialueet	0,1	0,1
Rakennukset ja rakennelmat	4,3	4,2
Koneet ja kalusto	20,6	19,2
Muut aineelliset hyödykkeet	5,7	4,0
Yhteensä	36,5	33,0
Poistot ja arvonalentumiset toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	24,3	21,8
Varastointimenot	1,4	1,4
Myynti ja markkinointi	2,0	1,9
Hallinto	7,3	6,9
Muut	1,5	1,0
Yhteensä	36,5	33,0

Vuonna 2014 kirjattiin 0,5 miljoonaa euroa arvonalentumisia muihin aineellisiin hyödykkeisiin. Toiminnoittain esitettynä tämä sisältyy erään muuten. Vertailukaudella ei kirjattu merkittäviä arvonalentumisia.

9. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset

	2014	2013
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,6	0,0
Korkotuotot lainolsta ja muista saamisista	0,4	0,4
Korkotuotot korkojohdannaisista	0,2	0,9
Voitto tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista - valuuttajohdannaiset netto, ei suojauslaskennan alla	1,4	1,3
Kurssierot	6,2	3,5
Yhteensä	8,8	6,1
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista	4,7	4,6
Korkokulut korkojohdannaisista	1,4	1,8
Kurssierot	8,8	5,4
Muut rahoituskulut	1,3	1,4
Yhteensä	16,2	13,2

Vuonna 2014 varsinaisen liiketoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyy valuuttakurssitappiota 0,3 miljoonaa euroa (valuuttakurssivoittoa 2,5 miljoonaa euroa). Korkokuluihin sisältyy tavanomaisten korkokulujen lisäksi rahoitusleasingsopimusten korko-osuuksia 0,6 (0,9) miljoonaa euroa.

10. Tuloverot

	2014	2013
Tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot		
Tilikaudelta	20,0	17,0
Edellisiltä kausilta	-0,2	0,0
Laskennallisen verovelan muutos	0,2	-0,9
Yhteensä	20,0	16,1
Tuloverojen täsmäytys		
Tulos ennen veroja	56,3	43,2
Verot laskettuna Suomen verokannan mukaan	11,3	10,6
Ulkomaisten verokantojen vaikutus	6,8	2,6
Vähennykselvottomat menot	1,6	1,4
Verovapaat tulot	-0,8	-0,4
Aikaisemmin kirjaamattomien verotappioiden käyttö	-0,3	-0,1
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	2,0	2,2
Verokannan muutoksen vaikutus	-0,1	-0,1
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-0,2	0,0
Muut erät	-0,3	-0,1
Yhteensä	20,0	16,1
Efektiivinen verokanta, %	35,5	37,3

Vuoden 2014 aikana konserniyhtiön verotuksiin vaikuttavassa lainsäädännössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Konsernin efektiivinen verokanta laski 35,5 prosenttiin vertailuvuoden 37,3 prosentista.

Vuoden 2013 aikana konserniyhtiön verotuksiin vaikuttavassa lainsäädännössä merkittävin muutos oli Suomen verokannan lasku 24,5 prosentista 20 prosenttiin 1.1.2014. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen arvostus 31.12.2013 uuden verokannan mukaisesti vähensi konsernin veroja 0,1 miljoonaa euroa.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy maksoivat vuoden 2012 alussa 15,0 miljoonaa euroa veroja, veronkorotuksia ja viivemaksuja perustuen verovuosien 2005–2009 jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätöksiin. Uponor on hakenut muutosta päätöksiin ja muutoksenhaku on menossa hallinto-oikeudessa. Jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätökset perustuvat vuonna 2008 suoritettuun verotarkastukseen, joka koski vuosia 2004–2007. Kiista koskee lähinnä Uponor Business Solutions Oy:n sisäisten palveluveloitusten markkinaehtoista siirtohinnoittelua. Lisää yksityiskohtia on esitetty liitteessä 27 Vastuusuittoumukset, ehdolliset varat ja velat.

Muihin laajan tuloksen eriin sisältyvät verot

	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
2014			
Rahavirran suojaukset	-0,9	0,0	-0,9
Nettosijoitusten suojaus	0,6	-	0,6
Etuuspohjalsten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-5,1	0,1	-5,0
Muuntoerot	7,3	-	7,3
Yhteensä	1,9	0,1	2,0
2013			
Rahavirran suojaukset	0,6	-0,2	0,5
Nettosijoitusten suojaus	2,4	-	2,4
Etuuspohjalsten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,5	-0,1	0,4
Muuntoerot	-5,1	-	-5,1
Yhteensä	-1,6	-0,3	-1,8

11. Osakekohtainen tulos

	2014	2013
Tulos jatkuvista toiminnoista	36,3	27,1
Lopetettujen toimintojen tulos	-0,3	-0,3
Tilikauden tulos	36,0	26,8
Kauden tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille	36,5	27,8
Osakkeet, 1 000 kpl		
Keskimääräinen painotettu osakemäärä *)	73 067	73 067
Laimennettu keskimääräinen painotettu osakemäärä	73 133	73 118
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	0,50	0,38
- Jatkuvat toiminnot	0,50	0,38
- Lopetetut toiminnot	0,00	0,00
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,50	0,38
- Jatkuvat toiminnot	0,50	0,38
- Lopetetut toiminnot	0,00	0,00

*) Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ei sisällä omia osakkeita.

12. Aineettomat hyödykkeet

2014	Aineettomat oikeudet	Asiakassuhteet	Teknologia	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	63,0	2,4	0,0	83,0	1,4	0,6	150,4
Kurssierot	-0,5	-	-	0,2	0,0	-	-0,3
Lisäykset	0,5	-	-	0,6	0,1	0,1	1,3
Vähennykset	-0,3	-	-	-	-0,6	-	-0,9
Siirrot erien välillä	-0,8	-	1,5	-	0,0	-0,6	0,1
Hankintameno 31.12.	61,9	2,4	1,5	83,8	0,9	0,1	150,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	45,5	0,2	0,0	0,7	1,2	-	47,6
Kurssierot	-0,5	-	-	-	0,0	-	-0,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,2	-	-	-	-0,6	-	-0,8
Tilikauden poisto	5,0	0,5	0,2	-	0,1	-	5,8
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	-	0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	49,8	0,7	0,3	0,7	0,7	-	52,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	12,1	1,7	1,2	83,1	0,2	0,1	98,4
2013							
Hankintameno 1.1.	57,2	-	-	75,6	0,5	-	133,3
Rakennemuutokset	5,5	2,4	-	7,4	0,6	-	15,9
Kurssierot	-0,4	-	-	0,0	0,0	-	-0,4
Lisäykset	0,8	-	-	-	0,1	0,1	1,0
Vähennykset	-0,1	-	-	0,0	-	-	-0,1
Siirrot erien välillä	0,0	-	-	-	0,2	0,5	0,7
Hankintameno 31.12.	63,0	2,4	-	83,0	1,4	0,6	150,4
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	38,6	-	-	0,7	0,3	-	39,6
Rakennemuutokset	2,2	-	-	-	0,6	-	2,8
Kurssierot	-0,3	-	-	-	0,0	-	-0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	-	-	-	-	-	0,0
Tilikauden poisto	5,2	0,2	-	-	0,1	-	5,5
Siirrot erien välillä	-0,2	-	-	-	0,2	-	0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	45,5	0,2	-	0,7	1,2	-	47,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	17,5	2,2	-	82,3	0,2	0,6	102,8

Vuonna 2014 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuivat pääasiassa ERP-toiminnanohjaus-järjestelmään ja ohjelmistoihin, kuten myös vuonna 2013.

Vuonna 2013 asiakassuhteiden arvo kirjattiin KWH Pipe Ab:lta hankitun PEX-liiketoiminnan ja KWH Pipe Ab:n käypään arvoon arvostamisen yhteydessä. Liikearvon lisäys liittyy KWH Pipe Ab:n hankintaan, ja se kohdistuu Uponor Infra -segmenttiin.

Rakennemuutokset liittyvät liiketoimintojen yhdistämisiin / tytäryhtiöiden myyntiin. Vuonna 2013, luvuissa on esitetty KWH Pipe Ab:n hankinta.

IFRS 3 -standardin mukaan liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Liikearvo kohdistuu konsernin raportoitaville segmenteille seuraavasti: Talotekniikka –Eurooppa 66,2 (65,4) miljoonaa euroa ja Uponor Infra 17,1 (16,9) miljoonaa euroa.

Arvonalentumistestit laaditaan jokaisessa rahavirtaa tuottavassa yksikössä erikseen. Liikearvojen rahavirtaennusteet kattavat viiden vuoden ajanjakson sisältäen jäännösarvon, joka lasketaan viidennen vuoden rahavirtaennusteen pohjalta. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin strategisiin suunnitelmiin, joiden keskeisimmät oletukset liittyvät markkinoiden, tuote- ja palveluvalikoiman kasvu- ja kannattavuuskehitykseen. Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellinen vaikutusaika on oletettu rajoittamattomaksi, koska yksiköiden on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Diskonttokorkona on käytetty sellaista korkotasoa, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Vuoden 2014 testauslaskelmissa käytetty korko oli 8,2 (10,4) prosenttia Talotekniikka – Eurooppa -segmentille ja 8,4 (10,5) prosenttia Uponor Infra -segmentille. Diskonttokoron laskuun vaikutti riskittömän koron ja toimialakohtaisen markkinariskin lasku vuoden 2014 aikana. Arvonalentumistestausten tuloksena konserni ei alaskirjannut liikearvoja tilikaudella 2014.

Arvonalentumistestausten yhteydessä suoritettiin herkkyyshanalyysi seuraaville muuttujille: myynti, bruttokateprosentti ja diskonttokorko. Myynnin pienentyminen enintään 4 prosentilla pitkän aikavälin ennusteisiin verrattuna ei altistaisi konsernia merkittäväälle liikearvon alaskirjausriskille. Bruttokateprosentin lasku 1,5 % -yksiköllä ei aiheuttaisi arvonalentumiskirjauksia silloin kun liiketoimintaennusteet pysyvät muilta osin muuttumattomina. Diskonttokoron nousu 2,5 prosentilla ei myöskään johtaisi alaskirjauksiin. Esitetyt herkkyydet liittyvät liiketoimintasegmenttiin Uponor Infra, sillä sen liikearvo on herkempi liikearvon alaskirjausriskille.

Konsernilla ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja.

13. Aineelliset hyödykkeet

2014	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	19,0	146,5	380,6	53,0	15,5	614,6
Kurssierot	0,8	2,4	6,2	1,5	0,2	11,1
Lisäykset	-	4,8	15,4	4,9	10,4	35,5
Vähennykset	-0,7	-5,4	-16,9	-14,7	-0,4	-38,1
Siirrot erien välillä	-0,1	-2,3	-10,0	14,6	-4,7	-2,5
Hankintameno 31.12.	19,0	146,0	375,3	59,3	21,0	620,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2,1	90,2	282,1	38,4	-	412,8
Kurssierot	0,0	0,4	4,5	1,5	-	6,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,2	-5,9	-22,3	-6,2	-	-34,6
Tilikauden poisto	0,0	4,3	20,7	5,2	-	30,2
Siirrot erien välillä	-0,1	-0,5	-5,8	3,9	-	-2,5
Arvonalentumiset	-	0,0	-	0,5	-	0,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	1,8	88,5	279,2	43,3	-	412,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	17,2	57,5	96,1	16,0	21,0	207,8
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			86,5			

2013	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	12,8	107,0	289,2	43,0	8,7	460,7
Rakennemuutokset	7,2	41,6	102,2	7,1	4,3	162,4
Kurssierot	-0,7	-3,0	-10,0	-1,3	-0,4	-15,4
Lisäykset	-	3,4	20,4	4,2	6,1	34,1
Vähennykset	-0,2	-2,3	-18,3	-0,6	-0,2	-21,6
Siirrot erien välillä	-0,1	-0,2	-2,9	0,6	-3,0	-5,6
Hankintameno 31.12.	19,0	146,5	380,6	53,0	15,5	614,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2,0	64,4	211,2	30,7	-	308,3
Rakennemuutokset	-	23,4	81,5	5,2	-	110,1
Kurssierot	0,1	-1,4	-7,8	-1,0	-	-10,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,4	-17,2	-0,6	-	-18,2
Tilikauden poisto	0,0	4,2	19,2	4,0	-	27,4
Siirrot erien välillä	-	-	-4,9	0,1	-	-4,8
Arvonalentumiset	0,0	0,0	0,1	0,0	-	0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	2,1	90,2	282,1	38,4	-	412,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	16,9	56,3	98,5	14,6	15,5	201,8
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			88,6			

Vuoden 2014 käyttöomaisuuden lisäykset kohdistuivat investointeja uuteen teknologiaan, kuten saumattomien alumiinikomposiittiputkien ja PEX putkien valmistuslinjoihin sekä kapasiteetin lisäykseen Apple Valleyssa, Minnesotassa Pohjois-Amerikassa, jossa myös viides tuotantotilojen laajennus saatiin päätökseen vuoden loppuun mennessä.

Vuonna 2013 käyttöomaisuuden lisäykset kohdistuivat tuotannon laajennuksen Apple Valleyssa, Minnesotassa Pohjois-Amerikassa, joka saatiin päätökseen vuoden loppua kohden, ja investointeja uuteen teknologiaan Talotekniikka – Euroopan osalta.

Keskeneräiset investoinnit kasvoivat tilikauden aikana 5,5 miljoonalla eurolla tasepäivän 21,0 miljoonaan euroon Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa aloitettujen investointien myötä.

Rakennemuutokset liittyvät liiketoimintojen yhdistämisiin / tytäryhtiöiden myyntiin. Vuonna 2013, luvuissa on esitetty KWH Pipe Ab:n hankinta.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingisopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

2014	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leaseing-järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	12,1	0,6	13,6
Kurssierot	-	0,1	0,0	0,1
Vähennykset	-0,2	-0,9	-	-1,1
Hankintameno 31.12.	0,7	11,3	0,6	12,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	8,4	0,1	8,5
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,8	-	-0,8
Tilikauden poisto	-	0,3	0,1	0,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	7,9	0,2	8,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	3,4	0,4	4,5

2013	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leaseing-järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	1,1	14,0	0,2	15,3
Rakennemuutokset	-	0,8	-	0,8
Lisäykset	-	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	-0,2	-2,2	-0,1	-2,5
Siirrot erien välillä	-	-0,5	0,5	0,0
Hankintameno 31.12.	0,9	12,1	0,6	13,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	7,9	0,2	8,1
Rakennemuutokset	-	0,3	-	0,3
Kurssierot	-	0,0	-0,1	-0,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,3	-0,1	-0,4
Tilikauden poisto	-	0,5	0,1	0,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	8,4	0,1	8,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,9	3,7	0,5	5,1

14. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

2014	Suojaus-laskennassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvai-kuttelisesti kirjattavat rahoitus-varat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitus-varat	Jaksotettuun hankinta-menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito-arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkia-taso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,8		0,8		16
Pitkäaikaiset saamiset			10,3			10,3		17
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			152,4			152,4		19
Muut johdannaissopimukset	0,4	2,5				2,9	1, 2, 3	30
Rahavarat			60,2			60,2		20
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,4	2,5	222,9	0,8		226,6		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					126,3	126,3		25
Sähköjohdannaiset	0,6					0,6	1	30
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					15,9	15,9		25
Sähköjohdannaiset	0,4					0,4	1	30
Muut johdannaissopimukset	3,5	2,3				5,8	1, 2, 3	30
Ostovelat ja muut velat					90,1	90,1		26
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	4,5	2,3			232,3	239,1		

2013	Suojaus- laskennassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat rahoitus- varat/- velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitus- varat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase- erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkia- taso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,7		0,7		16
Pitkäaikaiset saamiset			10,1			10,1		17
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			143,9			143,9		19
Muut johdannaisoimukset	2,6	3,1				5,7	1, 2, 3	30
Rahavarat			53,7			53,7		20
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	2,6	3,1	207,7	0,7		214,1		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					136,4	136,4		25
Sähköjohdannaiset	0,7					0,7	1	30
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					14,2	14,2		25
Sähköjohdannaiset	0,7					0,7	1	30
Muut johdannaisoimukset	3,2	1,3				4,5	1, 2, 3	30
Ostovelat ja muut velat					79,2	79,2		26
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	4,6	1,3			229,8	235,7		

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusvarat ja -velat on jaettu IFRS 7 -standardin mukaisiin käyvän arvon hierarkioihin.

Uponor soveltaa hierarkiaa seuraavasti:

Sähkötermiinit on arvostettu pörssin markkinahintaan (Taso 1).

Valuuttatermiinit ja valuutanvaihtosopimukset on arvostettu yleisiltä markkinoilta saaduista hintatiedoista, sekä käyttämällä yleisesti tunnettuja arvostusmalleja (Taso 2).

Valuuttaoptioiden arvostus perustuu rahoituslaitoksen laskemaan markkina-arvoon (Taso 3). Arvostushetken käypä arvo ei ole olennainen.

15. Osuudet osakkuusyhtiöissä

	2014	2013
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1
Osuus tilikauden tuloksesta	0,3	0,1
Vähennykset	-0,2	-0,2
Muuntoerot	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,0

Konsernilla on kaksi saksalaista osakkuusyhtiötä: Punitec GmbH ja Punitec Verwaltungs GmbH, joiden tasearvo on merkityksetön. Vuoden 2014 tuloksesta Punitec GmbH maksoi 0,2 (0,2) miljoonaa euroa osinkoa Uponorille. Konsernilla on myös yhteisyritys Uponor Middle East S.A.L.. Sen kirja-arvo on 0,0 (0,0) miljoonaa euroa.

16. Muut osakkeet ja osuudet

Muut pitkäaikaiset varat	0,8	0,7
Yhteensä	0,8	0,7

Muut pitkäaikaiset varat sisältävät muita noteeraamattomia osakkeita ja osuuksia, jotka on arvostettu hankintamenoon, koska niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

17. Pitkäaikaiset saamiset

Muut lainasaamiset	0,2	0,2
Muut saamiset	10,1	9,9
Yhteensä	10,3	10,1

Muihin pitkäaikaisiin saamisiin sisältyy 9,6 miljoonan euron verosaaminen liittyen avoinna olevaan verotuksen oikaisuvaatimukseen. Lisätietoja on esitetty liitteessä 27 Vuokrasitoumukset, ehdolliset varat ja ehdolliset velat.

18. Vaihto-omaisuus

	2014	2013
Aineet ja tarvikkeet	16,3	21,3
Puolivalmiit tavarat	15,4	12,6
Vaimit tuotteet / tavarat	85,7	81,5
Yhteensä	117,4	115,4

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO -periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan. Tilikaudella kuluksi kirjattiin romutuksia ja alaskirjauksia 3,4 (0,1) miljoonaa euroa.

19. Myyntisaamiset ja muut saamiset

	2014	2013
Myyntisaamiset	137,3	126,7
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	3,0	4,5
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	8,8	6,8
Johdannaissopimukset	2,9	5,4
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	0,3	-
Muut saamiset	15,1	17,2
Yhteensä	167,4	160,6

Konsernin arvion mukaan muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

Konserni on kirjannut tilikauden aikana kuluksi arvonalentumistappioita myyntisaamisista 0,7 (1,3) miljoonaa euroa. Lasku vertailukaudesta liittyy kaivoyhtiö Talvivaara Sotkamo Oy:n myyntisaamisen arvonalentumiseen. Konserni ei ole tietoinen muista sellaisista tekijöistä, jotka saattaisivat aiheuttaa lisää mahdollisia arvonalentumistappioita.

Myyntisaamisten ikäjakama on esitetty liitetiedossa 29 Rahoitusriskien hallinta.

Siirtosaamiset	2014	2013
Verot	2,7	1,6
Muut	6,1	5,1
Yhteensä	8,8	6,8

20. Rahavarat

	2014	2013
Käteisvarat ja pankkitalletukset	28,8	31,9
Lyhytkaikset sijoitukset (1-3kk)	31,4	21,8
Yhteensä	60,2	53,7

21. Oma pääoma

Uponor Oyj:n osakepääoma oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944 koko vuoden 2014 ajan. Kullakin osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni. Osakkeella ei ole nimellisarvoa, eikä vähittäis- tai enimmäisosakepääomaa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Vuoden 2014 alussa yhtiön hallussa oli 140 378 omaa osaketta yhteisarvoltaan 1,0 miljoonaa euroa. Kauden aikana yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden määrässä ei tapahtunut muutosta. Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet on hankittu 17.11.–5.12.2008 välisenä aikana. Takaisinoston peruste oli osakkeiden käyttö vastikkeena yhtiön osakesidonnaisissa kannustinohjelmissa. Omat osakkeet esitetään edellisten tilikausien voittovarojen vähennyksenä. Tilinpäätöksessä omilla osakkeilla ei ole tasearvoa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää oman pääoman luonteiset sijoitukset, ja suojausrahastoon kirjataan suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvän arvon muutokset. Muut rahastot sisältävät paikallisten lakien vaatimat rahastot.

22. Laskennalliset verot

Laskennalliset verosaamiset	2014	2013
Varaston sisäinen kate	0,6	0,6
Varaukset	6,1	4,8
Käyttämättömät verotappiot	3,4	1,2
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,8	1,1
Työsuhde-etuudet	2,9	2,4
Myytävissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,2	0,4
Muut väliaikaiset erot	5,4	5,4
Yhteensä	19,4	15,9

Laskennalliset verovelat	2014	2013
Polstoero ja verottamattomat varaukset	7,1	7,2
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,1	0,2
Myytävissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,6	0,2
Muut väliaikaiset erot	11,5	8,1
Yhteensä	19,3	15,7

	2014	2013
1.1	15,9	14,6
Kirjattu tulosvalkutteisesti	2,2	-1,8
Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	0,3	-0,4
Kirjattu omaan pääomaan	0,2	0,1
Kurssierot	0,8	-0,5
Ostetut / myydyt liiketoiminnot	-	3,9
31.12	19,4	15,9

1.1	15,7	14,8
Kirjattu tulosvalkutteisesti	2,3	-3,6
Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	0,0	-0,1
Kirjattu omaan pääomaan	0,3	0,1
Kurssierot	1,0	-0,3
Ostetut / myydyt liiketoiminnot	-	4,8
31.12	19,3	15,7

Konserni on kirjannut laskennallisen verosaamisen niistä vahvistetuista tappioista, jotka voidaan todennäköisesti hyödyntää tulevana vuosina saman valtion alueella syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Konsernilla oli 31.12.2014 verotuksellisia nettotappioita 15,4 (4,6) miljoonaa euroa, joista yhtiö on kirjannut laskennallista verosaamista. Vuonna 2014 taseeseen on jätetty kirjaamatta 32,8 (26,9) miljoonan euron arvosta verotuksessa vahvistettuja tappioita, joiden käyttöön liittyy epävarmuutta ja

joista ei siksi ole kirjattu laskennallista verosaamista. Vuoden 2015 aikana vanhenee 1,9 miljoonan euron tappiot.

Konserni laskee Suomen ulkopuolisten yritysten jakamattomista voittovaroista laskennallisen verovelan ainoastaan siltä osin, kun niitä ei ole tarkoitus pysyvästi sijoittaa uudelleen kyseiseen liiketoimintaan ja niiden kotiuttamisesta seuraisi verokuluja.

23. Työsuhde-etuksiin liittyvät velvoitteet

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä työntekijöiden eläketurvan kattamiseksi. Eläketurva perustuu kunkin maan paikalliseen lainsäädäntöön ja vakiintuneeseen käytäntöön. Konsernilla on sekä maksu- että etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin tai vakuutusmatemaattisiin laskelmiin. Vakuutusmatemaattiset laskelmat on tehty konsernin ulkopuolisten auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen toimesta. Vakuutusmatemaattisten eläkevastuulaskelmien diskonttokorkokanta määräytyy yritysten liikkeelle laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinakorkojen tai valtion pitkäaikaisten velkasitoumusten korkojen perusteella. Käytetty diskonttokorko on maakohtainen. Ennen vuotta 2014 käytetty diskonttokorko oli sama valuutta-alueittain. Muutos vaikutti ainoastaan euroalueen maihin; Saksa, Suomi ja Italia. Eläke-edut määräytyvät yleensä perustuen työvuosien määrään sekä loppupalkkaan. Suurin osa konsernin etuuspohjaisista järjestelyistä on Saksassa, Ruotsissa ja Kanadassa. Niiden osuus on noin 96 (96) % etuuspohjaisten järjestelyjen konsernitaseeseen kirjatusta veloitteesta. Etuuspohjaiset järjestelyt Saksassa ja Ruotsissa ovat rahastoimattomia ja ne liittyvät eläkkeisiin. Järjestelyt on suljettu uusilta jäseniltä. Eläkkeet kertyvät nykyisin maksupohjaisten järjestelyjen kautta. Kanadassa järjestelyt koskevat sekä eläkkeitä että työsuhteen jälkeistä sairaus- ja henkivakuutusta. Eläkejärjestely on rahastoitu. Suomessa eläketurva hoidetaan suurimmalta osin TyEL-järjestelmän kautta, joka on katsottu maksupohjaiseksi eläkejärjestelyksi.

	2014	2013
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät velvoitteet:		
- Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	28,0	23,0
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	1,9	2,1
Yhteensä	29,9	25,1
Eläkevelvoitteet ja muut etuuspohjaiset velvoitteet	2014	2013
Työsuhde-etuuksiin liittyvien saatavien ja velvoitteiden täsmäytys		
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite	37,6	31,5
Varojen käypä arvo	-9,6	-8,5
Nettovelka taseessa	28,0	23,0
Tuloslaskelman kulut		
Tilikauden työsuorituksen liittyvät menot	0,5	0,3
Korkomenot	0,9	0,8
Yhteensä	1,4	1,1
Tuloslaskelmaan kirjatut kulut toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	0,3	0,2
Varastoinnimenot	0,3	0,2
Myynti ja markkinointi	0,6	0,5
Hallinto	0,2	0,2
Muut	0,0	0,0
Yhteensä	1,4	1,1
Velvoitteen nykyarvon muutos		
Velvoite 1.1.	31,5	20,0
Liiketoimintojen hankinnat	-	11,9
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,5	0,3
Korkomenot	1,3	1,0
Uudelleen arvostukset	5,5	0,7
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,1	0,0
Kurssierot	0,1	-1,0
Maksetut etuudet	-1,4	-1,4
Velvoite 31.12.	37,6	31,5
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutos		
Varojen käypä arvo 1.1.	8,5	0,3
Liiketoimintojen hankinnat	-	8,0
Korkotuotot	0,5	0,2
Uudelleen arvostukset	0,2	0,6
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	1,4	1,2
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,1	0,0
Kurssierot	0,3	-0,4
Maksetut etuudet	-1,4	-1,4
Varojen käypä arvo 31.12.	9,6	8,5

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen omaisuusryhmittäin, käypä arvo ja % järjestelyyn kuuluvista varoista

	2014				2013			
	Fair value		%		Fair value		%	
Omanpääoman ehtolinen Instrumentti	5,5		57,5%		4,9		57,2%	
Velkainstrumentti	3,7		38,3%		3,2		38,1%	
Varat vakuutusyhtiöissä	0,4		4,2%		0,4		4,6%	
Yhteensä	9,6		100,0%		8,5		100%	
	Saksa		Ruotsi		Kanada		Muut maat	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Etuusperusteista järjestelyistä johtuva velvoite	11,9	10,3	8,5	7,9	15,7	12,1	1,4	1,2
Varojen käypä arvo	-	0,0	-	0,0	9,2	8,1	0,4	0,4
Netto velka (varat)	11,9	10,3	8,5	7,9	6,6	4,0	1,0	0,8
	Saksa		Ruotsi		Kanada		Muut maat	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Diskonttokorko, %	4,0	3,5	2,5	4,0	4,0	5,0	1.5-2.5	3.5-4.0
Palkankorotusoletus, %	3,0	3,0	n/a	n/a	3,0	3,0	n/a-3.0	3.0-3.5
Eläkkeiden korotusoletus, %	n/a	2,0	1,5	2,0	n/a	n/a	n/a-2.0	0.1-2.0
Herkkyyshanalyysi diskonttokorolle			Valkutus velan määrään					
Nousu 0,5%			Keskimäärin 7% lasku					
Lasku 0,5%			Keskimäärin 8% nousu					

Konserni ennakoi maksavansa etuusperusteisiin järjestelyihin 1,7 (1,4) miljoonaa euroa vuonna 2015.

Seuraavassa taulukossa on esitetty eläkevelvoitteiden oletettu maturiteettianalyysi:

Eläkevelvoitteiden maturiteetti	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ->
Oletetut eläkemaksut	1,3	0,7	0,7	0,8	0,9	5,3

24. Varaukset

	Takuuvaraukset	Ympäristökulu- varaukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2014		6,5	3,3	3,8	8,5
Muuntoero		0,3	-	0,0	0,8
Varausten lisäykset		2,9	-	2,5	2,9
Käytetyt varaukset		-3,1	-0,1	-4,2	-1,9
Käyttämättömien varausten peruutukset		-0,1	-	-0,1	-5,8
Varaukset 31.12.2014		6,5	3,2	2,0	4,5
Lyhytaikaiset varaukset		5,7	0,4	2,0	3,4
Pitkäaikaiset varaukset		0,8	2,8	-	1,1
Yhteensä		6,5	3,2	2,0	4,5

Takuuvaraukset olivat tilikauden lopulla 6,5 (6,5) miljoonaa euroa. Takuuvaraukset perustuvat aikaisempien vuosien kokemuksiin viallisista tuotteista tarkoituksena varautua takuukorjauksista tulevaisuudessa syntyviin kuluihin. Takuuajat poikkeavat eri maissa lainsäädännöstä ja kauppatavoista riippuen. Muut varaukset sisältävät varauksen liittyen vanhoihin reklamaatiotapauksiin, jotka koskevat jo lopetettujen tuotemerkkien toimituksia. Uudelleenjärjestelyvarausten lisäykset liittyvät Saksassa sijaitsevan jakelukeskuksen siirtämiseen uuteen toimitilaan ja Uponor Infran uudelleenjärjestelyihin Suomessa tekemiin järjestelyihin. Käytetyt uudelleenjärjestelyvaraukset liittyivät Uponor Infran uudelleenjärjestelyihin Pohjoismaissa.

Ympäristövaraus oli tilikauden lopulla 3,2 (3,3) miljoonaa euroa ja se liittyy pääosin vuonna 2004 myytyyn Suomen kiinteistöliiketoimintaan. Ympäristövarauksesta 0,4 miljoonaa euroa odotetaan realisoituvan vuoden 2015 aikana.

25. Korolliset velat

			2014	2013	
Pitkäaikaiset korolliset velat					
Joukkovelkakirjalaina			99,9	99,9	
Lainat rahoituslaitoksilta			19,9	28,9	
Rahoitusleasingvelat			6,5	7,6	
Yhteensä			126,3	136,4	
Lyhytaikaiset korolliset velat					
Lainat rahoituslaitoksilta			15,3	13,5	
Rahoitusleasingvelat			0,6	0,7	
Yhteensä			15,9	14,2	
Pitkäaikaisen korollisten velkojen erääntymisaikat					
	2016	2017	2018	2019	2020-
Joukkovelkakirjalaina	19,9	0,0	80,0	-	-
Lainat rahoituslaitoksilta	6,0	6,0	7,9	-	-
Rahoitusleasingvelat	0,6	0,7	0,8	0,8	3,6
Yhteensä	26,5	6,7	88,7	0,8	3,6
Korollisten velkojen korkokannan vaihteluvälit, % p.a.					
			2014	2013	
Lainat rahoituslaitoksilta			1,579 - 5,300	1,974 - 7,00	
Joukkovelkakirjalaina *)			1,926 - 2,226	2,137 - 2,437	

*) Konserni on suojannut koronvaihtosopimuksilla puolet joukkovelkakirjalainan koroista kesäkuulle 2018 saakka.

Vuonna 2013 konserni nosti 35 miljoonan pitkäaikaisen viisivuotisen bilateraalisuhteeseen, Uponor Infra Oy:hyn. Konsernilla on kaksi suuruudeltaan yhteensä 100 miljoonan euron määräistä joukkovelkakirjalainaa; viiden vuoden vaihtuvakorkoisen lainan määrä on 20 miljoonaa euroa ja seitsemän vuoden vaihtuvakorkoisen lainan määrä on 80 miljoonaa euroa. Konserni laski nämä liikkeelle 2011. Lainat maksetaan kokonaisuudessaan takaisin eräpäivinä 2016 ja 2018. 50 miljoonaa euroa lainojen pääomasta on suojattu kiinteäkorkoisella koronvaihtosopimuksella. Joukkovelkakirjalainaan on netottu liikkeeseenlaskukulut.

Tilinpäätöspäivänä konsernilla ei ollut liikkeeseen laskettuja yritystodistuksia.

	2014	2013
Rahoitusleasingvelat		
Vähimmäisleasingmaksut		
Alle 1 vuosi	1,0	1,3
1-5 vuotta	4,1	5,0
Yli 5 vuotta	3,8	5,6
Yhteensä	8,9	11,9
Tulevat rahoituskulut	1,8	3,6
Rahoitusleasingvastuut - vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo	7,1	8,3
Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo		
Alle 1 vuosi	0,6	0,7
1-5 vuotta	2,9	2,8
Yli 5 vuotta	3,6	4,8
Yhteensä	7,1	8,3

Konsernin rahoitusleasingvelat kohdistuvat pääasiassa toimisto-, tehdas- ja varastorakennuksiin. Konsernin rahoitusleasingvelkojen aktivoidut kustannukset 31.12.2014 olivat 4,5 (5,1) miljoonaa euroa, jotka sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Näiden aktivointien poistot olivat vuonna 2014 yhteensä 0,4 (0,5) miljoonaa euroa. Yhteenlasketut leasingmaksut vuonna 2014 olivat 1,8 (1,6) miljoonaa euroa, johon sisältyi korkokustannusta 0,6 (0,9) miljoonaa euroa.

Merkittävin leasingvastuu on muodostunut rahoitusleasingvelasta, joka solmittiin vuonna 1999, liittyen toimisto- ja tehdasrakennuksiin Saksassa. Tilikaudella 2014 ei tehty uusia merkittäviä rahoitusleasingveloja.

26. Osto- ja muut velat

	2014	2013
Ostovelat	67,6	61,1
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	5,0	2,5
Siirtovelat	72,5	69,3
Saadut ennakot	1,5	2,8
Johdannaissopimukset	6,2	5,3
Muut lyhytaikaiset velat	22,5	18,1
Yhteensä	175,3	159,1
Siirtovelat		
Henkilökulut	32,8	21,3
Bonukset	17,6	15,5
Verot	1,0	1,2
Korot	0,3	0,7
Muut	20,8	30,6
Yhteensä	72,5	69,3

27. Vastuusitoumukset, ehdolliset varat ja ehdolliset velat

	2014	2013
Investointisitoumukset	1,9	3,3
Muut sitoumukset	1,1	1,5
- Omien velkojen puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,5	0,4
Kiinnitykset	14,3	9,4
Takaukset	5,1	6,1
- Tytär-yhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,0	0,0
Takaukset	18,8	19,4
Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.		
Annetut pantit	0,5	0,4
Kiinnitykset	14,3	9,4
Takaukset	24,0	25,6
Yhteensä	38,8	35,4

Vastuusitoumukset on esitetty parhaan arvion mukaan vastuun määrästä.

Uponor Oyj:n espanjalaisessa tytäryhtiössä Uponor Hispania, SA:ssa suoritettiin verotarkastus joulukuun 2011 ja toukokuun 2012 välisenä aikana. Se koski tilivuosia 2006 ja 2007. Tarkastuksen johdosta verottaja vaatii Uponor Hispanialta 3,9 miljoonaa euroa veroja, viivekorjoja ja veronlisäyksiä. Vaatimus liittyy joidenkin kulujen verovähennyskelpoisuuteen. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi konsernin palveluveloituksiin ja mainontaan liittyvät kulut. Uponor Hispania ei hyväksy veroviranomaisten kantaa vaan on hakenut muutosta päätökseen. Asian käsittelyn ajaksi Uponor Hispania on antanut vuonna 2012 Espanjan verottajalle 2,9 milj. euron arvoisen pankkitakauksen, joka kattaa vaaditut verot ja viivekorot. Pankkitakaus sisältyy emoyhtiön konserniyhtiöiden puolesta antamiin takauksiin.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy maksoivat vuoden 2012 alussa 15,0 miljoonaa euroa veroja, veronkorotuksia ja viivemaksuja perustuen verovuosien 2005–2009 jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätöksiin. Jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätökset perustuvat vuonna 2008 suoritettuun verotarkastukseen, joka koski vuosia 2004–2007. Kiista koskee lähinnä Uponor Business Solutions Oy:n sisäisten palveluveloitusten markkinaehtoista siirtohinnoittelua. Uponor haki muutosta päätöksiin verotuksen oikaisulautakunnalta. Verotuksen oikaisulautakunta hylkäsi Uponor Business Solutions Oy:n oikaisuvaatimuksen huhtikuussa 2013 ja pääosiltaan Uponor Oyj:n oikaisuvaatimuksen kesäkuussa 2013. Uponor on hakenut hallinto-oikeudelta muutosta oikaisulautakunnan päätöksiin ja ryhtyy toimenpiteisiin mahdollisen kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi. Veronkorotus (1,9 miljoonaa euroa) ja viivekorot (3,3 miljoonaa euroa) on kirjattu kuluksi vuonna 2011, verotettavan tulon lisäyksestä aiheutunut tulovero (9,8 miljoonaa euroa) on kirjattu saamiseksi veroviranomaiselta vuonna 2012. Verottaja palautti Uponor Oyj:lle 0,3 miljoonaa euroa kesäkuussa 2013; saaminen veroviranomaiselta laski 9,6 miljoonaan euroon. Saaminen verottajalta on siirretty taseen pitkäaikaisiin saamisiin, sillä tapauksen käsittely voi viedä vuosia. Mikäli yhtiö vastoin odotuksia häviäisi verotuspäätöksen valituksen, jäisivät yhtiölle maksuunpannut viivekorot ja veronkorotukset yhtiön tappioksi. Mikäli verotuspäätöksen valitus hyväksyttäisiin, maksetut veronkorotukset ja viivekorot palautettaisiin yhtiölle.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Konsernin tämän hetkisen näkemyksen mukaan näillä oikeusprosesseilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

28. Muut vuokrasopimukset

	2014	2013
Vastaiset vähimmäisvuokrat		
Alle 1 vuosi	10,6	12,2
1-5 vuotta	23,6	18,6
Yli 5 vuotta	10,4	4,5
Yhteensä	44,6	35,3

Konserni on vuokrannut käyttöönsä toimisto- ja varistorakennuksia erityyppisin vuokrasopimuksin.

Lisäksi muut käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, jotka eivät ole rahoitusleasingsopimuksia, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi vuokra-ajan kuluessa.

29. Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti sekä minimoida rahoitusmarkkinoiden epävarmuustekijöistä aiheutuvat haitalliset vaikutukset konsernin tuloskehitykseen. Rahoitusriskien hallinnan yleiset toimintaperiaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa.

Käytännön tasolla konsernin Rahoituskomitea ohjaa ja valvoo rahoitusriskien käytännön hallintaa. Sen puheenjohtajana toimii konsernin toimitusjohtaja, ja muina jäseninä konsernin talousjohtaja, rahoitus- ja riskienhallintajohtaja sekä laskenta- ja raportointijohtaja. Riskien hallinnassa käytetään vain rahoitusinstrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofiilia voidaan seurata luotettavasti ja keskeytyksettä. Suojaustransaktiot toteutetaan konsernin johdon hyväksymien kirjallisten riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti muun muassa valuutta-, korko-, likviditeetti- ja vastapuoliriskien osalta.

Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin sisäisenä pankkina toimivaan emoyhtiön rahoitustoimintoon, jonka tehtävänä on tunnistaa, arvioida ja suojata konsernin rahoitusriskit. Rahoitustoiminto huolehtii myös konsernin varain- ja riskienhallintaan liittyvien transaktioiden suorittamisesta ulkoisilla markkinoilla sekä palvelee liiketoimintayksiköitä rahoituksen eri osa-alueilla.

Valuuttakurssiriski

Toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille, joita syntyy muun muassa valuuttamääräisten myyntisaatavien ja ostovelkojen, konsernin sisäisen kaupankäynnin sekä valuuttamääräisten lainojen, talletusten ja pankkitiliasaldojen seurauksena. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti tytäryhtiöt suojaavat kaikki merkittävät transaktioriskinsä konsernin sisäisillä valuuttatermiinisopimuksilla. Rahoitustoiminto vastaa nettovaluuttapositioiden arvioinnista ja positioiden suojaamisesta ulkoisilla valuuttamarkkinoilla. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita. Yksittäiset valuuttajohdannaisopimukset ovat kestoltaan korkeintaan vuoden pituisia.

Tuotantoyksiköt laskuttavat myyntiyksiköitä pääsääntöisesti niiden paikallisessa valuutassa. Tämä mahdollistaa valuuttakurssiriskien keskittymisen tuotantoyksiköihin, joilla on paremmat resurssit valuuttariskien hallinnoimiseen yhdessä konsernin rahoitustoiminnon kanssa. Näin ollen valuuttariskiä syntyy sisäisessä kaupankäynnissä lähinnä Saksan, Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Suomen tuotantoyksiköiden sellaisessa myynnissä, joka tapahtuu muussa kuin kotivaluutassa.

Konsernin tytäryhtiöt arvioivat kuukausittain valuuttamääräisiä kassavirtojaan seuraavien 12 kuukauden jaksoissa ja suojaavat konsernin suojauspolitiikan mukaisen osan valuuttamääräisistä nettokassavirroistaan. Euron lisäksi keskeiset laskutusvaluutat olivat Yhdysvaltain dollari (USD), Ruotsin kruunu (SEK), Kanadan dollari (CAD) ja Tanskan kruunu (DKK). Nämä valuutat muodostivat noin 50 prosenttia konsernin ulkoisista myyntisaamisista 31.12.2014. Konsernin oma tuotanto ja siitä syntyvät kustannukset Yhdysvalloissa ja Ruotsissa tasapainottavat merkittävästi valuuttamääräistä transaktioriskiä ko. yksiköiden paikallisen myynnin osalta.

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2014

M€	EUR USD	EUR SEK	USD CAD	EUR CAD	EUR DKK	Total
Positio ennen suojauksia	-14,5	4,4	-0,3	5,6	5,4	0,6
Valuuttasuojaukset	0,1	-26,6	11,5	-12,0	5,4	-21,6
Nettopositio	-14,4	-22,2	11,2	-6,4	10,8	-21,0
Herkkyysanalyysi (+/- 10%)	EUR USD	EUR SEK	USD CAD	EUR CAD	EUR DKK	Total
Tuloslaskelma	0,2	0,8	1,1	0,7	1,1	3,9
Oma pääoma (muuntoerot)	1,2	3,0				4,2

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2013

M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	DKK SEK	Total
Positio ennen suojauksia	-11,7	10,4	0,9	10,0	7,1	16,7
Valuuttasuojaukset	0,7	-46,8	15,5	-16,2	6,3	-40,5
Nettopositio	-11,0	-36,4	16,4	-6,2	13,4	-23,8
Herkkyysanalyysi (+/- 10%)	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	DKK SEK	Total
Tuloslaskelma	0,0	0,0	1,6	0,6	1,3	3,5
Oma pääoma (muuntoerot)	1,1	3,7				4,8

Esitetty valuuttapositio sisältää ainoastaan rahoitusinstrumentit IFRS 7 määritelmien mukaisesti. Positio on vieraan valuutan määräisten rahoitusvarojen ja -velkojen summa tilinpäätöspäivänä. Positio ei sisällä nettoinvestoinneiksi luokiteltuja sisäisiä lainoja eikä ennustettuja myyntejä ja ostoja, joita ei ole vielä kirjattu taseeseen saamisiksi tai veloiksi. Taulukossa esitetty valuuttariskin herkkyysanalyysi arvioi 10 prosentin valuuttakurssimuutoksen euromääräisen vaikutuksen valuuttapareittain tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Konserni altistuu valuuttakurssivaihteluista aiheutuvalle translaatoriskille, kun euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden valuuttamääräiset varat ja velat muunnetaan konsernin raportointivaluutan määräiseksi. Merkittävimmät valuuttamääräiset tase-erät kohdistuvat Yhdysvaltain dollariin (USD) ja Ruotsin kruunuun (SEK). Translaatoriski vaikuttaa taseen muutosten kautta kirjanpidolliseen tulokseen ja tunnuslukuihin, mutta ei kassavirtoihin. Mikäli euro vahvistuisi 10 prosenttia Yhdysvaltain dollaria ja Ruotsin kruunua vastaan, olisi ilman veroja laskettu oman pääoman muuntoero vaikutus 4,2 miljoonaa euroa. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksen muodostavat valuuttamääräisten sisäisten lainojen pääomat, jotka suojataan kokonaisuudessaan. Lisäksi konsernin rahoituskomitean erikseen määrittelemät lainat ovat suojauslaskennan piirissä. Näiden lainojen ja lainojen valuuttasuojien käyvän arvon muutoksia ei kirjata tulokseen, vaan ne vaikuttavat omaan pääomaan siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille markkinakorkojen muutosten vaikuttaessa rahoituskustannuksiin ja aiheuttaessa muutoksia tase-erien arvoihin. Rahoitustoiminto vastaa korkoriskin hallinnasta rahoituspolitiikan määrittämissä puitteissa tavoitteenaan korkoposition tasapainottaminen ja korkokulujen optimoiminen.

Korkoriskien hallitsemiseksi lainanotto hajautetaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin luottoihin. Korkoposition korkosidonnaisuusajankäyttöä säädelään lainojen korkojaksojen valinnoilla. Myös johdannaisinstrumentteja kuten koronvaihtosopimuksia, korkotermiinejä ja korko-optioita voidaan käyttää. Rahoitustoiminnon tehtäviin kuuluu myös huolehtia muun muassa ulkoisten rahoituserien sekä niillä rahoitettujen tase-erien ajallisesta vastaavuudesta. Konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta ko. sijoitusten vaikutus ei ole kokonaisuuden kannalta merkittävä.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys markkinakorkojen muutoksesta on seuraava: markkinakorkojen yhden prosenttiyksikön nousun tai laskun vaikutus ennen veroja tuloslaskelmaan on +/- 0,6 miljoonaa euroa (-/+ 0,4 miljoonaa euroa) ja omaan pääomaan +/- 1,8 miljoonaa euroa (+/- 1,9 miljoonaa euroa). Tuloslaskelmaan vaikuttava korkopositio sisältää vaihtuvakorkoiset rahoitusvelat ja -saamiset, sekä koronvaihtosopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Vaikutus omaan pääomaan syntyy suojauslaskennan piirissä olevan koronvaihtosopimuksen käyvän arvon muutoksen vaikutuksesta.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski syntyy, kun yritys ei pysty rahoittamaan toimintaansa luottokelpoisuuttaan vastaavilla ehdoilla tai lainkaan. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja riittävien luottolimiittireservien avulla sekä maksuvalmiutta rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja useista eri lähteistä. Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkaiden kassanhallintaratkaisuiden avulla sekä sijoittamalla kassavaroja

ainoastaan matalan riskin kohteisiin, jotka ovat nopeasti ja selkeään markkinahintaan muunnettavissa käteisvaroiksi.

Rahoitustoiminto koordinoi konsernin vieraan pääoman hankinnan emoyhtiön kautta. Poikkeustapauksissa eli lähinnä käytännöllisyys- ja lainsäädännöllisistä syistä rahoitustoiminto voi toteuttaa yksittäisten tytäryhtiöiden nimissä paikallisia käyttöpääomalimittejä tai muita luottojärjestelyjä, joiden takaajana toimii konsernin emoyhtiö.

Merkittävimmät voimassa olevat rahoitusjärjestelyt 31.12.2014 olivat:

- Joukkovelkakirjalaina 80 miljoonaa euroa, erääntyy vuonna 2018
- Joukkovelkakirjalaina 20 miljoonaa euroa, erääntyy vuonna 2016
- Useita komittoituja, pankkia sitovia luottolimiittejä, joiden määrä on yhteensä 200 miljoonaa euroa, joista 50 miljoonaa euroa erääntyy vuonna 2015 ja 150 miljoonaa euroa 2019.

Kahdenvälisiä komittoituja luottolimiittejä ei käytetty raportointikaudella. 150 miljoonaa euroa luottolimiiteistä uusittiin vuoden 2014 ensimmäisellä neljänneksellä.

Näiden lisäksi konsernilla on yhteensä 150 miljoonan euron suuruinen kotimainen yritystodistusohjelma. Raportointikauden päättyessä Uponorin yritystodistuksia ei ollut liikkeeseen laskettuina.

Raportointikauden päättyessä konsernilla oli 60,2 (53,7) miljoonaa euroa rahavaroja.

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2014					
	2015	2016	2017	2018	2019 -
Joukkovelkakirjalaina	2,2	22,0	2,0	81,0	
Lainat rahoituslaitoksilta	13,4	6,3	6,2	8,1	
Rahoitusleasingvelat	1,0	1,0	1,0	1,1	4,8
Käytössä olevat pankkitilien luottolimitit	2,7				
Ostovelat	67,6				
Johdannaissopimukset					
Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	227,1				
- saatavat rahavirrat	227,3				
Korkojohdannaiset	1,0	1,0	0,8	0,4	
Sähköjohdannaiset	0,4	0,3	0,3	0,0	0,0
Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2013					
	2014	2015	2016	2017	2018 -
Joukkovelkakirjalaina	2,4	2,7	23,0	3,1	81,7
Yritystodistukset	10,6	6,5	6,4	6,3	14,2
Rahoitusleasingvelat	1,3	1,3	1,2	1,2	6,9
Käytössä olevat pankkitilien luottolimitit	0,7				
Ostovelat	61,1				
Johdannaissopimukset					
Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	230,2				
- saatavat rahavirrat	232,5				
Korkojohdannaiset	0,6	0,5	0,3	0,2	0,0
Sähköjohdannaiset	0,7	0,3	0,2	0,2	

Vastapuoli- ja luottoriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyvä vastapuoliriski on määritelty riskiksi siltä, että vastapuoli ei kykene tai ei ole halukas täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

Vastapuoliriskin minimoimiseksi konsernin kassavaroja sijoitetaan ja johdannaissopimuksia tehdään ainoastaan konsernin luottokelpoisuusehdot täyttävien vastapuolien kanssa. Konsernin normaalissa liiketoiminnassa ei tilikauden aikana aiheutunut merkittäviä luottotappioita. Konsernin vastapuoliriskin enimmäismäärä on rahoitusvarojen kirjanpitoarvo 31.12.2014.

Konsernin myyntisaatavien luottoriskikeskittymää pienentää laaja ja maantieteellisesti jakautunut asiakaskunta. Asiakaskohtaisia luottolimiittejä sekä heidän taloudellista tilaansa seurataan säännöllisesti. Myyntisaatavat luottovakuutetaan soveltuvin osin. Tilikauden aikana tulosvaikuttavasti kirjattujen arvonalentumistappioiden määrä oli kaikkiaan 0,7 (1,3) miljoonaa euroa. Vähennys vertailukauteen verrattuna liittyy kaivosyhtiö Talvivaara Sotkamo Oy:n myyntisaamisen arvonalentumistappioon vuonna 2013.

Myyntisaamisten ikäjakauma	2014	2013
Erääntymättömät	107,0	87,7
Erääntyneet 1-30 päivää	20,9	25,5
Erääntyneet 31-60 päivää	2,7	6,8
Erääntyneet 61-90 päivää	2,4	1,7
Erääntyneet yli 90 päivää	4,3	5,0
Yhteensä	137,3	126,7

Hintariski

Konserni altistuu raaka-aineiden, kuten muovin, alumiinin, kuparin ja sinkin, sekä sähkön hintariskille liiketoiminnassaan. Raaka-aineiden hintariskiä suojataan pitkillä kiinteähintaisilla toimitussopimuksilla aina kun se on taloudellisesti järkevää. Metallien hintariskin osalta myös johdannaisinstrumentteja käytetään täydentämään kiinteähintaisia sopimuksia. Käytettävät johdannaisinstrumentit ovat LME-pohjaisia (London Metal Exchange) ja jälkimarkkinakelpoisia. Metallin hintariskin suojausten johdannaisinstrumentteihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Rahoitustoiminto vastaa suojaustoimenpiteistä sähkön hintariskin hallinnoimiseksi Pohjoismaissa konsernin sähkösuojauspolitiikassa määriteltyjen puitteiden mukaisesti. Suojaustavoitteet saavutetaan pääasiallisesti käyttämällä sähköjohdannaisia. Sähköjohdannaisiin sovelletaan suojauslaskentaa.

Alla olevassa taulukossa esitetään avoimna olevien sähköjohdannaisien herkkyys sähkön hintamuutoksille, jos sähkön markkinahinta nousisi tai laskisi 10 % muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina. Luvut on esitetty ennen verojen vaikutusta. Käypään arvoon kirjattavat sähköjohdannaiset vaikuttavat tuloslaskelmaan. Niiden sähköjohdannaisien, jotka täyttävät IAS 39 suojauslaskennan ehdot, arvonmuutokset vaikuttavat omaan pääomaan.

Muutos omassa pääomassa	2014 +/- 0.5	2013 +/- 0.5
-------------------------	------------------------	------------------------

30. Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta

Nimellisarvot	2014	2013				
Korkojohdannaiset: Koronvaihtosopimukset	170,0	170,0				
Valuuttajohdannaiset: Terminisopimukset - ei suojauslaskennassa - suojauslaskennassa	176,5 51,9	157,1 93,6				
Ostetut valuuttaoptiot Asetetut valuuttaoptiot	9,4 9,4	9,9 9,9				
Hyödykejohdannaiset: Terminisopimukset - suojauslaskennassa	7,1	7,2				
Käyvät arvot						
	2014 Positiivinen käypä arvo	2014 Negatiivinen käypä arvo	2014 Netto käypä arvo	2013 Positiivinen käypä arvo	2013 Negatiivinen käypä arvo	2013 Netto käypä arvo
Korkojohdannaiset: Koronvaihtosopimukset	0,6	-3,7	-3,1	2,2	-3,7	-1,5
Valuuttajohdannaiset: Terminisopimukset - ei suojauslaskennassa - suojauslaskennassa	2,0 0,3	-1,9 -0,2	0,1 0,1	2,0 1,1	-0,6 -0,2	1,5 0,7
Ostetut valuuttaoptiot Asetetut valuuttaoptiot	0,6 -	- 0,0	0,6 0,0	0,4 -	- 0,0	0,4 0,0
Hyödykejohdannaiset - suojauslaskennassa	-	-0,9	-0,9	-	-1,4	-1,4

Rahavirran suojauksiin kohdistettujen sähkö- ja korkojohdannaisien käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Sähköjohdannaisien käyvän arvon muutoksen voittona kirjattiin 0,1 miljoonaa euroa (tappiota 0,4 miljoonaa euroa) suojausrahastoon tilikauden aikana. Tehottoman osuuden vaikutus tilikauden tulokseen oli 0,2 miljoonaa euroa voittoa (tappiota 0,3 miljoonaa euroa). Suojausrahastosta kirjattiin tappiota 0,2 miljoonaa euroa (tappiota 0,1 miljoonaa euroa) tuloslaskelmaan. Se sisältyy hankinnan ja valmistuksen kuluihin.

Korkojohdannaisien käyvän arvon muutoksen tappio 1,0 (tappio 0,8) miljoonaa euroa kirjattiin suojausrahastoon tilikauden aikana. Luvussa on huomioitu verovaikutus. Tehoton osuus kirjataan

tuloslaskelmassa rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Suojaussuhteesta ei kirjattu tehottomuutta tilikauden aikana.

31. Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on luoda tehokas pääomarakenne, jonka avulla varmistetaan konsernin normaalit toimintaedellytykset ja kasvumahdollisuudet, ja sitä kautta lisätä osakkeenomistajien pitkän aikavälin tuottoa.

Investointipäätösten lisäksi osingonjako on merkittävin keino vaikuttaa pääomarakenteeseen. Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on maksaa vuosittain perusosinko, joka on vähintään 50 prosenttia osakekohtaisesta vuosituloksesta.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan nettovelkaantumisasteella (gearing). Nettovelkaantumisastetta laskettaessa korollinen nettovelka jaetaan oman pääoman määrällä. Korolliseen nettovelkaan sisältyvät korolliset velat vähennettynä rahavaroilla. Konsernin tavoitteena on pitää tilikauden vuosineljännesten kautta laskettu nettovelkaantuneisuusaste 30–70 prosentin vaihteluvälillä. Tilikauden 2014 keskimääräinen (ka) gearing oli 45,8 (57,9) %.

	2014	2013
Korolliset velat	142,2	150,6
Rahavarat	60,2	53,7
Korollinen nettovelka	82,0	96,9
Oma pääoma yhteensä	297,9	287,7
Nettovelkaantumisaste, %	27,6	33,7
Nettovelkaantumisaste keskimäärin, %	45,8	57,9

Konsernin rahoitussopimuksissa on sovittu tyypillisistä kovenanttiehdoista koskien nettovelkaantuneisuusastetta ja käyttökateen suhdetta nettorahoituskuluihin. Näiden tunnuslukujen toteutuneet tasot ovat täyttäneet lainakovenanttien vaatimukset selkeästi.

32. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut

Vuonna 2014 Uponor Oyj:n hallitus päätti jatkaa vuonna 2012 perustetun pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman soveltamista. Uusi ohjelma kattaa vuodet 2014–2016 ja täydentää olemassa olevia vuosien 2012–2014 ja 2013–2015 ohjelmia.

Ehdot ovat samat kaikille kolmelle ohjelmalle:

Kukin kannustinohjelmaan osallistuva tekee ennalta määritellyn vähimmäis- ja enimmäismäärän rajoissa olevan sijoituksen yhtiön osakkeisiin. Ohjelman palkkio koostuu seuraavista osista:

- 1) osakesijoitukseen perustuvasta osakekannustimesta kolmen vuoden odotusjaksolla ja
- 2) yhtiön tuloskehityksestä riippuvasta suoriteperusteisesta osakekannustimesta kolmen vuoden ansaintajaksolla.

Sekä osakesijoitukseen perustuvan ohjelman että suoriteperusteisen osakekannustinohjelman perusteella annettaviin osakkeisiin liittyy niiden antamisen jälkeen yhden vuoden pituinen jakso, jonka kuluessa osakkeita ei voi luovuttaa eteenpäin.

Vuosien 2014–2016 ohjelman piiriin kuuluu enintään kymmenen konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Osakesijoituksen perusteella annettavien palkkioiden enimmäisarvo vastaa 8 500 osaketta ja suoriteperusteisen osakekannustimen perusteella annettavien osakepalkkioiden arvo vastaa 170 000 osaketta.

Vuosien 2013–2015 ohjelman piiriin kuuluu enintään kaksitoista konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Osakesijoituksen perusteella annettavien palkkioiden enimmäisarvo vastaa 13 000 osaketta ja suoriteperusteisen osakekannustimen perusteella annettavien osakepalkkioiden arvo vastaa 260 000 osaketta.

Vuosien 2012–2014 ohjelman piiriin kuuluu enintään kaksitoista konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Osakesijoituksen perusteella annettavien palkkioiden enimmäisarvo vastaa yhteensä alle 20 000 osaketta ja suoriteperusteisen osakekannustimen perusteella annettavien osakepalkkioiden arvo vastaa 370 000 osaketta.

Kannustinohjelmien vaikutus konsernin liikevoittoon oli 0,3 (-0,9) miljoonaa euroa, taseen omaan pääomaan -0,1 (0,3) miljoonaa euroa ja verojen maksamista varten kirjattiin velkaosuus 0,5 (0,8) miljoonaa euroa.

Lisäksi Uponor Oyj:n hallitus on hyväksynyt joulukuussa 2014 uuden suoriteperusteisen osakekannustinohjelman tarjottavaksi yhtiön johdolle. Ohjelman piiriin kuuluu 20–25 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma on voimassa vain yhden ansaintajakson, joka kattaa kalenterivuodet 2015–2017. Tällä ohjelmalla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen vuonna 2014.

33. Osuudet tytäryrityksissä ja määräysvallattomien omistajien osuudet

Tytäryhtiöt on listattu liitetiedossa 34 Lähipiiritiedot.

Uponor Oyj:n tytäryhtiöllä Uponor Infra Oy:llä on merkittävä määräysvallattomien omistajien osuus liittyen sen omistusrakenteeseen. Uponorilla on määräysvalta 55,3 prosentin suoralla omistussuudella ja äänienemmistö, sillä Uponorilla on puheenjohtajuus Uponor Infra Oy:n hallituksessa. KWH Yhtymä Oy omistaa 44,7 prosenttia Uponor Infra Oy:stä. Uponor Infra Oy on alakonsernin emoyhtiö ja sen osalta esitetään alakonsernin luvut. Alakonsernin rakenne käy ilmi tytäryhtiölistasta. Uponor Infra Oy perustettiin 1.7.2013.

	Kotipaikka	Määräysvallattomien omistajien omistusosuus		Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		Määräysvallattomien omistajien osuus pääomasta	
		2014	2013	2014	2013	2014	2013
Uponor Infra Oy	Suomi, Helsinki	44,7%	44,7%	-0,5	-1,0	66,8	68,0

Taloudellinen informaatio Uponor Infra Oy –konsernista:

	2014	2013
Liikevaihto	351,3	189,3
Tilikauden tulos	-1,4	-2,4
Tilikauden laaja tulos	-3,7	-3,1
Pitkäaikaiset varat	93,3	95,9
Lyhytaikaiset varat	145,7	158,8
Pitkäaikaiset velat	32,8	39,6
Lyhytaikaiset velat	70,1	76,1
Liiketoiminnan rahavirta	-2,3	26,7
Investointien rahavirta	-6,7	6,7
Rahoituksen rahavirta	1,8	-18,9

Uponor Infra konsernin tilikauden tulokseen sisältyy vähemmistölle kuuluva osuus, joka liittyy Wiik & Hoeglund Plc:n omistukseen. Tämä ei ole merkittävä Uponor konsernin näkökulmasta.

Uponor Infra Oy ei maksanut osinkoja omistajilleen vuonna 2014 tai vertailukaudella.

34. Lähipiiritiedot

Konsernin lähipiiriin kuuluvat tytär- ja osakkuusyritykset sekä johtoon kuuluvat avainhenkilöt: hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä konsernin johtoryhmä.

Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiirin kanssa, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä.

Johdon ja hallituksen palkitseminen

Johtoryhmän saamat palkat ja palkkiot, TC	2014	2013
Palkat ja palkkiot	2 182,0	2 127,8
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet		
- maksuperusteiset eläkkeet	223,5	229,2
Osakeperusteiset etuudet	-248,0	749,6
Yhteensä	2 157,5	3 106,6

Johtoryhmän palkat ja palkkiot sisältävät palkat, luontaisedut ja bonukset.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät johtoryhmän osalta paikallisten lakisääteisten eläkejärjestelyjen kulut sekä toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen otetut maksuperusteiset lisäeläkevakuutukset. Konsernilla ei ole näihin liittyen muita sitoumuksia.

Osakeperusteiset etuudet sisältävät johdon kannustinohjelmista kaudelle kirjatut kulut (lisätietoja liitteessä 32).

Yllä esitettyyn sisältyvät myös toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ja palkkiot.

Johtoryhmän saamat palkat ja palkkiot, TC	2014	2013
Luomakoski Jyri, toimitusjohtaja	491,7	568,4
Bondeström Sebastian, toimitusjohtajan sijainen	265,9	262,4

Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläke karttuu työeläkelain (TyEL) mukaisesti. Lisäksi yhtiö on ottanut maksuperusteisen eläkevakuutuksen toimitusjohtajalle, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa, ja hänen sijaiselleen, johon yhtiö maksaa vuosittain hallituksen erikseen päättämän summan.

Hallituksen palkkiot, TC	2014	2013
Eloranta Jorma, puheenjohtaja 19.3.2014 alkaen	81,2	58,6
Paasilkivi Annika, varapuheenjohtaja 19.3.2014 alkaen	58,6	-
Ihamuotila Timo, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, 18.3.2013 alkaen	58,0	51,2
Nygren Eva	54,8	56,0
Rosendal Jari	53,0	54,2
Simon Ralner S.	53,0	56,0
Paasilkivi Jari, puheenjohtaja 19.3.2014 asti	3,0	81,8
Siljverstolpe Nordin Anne-Christine, 18.3.2013 asti	-	4,8
Yhteensä	361,6	362,6

Lisäksi yhtiö maksaa hallituksen jäsenille vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEL-eläkejärjestelmään perustuvaan eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Muut lähipiiritiedot

Lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä ei ollut 31.12.2014 eikä 31.12.2013 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Lisäksi yhtiön lähipiiriin kuuluvat henkilöt ovat tehneet vähäisiä transaktioita konserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa.

Yhtiön johdon osakkeenomistukset on esitetty tilinpäätöksen Hallinto- ja ohjausjärjestelmän esittelyn yhteydessä.

Liiketoimet osakkuusyhtiöiden kanssa, MC	2014	2013
Jatkuvat toiminnot		
Ostot	1,6	1,5
Saamiset ja velat kauden lopussa		
Lainasaamiset	0,3	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset	-	0,0
Ostovelat ja muut velat	0,1	0,1

Tytäryhtiöt

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Betelligungs GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor S.A.R.L.	Ranska, Saint Quentin Fallavier
Uponor Middle East S.A.L. (Off Shore) (50.0%)	Libanon, Beirut
Uponor Holding GmbH	Saksa, Hassfurt
Zent-Frenger GmbH	Saksa, Heppenheim
Uponor Hispania, S.A.U.	Espanja, Móstoles
Uponor A/S	Tanska, Brøndby
Uponor Eesti OÜ	Viro, Tallinna
Uponor Suomi Oy	Suomi, Nastola
Uponor Business Solutions Oy	Suomi, Vantaa
Nereus Oy	Suomi, Uusikaupunki
Uponor Asia Oy	Suomi, Helsinki
Uponor Techniques Lysels gia Ktiria AE	Kreikka, Ateena
Uponor Kft. (Uponor Épületgépészeti Korlátolt Felelősségű Társaság)	Unkari, Budapest
Cork Pipe Plant Limited	Irlanti, Bishopstown
Uponor S.r.l.	Italia, Badia Polesine
SIA Uponor Latvia	Latvia, Riika
UAB Uponor	Liettua, Vilna
Uponor, s.r.o.	Tšekki, Praha
Uponor AS	Norja, Vestby
Uponor Sp. z o.o.	Puola, Plonie
Uponor Portugal - Sistemas para Fluidos, Lda.	Portugall, V.N. Gaia
Uponor AG	Sveitsi, Pfungen
ZAO Uponor Rus	Venäjä, Moskova
Uponor Innovation AB	Ruotsi, Borås
Uponor AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Vertriebs GmbH	Itävalta, Guntramsdorf
Uponor Limited	Englanti, Lutterworth
Uponor Building Energy Limited	Englanti, Skelmanthorpe
Uponor NA Holding, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor NA Asset Leasing, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Tulsa Pipe Plant, Inc. (*)	Yhdysvallat, Delaware
Hot Water Systems North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Ltd	Kanada, Saskatchewan
Radiant Technology, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor, Inc.	Yhdysvallat, Illinois
Uponor Innovations, LLC	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Trading (Beijing) Co., Ltd.	Kiina, Beijing
Uponor Hong Kong Ltd	Hong Kong
Uponor Romania S.R.L.	Romania, Bucharest

Nimi

Uponor Infra Oy (omistusosuus 55,3% Uponor Oyj, 44,7% KWH-yhtymä Oy)

Jita Oy

Uponor Infra AB

Uponor Infra A/S

Uponor Infra AS

Uponor Infra Ltd

Uponor Infra Holding Corp.

Uponor Infra Corp.

Extron Engineering Oy

Uponor Infra Tech GmbH

Uponor Infra Limited (99% Uponor Infra A/S, 1% Uponor Infra Oy)

Uponor Infra Sp. z o.o.

Uponor Infra OÜ

ZAO "Uponor Infra"

UAB KWH Pipe Lithuania (*)

Uponor Infra Fastighets Ab

Koy Tuusulan Pakkasraitti 12

Wiik & Hoeglund PLC (65.99%)

WH Holding Co., Ltd. (49% Wiik & Hoeglund PLC)

WH Pipe (Thailand) Ltd. (51% WH Holding Co Ltd, 49% Wiik & Hoeglund PLC)

KWH Pipe (Malaysia) Sdn. Bhd. (*)

KWH Pipe Holdings (L) Ltd.

KWH Pipe (India) Ltd. (76% KWH Pipe Holdings (L) Ltd., 24% Uponor Infra Oy) (*)

Uponor Infra Fintherm a.s.

KWH Pipe Espana SA (*)

KWH Pipe (Portugal) Tubos Lda. (*)

Valtio ja kotipaikka

Suomi, Helsinki

Suomi, Virrat

Ruotsi, Virsbo

Tanska, Holbæk

Norja, Vestby

Kanada, Mississauga

Yhdysvallat, Delaware

Yhdysvallat, California

Suomi, Vaasa

Saksa, Fulda

Englanti, Milton Keynes

Puola, Varsova

Viro, Tartu

Venäjä, Pietari

Liettua, Vilna

Suomi, Vaasa

Suomi, Tuusula

Thaimaa, Bangkok

Thaimaa, Bangkok

Thaimaa, Bangkok

Malesia, Kuala Lumpur

Malesia, Labuan

Intia, Mumbai

Tšekki, Praha

Espanja, Madrid

Portugali, Palmela

Osakkuusyhtiöt**Nimi**

Punitec GmbH & Co. KG

Punitec Verwaltungs GmbH

Valtio ja kotipaikka

Saksa, Gochsheim

Saksa, Gochsheim

(*) Lepävä yhtiö

35. Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen konsernissa ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Uponorin osakevaihto NASDAQ OMX Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2014 oli 18 842 871 kappaletta, yhteensä 229,3 milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2014 lopussa oli 11,49 euroa ja liikkeellä olevan osakekannan markkina-arvo 841,1 milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 15 846 osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 28,3 (33,9) %.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2014

Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	%-osuus osakkeista	%-osuus äänistä
Oras Invest Oy	16 571 780	22,6	22,7
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	3 862 072	5,3	5,3
Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	3 163 857	4,3	4,3
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 588 275	2,2	2,2
Sijoitusrahasto Nordea Fennia	911 905	1,2	1,2
Sigrid Juselius Stiftelse	773 200	1,1	1,1
Valtion eläkerahasto	705 000	1,0	1,0
Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	625 829	0,9	0,9
Nordea Nordenfonden	571 503	0,8	0,8
Paasikivi Pekka	560 406	0,8	0,8
Paasikivi Jari	548 888	0,7	0,7
Paasikivi Jukka	538 173	0,7	0,7
Muut	42 645 678	58,2	58,3
Yhteensä	73 066 566	99,8	100,0
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	140 378	0,2	-
Kaikki yhteensä	73 206 944	100,0	100,0

Hallintarekisteröidyt arvo-osuudet 31.12.2014

Nordea Pankki Suomi Oyj	10 764 051	14,7	14,7
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ.)	7 186 004	9,8	9,8
Svenska Handelsbanken AB (publ.)	1 708 176	2,3	2,3
Muut	274 006	0,4	0,4
Yhteensä	19 932 237	27,2	27,2

Yhtiökokouksessa käytettävissä oleva äänten enimmäismäärä on 31.12.2014 tilanteen mukaan 73 066 566 ääntä. Tilikauden päättyessä yhtiön hallussa oli 140 378 omaa osaketta, jotka vastaavat yhtä montaa ääntä. Omilla osakkeilla ei ole äänivaltaa yhtiökokouksessa.

Paasikiven suku omistaa yhtiötä sekä suoraan että Oras Invest Oy -yhtiön kautta, yhteensä 25,3 (25,3) prosenttia.

Osakkeenomistus sektoreittain 31.12.2014

Sektori	Osakemäärä, kpl	Osuus osakkeista, %
Yksityiset yritykset	19 326 378	26,4
Julkiset yritykset	4 300	0,0
Raholtus- ja vakuutuslaitokset	9 939 895	13,6
Julkisyhteisöt	7 064 784	9,6
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3 118 098	4,3
Kotitaloudet	13 056 117	17,8
Ulkomaat (myös hallintarekisteröidyt)	20 696 518	28,3
Muut (yhteistili)	854	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0

Osakkeenomistus suuruusluokittain 31.12.2014

Osakemäärä kpl/osakas	Osakemäärä yhteensä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osakasmäärä	Osuus osakkaista, %
1 - 100	265 012	0,4	3 985	25,1
101 - 1 000	3 938 179	5,4	9 300	58,7
1 001 - 10 000	6 348 174	8,7	2 328	14,7
10 001 - 100 000	4 946 457	6,7	185	1,2
100 001 - 1 000 000	12 864 907	17,6	41	0,3
1 000 001 -	44 844 215	61,2	7	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0	15 846	100,0

Osakepääoman kehitys 2010 - 2014

	Pvm	Muutoksen syy	Muutos, euroa	Osakepääoma, euroa	Osakkeiden lukumäärä, kpl
2014	31.12.			146 446 888	73 206 944
2013	31.12.			146 446 888	73 206 944
2012	31.12.			146 446 888	73 206 944
2011	31.12.			146 446 888	73 206 944
2010	31.12.			146 446 888	73 206 944

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)

		1.1. - 31.12.2014	1.1. - 31.12.2013
		Euro	
Liikevaihto	2	21 444 513,45	19 213 392,48
Liiketoiminnan muut tuotot	3	275,00	1 921,00
Henkilöstökulut	4	4 764 194,50	4 735 277,69
Poistot ja arvonalennukset	5	335 929,63	441 784,97
Liiketoiminnan muut kulut	3	23 150 985,56	20 000 401,30
Liiketappio		-6 806 321,24	-5 962 150,48
Rahotustuotot ja -kulut	6	31 136 879,86	10 726 858,13
Voitto ennen satunnaiseriä		24 330 558,62	4 764 707,65
Satunnaiset tuotot ja kulut	7	7 903 000,00	6 960 000,00
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		32 233 558,62	11 724 707,65
Poistoeron muutos		104 514,29	-91 814,96
Tuloverot	8	-22 473,89	-411 072,21
Tilikauden tulos		32 315 599,02	11 221 820,48

EMOYHTIÖN TASE (FAS)**31.12.2014**
Euro**31.12.2013****Vastaavaa****Pysyvät vastaavat****Aineettomat hyödykkeet**

Aineettomat oikeudet		388 325,10	618 193,14
Aineettomat hyödykkeet	9	388 325,10	618 193,14

Aineelliset hyödykkeet

Koneet ja kalusto		176 618,89	208 914,79
Aineelliset hyödykkeet	9	176 618,89	208 914,79

Sijoitukset

Konserniyhtiöosakkeet		283 029 963,05	272 571 570,93
Muut osakkeet ja osuudet		48 585,35	48 618,99
Lainasaamiset		89 035 979,25	89 197 738,73
Sijoitukset	10	372 114 527,65	361 817 928,65

Pysyvät vastaavat yhteensä**372 679 471,64**   **362 645 036,58****Vaihtuvat vastaavat****Pitkäaikaiset saamiset**

Laskennalliset verosaamiset		506 145,06	534 027,33
Pitkäaikaiset saamiset	11	506 145,06	534 027,33

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset		3 294 339,58	2 625 851,80
Lainasaamiset		71 226 628,05	79 175 579,49
Siirtosaamiset		478 455,14	501 227,76
Muut saamiset		34 057 271,22	38 578 919,37
Lyhytaikaiset saamiset	12	109 056 693,99	120 881 578,42

Rahat ja pankkisaamiset

Rahat ja pankkisaamiset		46 693 090,94	30 436 573,75
Rahat ja pankkisaamiset		46 693 090,94	30 436 573,75

Vaihtuvat vastaavat yhteensä**156 255 929,99**   **151 852 179,50****Vastaavaa yhteensä****528 935 401,63**   **514 497 216,08**

EMOYHTION TASE (FAS)		31.12.2014	31.12.2013
		Euro	
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Osakepääoma		146 446 888,00	146 446 888,00
Ylikurssirahasto		50 184 372,40	50 184 372,40
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		66 613,56	66 613,56
Edellisten tilikausien voitto		65 042 155,49	61 585 630,09
Tilikauden tulos		32 315 599,02	11 221 820,48
Oma pääoma yhteensä	13	294 055 628,47	289 505 324,53
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Polstoero	14	140 808,82	245 323,11
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä		140 808,82	245 323,11
Pakolliset varaukset	15	2 530 725,28	2 670 136,64
Vieras pääoma			
Pitkäaikaiset velat			
Joukkovelkakirjalainat		100 000 000,00	100 000 000,00
Pitkäaikaiset velat	16	100 000 000,00	100 000 000,00
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Ostovelat		2 549 207,07	2 334 110,03
Sirtovelat		2 865 538,95	1 847 022,87
Muut lyhytaikaiset velat		126 793 493,04	117 895 298,90
Lyhytaikainen vieras pääoma	17	132 208 239,06	122 076 431,80
Vieras pääoma yhteensä		232 208 239,06	222 076 431,80
Vastattavaa yhteensä		528 935 401,63	514 497 216,08

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2014	1.1. - 31.12.2013
	Euro	
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	-6 806 321,24	-5 962 150,48
Suunnitelmanmukaiset poistot	335 929,63	441 784,97
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-139 411,36	-714 229,60
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	-6 609 802,97	-6 234 595,11
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	4 832 198,24	11 490 185,11
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	7 532 662,03	40 267 605,05
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	12 364 860,27	51 757 790,16
Saadut osingot liiketoiminnasta	34 357 281,63	17 292 688,26
Saadut konserniavustukset liiketoiminnasta	5 810 000,00	8 940 000,00
Liiketoiminnan rahavirta	45 922 338,93	71 755 883,31
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-73 765,69	-319 470,36
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	-	3 695 090,69
Myönnetyt lainat	-1 138 877,77	-2 838 675,35
Lainasaamisten takaisinmaksut	1 981 848,31	17 869 712,95
Muutokset tytäryhtiöosakkeiden investoinneissa	-3 939 331,22	-43 783 887,51
Saadut korot investoinneista	3 976 600,83	5 105 642,89
Saadut osingot investoinneista	1 050,00	2 400,00
Investointien rahavirta	807 524,46	-20 269 186,69
Rahavirta ennen rahoitusta	46 729 863,39	51 486 696,62
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	21 000 000,00	41 000 000,00
Lainojen takaisinmaksut	-21 000 000,00	-41 000 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-9 716,58	-1 355 906,96
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	-2 363 788,88	-2 344 116,44
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-27 765 295,08	-27 765 295,08
Maksetut verot	-334 545,66	-
Rahoituksen rahavirta	-30 473 346,20	-31 465 318,48
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	16 256 517,19	20 021 378,14
Rahavarat 1.1.	30 436 573,75	10 415 195,61
Rahavarat 31.12.	46 693 090,94	30 436 573,75
Muutos taseen mukaan	16 256 517,19	20 021 378,14

EMOYHTIÖ

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolainsäädäntöä. Uponor -konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandien (IFRS) mukaisesti, ja emoyhtiö noudattaa konsernin laatimisperiaatteita aina kun se on ollut mahdollista. Alla on esitetty lähinnä ne laatimisperiaatteet, joihin käytäntö poikkeaa konsernin periaatteista. Muilta osin noudatetaan konsernin laatimisperiaatteita.

Liikevaihto

Emoyhtiön liiketoiminta koostuu konsernitoiminnoista ja liikevaihto palveluveloituksista konserniyhtiöiltä.

Lainan liikkeeseenlaskukulut

Lainan liikkeeseenlaskukulut on jaksotettu lineaarisesti vaihtuviin vastaaviin.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön eläkevastuut on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä. Eläke-eduista aiheutuneet kustannukset kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla vastaava työsuoritus on tapahtunut.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut koostuvat saaduista ja annetuista konserniavustuksista, jotka eliminoidaan konsernitasolla.

Rahoitusvarat, rahoitusvelat ja johdannaisopimukset

Johdannaisinstrumentit on arvostettu markkinaehtoisesti käypään arvoon. Arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Emoyhtiön kirjanpidossa ei sovelleta suojauslaskentaa. Muutoin johdannaisopimusten arvostusmenetelmistä on kerrottu konsernin laatimisperiaateissa.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

	2014 Euro	2013
2. Liikevaihto		
Palvelutuotot		
- Konserniyhtiöt	21 440 736,36	19 206 182,48
- Ulkoinen	3 777,09	7 210,00
Yhteensä	21 444 513,45	19 213 392,48
3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	-	1 921,00
Muut	275,00	-
Yhteensä	275,00	1 921,00
Liiketoiminnan muut kulut		
Matkakulut	1 262 603,54	1 202 941,04
Ostetut palvelut	10 882 154,50	9 364 162,67
Muut	11 006 227,52	9 433 297,59
Yhteensä	23 150 985,56	20 000 401,30
Tilintarkastajan palkkiot		
- Tilintarkastuspalkkiot	66 500,00	72 705,25
- Veroneuvonta	2 500,00	41 818,15
- Muut palvelut	45 642,08	50 615,00

4. Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	4 187 536,68	4 047 196,61
Eläkekulut	390 714,49	494 268,30
Henkilösivukulut	185 943,33	193 812,78
Yhteensä	4 764 194,50	4 735 277,69

Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin

Toimihenkilöitä	38	38
-----------------	----	----

Johdon palkat ja palkkiot *)

Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	491 692,93	730 540,31
Hallitus	361 600,00	362 600,00
Yhteensä	853 292,93	1 093 140,31

Rahalainat yhtiön johdolle

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2014 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Emoyhtiön toimitusjohtajalla ja hänen sijaisella on oikeus jäädä eläkkeelle 63-vuotiaana.

5. Poistot

Aineettomat hyödykkeet	267 594,80	374 190,14
Aineelliset hyödykkeet	68 334,83	67 594,83
Yhteensä	335 929,63	441 784,97

6. Rahoitustuotot- ja kulut

Korkotuotot	1 882 761,73	2 556 330,69
Korkotuotot tytäryhtiöiltä	4 776 015,35	5 548 171,93
- Osakkuusyhtiöt	2 012,94	0,00
Osinkotuotot	1 050,00	2 400,00
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	34 357 281,63	17 292 688,26
Korkokulut	-7 564 983,49	-5 760 224,71
Korkokulut tytäryhtiöille	-121 915,61	-199 070,02
Muut rahoituskulut	-72 694,34	-84 590,56
Muut rahoitustuotot	-	6 706,80
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-33,64	-9 996 143,98
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksistä	-	2 207 934,41
Voitot ja tappiot johdannaisista		
Toteutuneet	3 628 973,67	2 385 787,11
Toteutumattomat	-2 429 651,59	1 046 897,97
Kurssierot		
Toteutuneet	-1 519 713,59	491 369,51
Toteutumattomat	-1 802 223,20	-4 771 399,28
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	31 136 879,86	10 726 858,13

7. Satunnaiset tuotot

Konserniavustukset	7 903 000,00	6 960 000,00
Yhteensä	7 903 000,00	6 960 000,00

8. Verot

Tilikaudelta	0,00	-349 959,04
Edellisiltä kausilta	5 408,38	234 029,23
Laskennallisen verovelan muutos	-27 882,27	-295 142,40
Yhteensä	-22 473,89	-411 072,21

Vuoden 2013 edellisten tilikausien verot pitävät sisällään veronlisäyksiä ja korkojen palautuksia yhteensä 115 948,27€. Palautukset koskevat verovuosia 2005-2007.

9. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

2014	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	2 668 458,39	45 877,50	478 088,22	3 254,00	3 195 678,11
Lisäykset	37 726,76	0,00	36 038,93	0,00	73 765,69
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	45 877,50	-45 877,50	3 254,00	-3 254,00	0,00
Hankintameno 31.12.	2 752 062,65	0,00	517 381,15	0,00	3 269 443,80
Kertyneet poistot 1.1.	2 096 142,75	0,00	272 427,43	0,00	2 368 570,18
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	267 594,80	0,00	68 334,83	0,00	335 929,63
Kertyneet poistot 31.12.	2 363 737,55	0,00	340 762,26	0,00	2 704 499,81
Kirjanpitoarvo 31.12.	388 325,10	0,00	176 618,89	0,00	564 943,99

2013	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	2 465 679,99	0,00	410 527,76	0,00	2 876 207,75
Lisäykset	202 778,40	45 877,50	67 560,46	3 254,00	319 470,36
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	2 668 458,39	45 877,50	478 088,22	3 254,00	3 195 678,11
Kertyneet poistot 1.1.	1 721 952,61	0,00	204 832,60	0,00	1 926 785,21
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	374 190,14	0,00	67 594,83	0,00	441 784,97
Kertyneet poistot 31.12.	2 096 142,75	0,00	272 427,43	0,00	2 368 570,18
Kirjanpitoarvo 31.12.	572 315,64	45 877,50	205 660,79	3 254,00	827 107,93

	2014	2013
10. Sijoitukset		
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 1.1.	272 571 570,93	205 297 828,28
Lisäykset	10 458 392,12	78 712 522,13
Vähennykset	0,00	1 480 449,48
Konserniyhtiöosakkeet hankintameno 31.12	<u>283 029 963,05</u>	<u>282 529 900,93</u>
Arvonalentumiset	0,00	9 958 330,00
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 31.12.	283 029 963,05	272 571 570,93
Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	48 618,99	86 432,97
Vähennykset	33,64	37 813,98
Muut osakkeet ja osuudet 31.12.	<u>48 585,35</u>	<u>48 618,99</u>
Lainasaamiset		
- Konserniyhtiöt	83 669 015,31	84 070 381,81
- Pääomalaina	5 000 000,00	5 000 000,00
- Muut	366 963,94	127 356,92
Lainasaamiset yhteensä	<u>89 035 979,25</u>	<u>89 197 738,73</u>
Yhteensä	372 114 527,65	361 817 928,65

Vuoden 2013 arvonalentumisesta 8,8 miljoonaa euroa liittyy Uponor Ltd:n osakkeisiin.

11. Pitkäaikaiset saamiset

- laskennalliset verosaamiset	506 145,06	534 027,33
Yhteensä	<u>506 145,06</u>	<u>534 027,33</u>

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu taseen pakollisista varauksista. Laskennalliset verosaamiset sisältää lyhytaikaisia verosaamisia yhteensä 70 000,00 euroa.

12. Lyhytaikaiset saamiset

Konserniyhtiöiltä		
- myyntisaamiset	3 293 499,66	2 625 851,80
- lainasaamiset	70 938 348,67	79 175 579,49
- siirtosaamiset	2 841,38	5 208,30
- muut saamiset	29 141 111,16	31 656 975,60
Yhteensä	<u>103 375 800,87</u>	<u>113 463 615,19</u>
Osakkuusyhtiöt		
- lainasaamiset	288 279,38	0,00
Muilta		
- myyntisaamiset	839,92	0,00
- siirtosaamiset	475 613,76	496 019,46
- muut saamiset	4 916 160,06	6 921 943,77
Yhteensä	<u>5 392 613,74</u>	<u>7 417 963,23</u>
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	109 056 693,99	120 881 578,42
Siirtosaamiset		
Korkotuotot	40 065,77	27 370,43
Verot	138 520,69	138 520,69
Muut	299 868,68	335 336,64
Yhteensä	<u>478 455,14</u>	<u>501 227,76</u>

13. Oman pääoman muutokset

	2014	2013
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	146 446 888,00	146 446 888,00
Osakepääoma 31.12.	146 446 888,00	146 446 888,00
Ylikurssirahasto 1.1.	50 184 372,40	50 184 372,40
Ylikurssirahasto 31.12.	50 184 372,40	50 184 372,40
Sidottu oma pääoma yhteensä	196 631 260,40	196 631 260,40
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	66 613,56	66 613,56
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	66 613,56	66 613,56
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1	92 807 450,57	109 350 925,17
Osingonjako	-27 765 295,08	-27 765 295,08
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	65 042 155,49	81 585 630,09
Tilikauden tulos	32 315 599,02	11 221 820,48
Vapaa oma pääoma yhteensä	97 424 368,07	92 874 064,13
Oma pääoma 31.12.	294 055 628,47	289 505 324,53
Jakokelpoiset varat		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	66 613,56	66 613,56
Edellisten tilikausien voitto	66 067 025,50	82 610 500,10
Tilikauden voitto	32 315 599,02	11 221 820,48
Omat osakkeet	-1 024 870,01	-1 024 870,01
Jakokelpoiset varat 31.12.	97 424 368,07	92 874 064,13

14. Poistoero

- Muut pitkävaikutteiset menot	127 822,75	218 546,26
- Koneet ja kalusto	12 986,07	26 776,85
Yhteensä	140 808,82	245 323,11

Poistoerosta aiheutuu laskennallista verovelkaa, jota emoyhtiön erillistilinpäätöksessä ei ole kirjattu.

15. Pakolliset varaukset

Eläkevastuu	30 725,28	70 136,64
Ympäristövaraus	2 500 000,00	2 600 000,00
Yhteensä	2 530 725,28	2 670 136,64

16. Pitkäaikainen vieras pääoma

Joukkovelkakirjalainat	100 000 000,00	100 000 000,00
Total	100 000 000,00	100 000 000,00

Pitkäaikaisten korollisten velkojen erääntymisajat

	2014	2016	2018 -
Joukkovelkakirjalainat	0,00	20 000 000,00	80 000 000,00

	2014	2013
17. Lyhytaikainen vieras pääoma		
Konserniyhtiöiltä		
- ostovelat	1 606 970,70	1 590 385,10
- siirtovelat	989 267,67	141 053,31
- muut lyhytaikaiset velat	119 912 621,92	112 423 529,63
Yhteensä	122 508 860,29	114 154 968,04
Multa		
- ostovelat	942 236,37	743 724,93
- siirtovelat	1 876 271,28	1 705 969,56
- muut lyhytaikaiset velat	6 880 871,12	5 471 769,27
Yhteensä	9 699 378,77	7 921 463,76
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	132 208 239,06	122 076 431,80

	2014	2013
Siirtovelat		
Henkilökulut	520 717,86	505 455,44
Bonukset	496 361,92	274 164,60
Verot	132 194,88	504 768,05
Korot	198 437,60	189 222,68
Muut	1 517 826,69	373 412,10
Yhteensä	2 865 538,95	1 847 022,87

18. Vastuositoumukset

Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	30 954 403,30	17 834 246,22
Takaukset	30 954 403,30	17 834 246,22
Käyttöleasingvitoumukset (sisältää vuokravastuut)		
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen seuraavien 12 kuukauden aikana	696 565,32	703 968,36
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen yli 12 kuukauden kuluttua	3 514 662,42	3 927 489,39
Leasingvastuut	4 211 227,74	4 631 457,75
Yhteensä	35 165 631,04	22 465 703,97

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.

19. Johdannaisopimukset

	Nimellisarvot	
	2014	2013
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	170 000 000,00	170 000 000,00
	Käyvät arvot	
	2014	2013
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	-3 131 382,80	-1 498 939,83
	Nimellisarvot	
	2014	2013
Valuuttajohdannaiset:		
Terminisopimukset	225 542 879,89	250 458 727,42
Konsernin sisäiset terminisopimukset	104 961 951,42	78 946 837,10
Ostetut valuuttaoptiot	9 353 443,24	9 859 502,10
Asetetut valuuttaoptiot	9 353 443,24	9 859 502,10
Hyödykejohdannaiset:		
Terminisopimukset	7 130 790,00	7 211 169,00
	Käyvät arvot	
	2014	2013
Valuuttajohdannaiset:		
Terminisopimukset	253 326,54	2 271 415,66
Konsernin sisäiset terminisopimukset	-1 140 284,37	-566 941,89
Ostetut valuuttaoptiot	557 447,33	385 485,00
Asetetut valuuttaoptiot	-11 152,87	-2 695,00
Hyödykejohdannaiset:		
Terminisopimukset	-938 760,00	-1 380 265,00

20. Kirjanpitokirjat, tositelajit ja niiden säilytystavat

Sähköisessä muodossa:

Pääkirja

Päiväkirja

Reskontrakirjat

Palkkakirjanpito

Pankkitositteet

Myyntilaskut

Paperitositteina:

Ostolaskut

Muistiotositteet

Erikseen sidottuna:

Tilikauden tasekirja

Tase-erittelyt

HALLITUKSEN EHDOTUS YHTIÖKOKOUKSELLE

Emoyhtiön, Uponor Oyj:n, voitonjakokelpoiset varat ovat 97 424 368,07, josta tilikauden voitto on 32 315 599,02 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

-osinkona jaetaan 0,42 euroa/osake eli yhteensä	30 687 957,72 euroa
-omaan pääomaan jäävä määrä	<u>66 736 410,35 euroa</u>
	97 424 368,07 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Vantaa, 12. helmikuuta 2015

Annika Paasikivi

Timo Ihamuotila

Eva Nygren

Jorma Eloranta
Puheenjohtaja

Jari Rosendal

Rainer S. Simon

Pyri Luomakoski
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaa, 12. helmikuuta 2015

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Teppo Rantanen
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Uponor Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Uponor Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2014. Tilinpäätös sisältää konsernin laajan tuloslaskelman, taseen, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla, 12. helmikuuta 2015

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Teppo Rantanen
KHT